

Bibliothèque numérique

medic@

**Champier, Symphorien. Janua logicae
et physice**

Lugduni : Guillerme? balsarim, 1498.

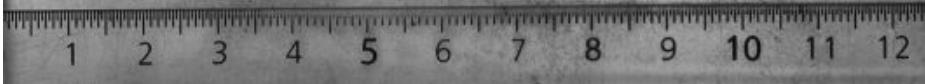
Cote : 6302-1

Anua logice & physice.

1
L. L. L. L.
L. L. L. L.
L. L. L. L.
L. L. L. L.
L. L. L. L.

Que compendioso hoc codice
continentur hec sunt.

Anime rationalis Immortalitas :

Anima mundi.

Breuis introductio ad libros de anima aristotelis.

De spūalibus anime sensibus.

Succincta quedā vocabulorū expositio in editiones iacobi fabri.

Introductiones in totam aristotelis logicam

In physicam ianua.

Ianua in libros de celo z mundo aristotelis.

Distinctiones librorum celi z mundi.

Distinctiones deniq; de generatione z corruptione

Inuectiua hypocratis in obractatores medicine.

Breuis in medicinam introductio

De memoria liber utilis.

Pontifices atq; cesarēe leges medicos concernentes.

Symphorianus Charophylus Lugdunensis phisicus Magnifico dño Johānne photo p̄no pro dano patricio senatori optimo Q̄im disciplinā suū genere eruditissimo. S. P. D.

ffero tibi vir̄ prestantissime Libellum quendam filiorum tuorum nomine editum cuius enim plurima erga me officia tua mente te peterem: quid illis gratum foret excogitavi Te namq̄ auctore te ducente auspicante in patria delphini iam per duos annos profiteri vbi et tu annos triginta hactenus profiteris caquidem auctoritate laude et gloria: vt merito doctorū omnium mercedē exuperes et dignitatē inde ipsius gratia nopolitam gynasij decus habebis ab omnibus veneraris et celeris. ab omnibus vti olim oraculum delphicum peteris. Inde quoq̄ ad summos vrbis magistratus sepe eligeris: cuius sane vestigia dignissimi filij. Petrus protho notarius atq̄ dyocesis ecclesie decanus Bertrandus quoq̄ imperialium legum doctor Anthonus demq̄ atq̄ franciscus iuvenes etiam virtute ac ingenio superantes tua summa oblectamenta oīno sectantur. Ipsorum namq̄ indoles tanta est: et ingenium penetrat ultra humanum: vt incliti genitoris doctrinā et laudem facile superaturos ab omnibus existimētur. Quo autē et rectius et diuinius phisicam adipiscant hunc de immortalitate rationalis anime ac eiusdem p̄p̄tuatione libellū tibi charo parenti et optimo dedico. Quem si: vt spero memorie quandoq̄ tradiderint nullum eis nature secretū ignotum remanebit aīe namq̄ secretū hic nosser libellus nomen accepit. Qui vt arbitror tibi non inuocūdu videbitur tum scriptorū paruitatē: quā in tota determinatione adhibendam putavi ne sine villo fructu lectorem potius fastidio afficerem q̄ iuuare tum operis nouitate: per quem fructuosissimum et iocundissimū intellectus nostri opus in curia superiorum prope neglectum iam iam nisi fallor in nostrum hoc est scolasticorum omnium vsum p̄feretur. Accipe igitur has laborū meorum primitias quibus tuo muniti presidio calumpniatores nō formi dabunt. Multosq̄ viros deuincent. Quādo tuis auspicijs opus se egregiū consecutos esse aiaduertierint. Vale et salue cū tota prole et me si te amari putes redama.

A ij

Figura monstrans quattuor animatorum gradus quibus essentialiter et intrinsece totidem viventium ordines respondent ad capacenda sequentia purilis.

<p>Vegetatiuū vt planta et huic gradui correspondent tres potentie vt generatiua nutritiua et augmētatiua</p>	<p>Sensitiuū vt aialia imperfēta in ostree spēs gē marine huic tres alte scz apprehēsi ua appetitiua et fm locū mo tīua.</p>	<p>Scdm locū mo tīuū vt bruta p fecta leo asinus huic tres alte vt delicē pgressiua desideratiua et fugatiua id est irrascibilis et cō cupiscibilis.</p>	<p>Intellectiuū vt hō petrus iohānes huic gradui tres correspondent spēs scz intelle ctus agens in tellectus possi bilis et volūtas</p>
--	---	---	--

In latitudine inclinationū ponitur generalissimū qd est appetitus sub quo ponuntur tria genera subalterna scz.

<p>Appetitus naturalis et sub isto genere continetur alia tria genera scz appetitus elemētī. Appetitus mixti in aiatī et appetitus vegetatiui solū et sub quolibet istoz cōtinetur multe spēs sub appetitu elemētī cōtinet appetitus quattuor elemētōz et sub appetitu mixti in aiatī cōtinent tot appetitū specie quot sūt spēs mixtoz in aiatī et sub appetitu vegetatiui cōtinetur tot appetitū spēs quot sunt spēs plantaz.</p>	<p>Appetitus sensitiuū pariter sub isto gñe continetur duo genera scilz appetitus aialis imperfēti et appetitus aialis pfecti et sub primo genere cōtinet tot appetitū spēs quot sūt species annuloz sub scdo autē genere sunt tot appetitus specie quot sunt spēs distincta aialia perfecta.</p>	<p>Appetitus intellectiuū et sub isto genere non ppue collocantur nisi due spēs scz hō et angelus et tā sub isto q̄ sub alijs infiniti numeri appetitū collocatur vel possunt collocari.</p>
--	--	---

Symphoriani Chaperij de immortalitate rōnalis aie ac eiusdē perpetuatiōe libellus q̄ merito primo loco collocā-
dus venit. Anima namq̄ formatū oim prima existit atq̄ dignissima.

Nimā zeno ita affirmavit vt eā dicat esse ignē. Alij vt aristoxenus putarūt ipsi? corporis esse iniectionē quandā velut in cantu: z fidibus: que harmonia dī. Empedocles aiam et quattuor elementis lite z amicitia conflata esse affirmavit. et quibus oia cōstent. Ideo aiam oia cognoscite: z simile in ea. sua cognoscere similia. hoc carmine testāte. Terrea vis terras. vis humida p̄cipu vndas. Ether ab etherea. sentitur ab ignibus ignis. Pax pacē mōstrat. litem lis aspera noscat. Animus in hoie tres esse volunt. Sensualē vt in mutis aialibus: in quibus est sensus. z timoris. z gaudij. phisicā hoc est naturalem. q̄ in plantis. q̄ si nō mouētur vitam tñ habent vt nascātur z crescant. Intellectualē q̄ est in hoibus tñ. qui est et cogitare. z iudicare z cōscribere possunt z de hac tñ intendo nunc dīscerere.

¶ Quartus aiatorum gradus est intellectiū sub quo cōprehēditur humanus intellectus de cui? possibilitate determinat aristoteles tertio de aia tanq̄ de fine ultimo oim generabilitū z corruptibilitū igitur ad aliqualem notitiaz declarandā. sciendū est q̄ intellectus hois incorporeus est z in materialis z in mixtus probatur intellectus recipit omēs formas materiales. ergo est imaterialis z imixtus valet p̄na. qz oē recipiens debet esse denudatū a natura rei recepte. secūdo de aia. aīa aut oim antiquoz et maxime anaxagore ponētis intellectū esse imixtū z imaterialē. vnde anerois ibidem vult q̄ intellectū esse intransmutabilem z eūdem esse passivū sunt principia cognoscendi intellectū. De ipso intellectu hūano quā habeat habitudinē ad humanū corpus tñter modernos p̄hos q̄ antiquos multa fuit discrepātia. vñ fm aristotelem septimo methaphisice z primo de aia. plato posuit intellectum vniri corpori non vt formam materie sed vt motore mobili eo modo quo nauta vnitur navi z intelligētia orbi nō p̄ modū informatiōis: sed p̄ cōtactū vtrius dīam

A iij

Xenocratas i? q̄t aiam eē mōmerū seipsum mouentem: Diogenes vō dicit ipam esse aerē opmātis aerē oim esse subtilissimū z rez origine et principium. Petr? d̄ aliaco Aia i pede est eque potētia vi sua sicut i oculo loquēdo de potētia p̄ncipali tñ ipa i pede nō est potētia p̄ncipua ad vidēdū qz aia sue dispositiōibus requisitis ad suā opatio- nē nō dī: potētia p̄ncipua s̄ remota. Johānes alexādrī? nus Aia rōnalis p̄cipu natu- re z sic fit mot? p̄ naturā z p̄ la- certos q̄ sunt inf costas aut aliquos alios.

Aristoteles
 tertio de aia.
 Anima quodā
 mō oia est nā
 oia aut sensibi
 lia aut itelligi
 bilia sūt: q̄ oia
 sūt sensibilia i
 lectuq; ap
 prehēsbilia at
 q̄ actu scientia
 nichil aliud ē
 q̄ res ipe actu
 scite vt sensus
 actu nihil aliud
 est q̄ ipa actu
 sensibilia. Est
 igit aia quodā
 mō oia vt sens
 sus sensibilia.
 Idē aristoteles
 Aia sicut ma
 nus hī vt eni
 man⁹ organū
 organoz est et
 quo oib⁹ vt tñ
 instrumēt]. ita
 aia spēs spērū
 est: 7 qua oib⁹
 vtimur i spēs⁹
 7 formis. itidē
 et sensus spēs
 sensibiltū est.

a corporeo cōtactu qz cōtactu vītutis indiuisibile pōt tangere
 diuisibile s tactu corporeo indiuisibile vt pūct⁹ si sit indiuisib
 lis nō tāgit diuisibile nisi in pūcto indiuisibili 7 rō dñe est nā
 pūctus apud antiquos ē indiuisibilis sicut termin⁹ q̄tatis
 hīs si tū in termino vltra quē porrigi nō pōt s suba intelles
 ctualis est indiuisibilis sicut termin⁹ quātitat]. 7 ideo nō des
 terminat sibi indiuisibile in qd̄ agat s pōt agere in totū cor
 pus qd̄ est potētia ad motū 7 dicit plato qd̄ hō nō ē aliqd̄ nec
 vntū p se cōpositū ex corpe 7 aia intellectia vtēs corpe sicut ali
 qd̄ hō vntū indumēto b̄ aut opimo platonis est falsa. nā aia in
 lectia nō vntū corpi hūano vt motor mobili nec vntū etiā p
 fantasmata intellecta in actu nec etiā vntū corpi p inherētiam
 nā nulla forma inheret materie p trāsmutationē materie q̄
 nō gñetur 7 corrupat vt colligit a pbo primo de gñatōe 7 cor
 ruptione 7 cōmētatores inde suba oibis s aia est ingñabilis
 et corruptibilis ergo nō vntū per inherētā iō infert cōclusio
 tanq̄ vera.

Prima intellectia vntū hōi p informationē subalt⁹ ita
 q̄ est forma subalis hūani corpi nō solū dans opa
 ri sicut intelligētia oib⁹ vt voluit auctēna. sed etiā vē
 specificū 7 eēntiale pbat̄ specifica dñā pstitūēs aliquā spēm iu
 mit a forma illi⁹ spēi sicut apparet ex intēntione aristotelis. 7
 methaphisice dicitis q̄ cōtraria pñā materiā nō faciūt dñam
 in spē s dñā pñā formā mō dñā ppria hōis est rōnale igit su
 mit a forma hūana s rōnale sumit ab eo qd̄ est intellectuū et
 rōnanū igit aia intellectiua est forma corpi hūani. Etā aia
 intellectiua est illud quo primo intelligim⁹ q̄ est forma suba
 lis hōis pñā nā nō est alia rō ad probādū aiam sensitiuā esse
 formā subalem corpi sensitui 7 aiam vegetatiuā esse formā
 subalem corpi vegetātis. Notandū q̄ licz aia intellectuua sit
 in qualibet pte corpi p modū pñtialitatis 7 indistātie nō tñ
 per modū actus nec etiā forme vt quidā volunt primo qz in

Opinio quorūdā antiquoz theologoz. Aia nō est scdm essentiā in toto corpe
 sed in pte determinata scz in cētro cordis posita totū corpus viuificat atq; mouet
 et ad h̄ ponūt exēplū calcidij de aranea q̄ in cētro tele sue residēs sentit quēibz
 motū in tela factū b̄ sūt opimo est erronea 7 p̄ vitatē. Nomus marcellus.
 Aia est ex qua viuim⁹ sentim⁹ actul⁹ vitales habem⁹ aīm⁹ vo quo sapim⁹.

Actus in epigone: Sapim⁹ aie fruimur aia fuit aio aia est debilis:

tellectus nō est virtus organica scōo qz nō quelibet pars ho
 minis est hō neqz est intellectua imo nulla ps integralis ipi⁹
 intelligit sic est hūanitas vt volūt antiq nō aut modū est for
 ma totus z nō alicui⁹ ptis. Ita intellectus vt volūt informat
 totū corpus z nullā eius prem z hec est opinio pbi vt dicit ter
 tio de aia dicens q intellectus nullus ptis corpis est acus
 vtrū aut pars integralis hois sit hō est discrepātia inter mo
 dernos z aliquos antiquos. vñ aliq moderni dicūt quālibet
 partē hois esse hoiem z pro eaz opinione dicit risibile posse
 capi dupliciter vno mō vt tñ valet sicut ens habens aiam rō
 nale potentē causare actū ridendi. z sic quelibz pars hois q̄t
 tatiua dī risibilis: z ille termin⁹ risibilis est ppria passio illi⁹
 termini hō absolute capti. Aliomō capif risibile vt tñ valet
 vt aptū natū ridere z sic nō quelz ps hois est risibilis nec isto
 modo risibile est passio illi⁹ termini hō absolute capti z vlti
 rius dī fm hanc opinionē q nō est incōueniēs qz produciens
 vnū hoiem totalē producat infinitos hoies ptiales. Aliomō
 Isti termini hō z aial capiūtur cognotatiue vt importāt tota
 litatē z sic pprie nō ponūtur in predicamēto sube sed ad aliqd
 et isto modo nō quelibz pars hois est homo nec quelibet ps
 animalis est animal.

Aristoteles
 tertio de aia.
 Sicut oculus
 circa ppriū vt
 sibile nō errat
 Ita neqz intel
 lectus fallit cū
 qd simplicius
 tractat vt for
 mas sine ma
 teria. at si enū
 ciat vt affir
 mat alterū de
 altero. Sepe
 ipm falli p̄tin
 git falsoqz di
 cere. Quēad
 moduz oculū
 iudicando hec
 vel illud eē al
 bū. per sepe fal
 li contingit
 Item in eodē.
 Intellectus q̄
 omnino pur⁹
 actus ē: abfo
 lutissima atqz

Arcu multiplicationē intellectus z perpetuatio
 nem z immortalatē illius. Sciendum est q̄ sunt
 precipue sex opiniones prima est. Alemeonis
 aiam eē immortalē z sp moueri z q̄ sil' timā eē for
 ti lune z celo q̄ sempuerno agitari ferūt volētis

abstractissima intelligit. Petrus de aliaco. Licet de anima rōnali diuersa
 noia dicant sicut dicim⁹ qz ipa est intellectus ratio ingenū memoria volūtas
 liberū arbitriū tñ hec noia nō dicūt aliquā distinctionē in essētia anime sed
 differunt rōne qz ipsa dī intellect⁹ inq̄tum apprehendit Ratio inq̄tū discernit
 ingenū inq̄tū inuestigar memoria inq̄tū cōseruat voluntas inq̄tum appetit
 liberū arbitriū inq̄tum eligit.
 Chyistoforus laudin⁹. Animus aut est quo homines sumus quo sapimus z in
 telligimus. que vis non est educta de potentia materie

A iij

sed a deo i mo-
 tali de nichillo
 creat eodē tpe
 et infūdī i cor-
 pus nrm dis-
 fert aut anim⁹
 ab aīa. nā aīa
 cōis ē nob cū
 brutis anim⁹
 propr⁹ ē hoīs
 Serui⁹. Meta-
 matici fingūt
 q̄ singuloꝝ no-
 minū p̄tib⁹
 corp⁹ z aīa nra
 cōnexa sunt ea-
 rōe qz cū descē-
 dūt aīe. trahūt
 secū corporez
 saturū. mar-
 traciū. libi-
 dinez veneris
 mercurij luci
 cupiditatē io-
 us regni desi-
 deriū q̄ res fa-
 cūt p̄urbatio-
 nē aīab⁹ pp̄ijs
 aristoteles ter-
 tio de anima.

Secūda fuit pythagore asserentis aīas humanas in numero
 finito nō in dimittere corpora simpliciter sed intrare alia cor-
 pora indifferēter brutoꝝ sicut hoīm. Tertia fuit platonis po-
 nētie aīas intellectuas in nūero finito correspondētes astris
 celestibus ita q̄ post mortē reuertūtur ad stellas z quedā pu-
 niūtur z premiātur scdm merita z demerita z post multa secu-
 la infinities reuertūtur ad corpora. Quarta fuit alexā dri po-
 nētis vt recitat cōmētator tertio de aīa q̄ intellect⁹ multipli-
 cat ad multiplicationē indiuiduoꝝ sp̄ei humane z q̄ est gene-
 rabilis z corruptibilis more altaz formarū naturalū p nobi-
 lissimā mīxtionē qualitatū puraz z dissolutionē eiūsdē mīx-
 tionis. Quinta optimo fuit aristotelis filij nichomachi volen-
 tis vnicū esse intellectū in oib⁹ hoīb⁹ iuxta impositionē ane-
 rois tertio de aīa. vñ fm ap. tertio de anima z primo celi natu-
 ra nichil fecit frustra z nō habūdat in sup̄luis nec deficit i ne-
 cessarijs cū igit natura alicui⁹ sp̄ei nō dederit nisi vñū indiui-
 duū z alteri plura s̄ ideo est qz vna sp̄es in vno indiuiduo pōt
 se p̄petuo p̄seuerare z nō alia vt sp̄es angelica qua p̄petuo p̄e-
 seruat vna intelligētia z nō sp̄es hūana. sed ita est q̄ sp̄es aīe
 intellectiue pōt se p̄petuo p̄seuerare in vno indiuiduo qz aīa
 intellectiua est p̄petua z eterna sicut aliqua intelligētia celestis
 igit frustra z p̄ter intentionē nature ponūtur plures aīe in-
 tellectiue solo nūero difficiētes insequēdo opinionē aristote-
 lis vltra intellect⁹ venit de foris scdm aristotelē. is de aīalib⁹.
 aut igit p̄ motū a corpib⁹ celestib⁹ iuxta opinionem platonis
 aut p̄ creationē aut p̄ introitū vni⁹ corpis aliud relinquendo
 iuxta opinionē pythagore aut p̄ nouā actuationē vni⁹ corpis
 hūani aliud nō relinquēdo nullus tuū modoꝝ pōt assignari
 qz intuēdi libros aristotelis notū est opposituz opinari q̄ fm
 ipm est dare quartū modū z cū in eodē corpe nō possint esse
 plures aīe rōnales simul fm oim sequit q̄ est vnic⁹ intellect⁹
 in oib⁹ hoīb⁹ fm intētiōem p̄bi his intellectis ponūtur pro-

Questio cur post mortē nō renūscimur Respōsio Intellect⁹ q̄ sepat vō ē impassī-
 bilis nullaqz dissolubilis morte. Is vō quo renūscimur z sine quo aīa nō renū-
 citur. mō eū lz vocare intellectū passiuū est. morteqz dissolubilis hinc merito
 ipost mortē nō reuīuicimur. Juuenalis In sine. xv. satyre. Mūdi p̄ncipio in

positiones alique. Prima nō stat intellectū incipere esse et ipm
 eē incorruptibile insequēdo aristotelē ptz primo qz sicut gna
 bile et corruptibile cōuertūt. Ita ingnabile et incorruptibile
 primo celi. Scdo qz infinite eēt aie intellectiue qd est incōue
 mēs. qz ille frustra eēt et ex illis resultaret nūerus infinit⁹ in
 actu p aristotelē tertio phicoz et primo celi pna ptz qz infini
 ti hoies sunt corrupti si spēs sunt eterne et cuiuslibz illoz aia
 intellectia ē. Scda ppō intellect⁹ nō ē admixt⁹ corpi nec vtus
 organica ptz qz aliter sequēt qz ipē eēt q̄lis scz frigidus vel ca
 lidus pna ptz qz passiōes reciperet corporis et organi sicut vir
 tutes caetera organice et nō est intelligēda illa p̄dicatio idēptice
 sed causaliter solū scz qz intellect⁹ fundat in calido et frigido si
 cut alie vtutes organice anerois dicit qz dato opposito ppōis
 seqtur primo qz intellect⁹ est vt⁹ cōplexionalis seu supaddita
 virtuti cōplexionali qd falsum est qz nō est virtus corruptibi
 lis nec sensitua. Deinde seqtur qz intellect⁹ ē sext⁹ sensus aut
 insequit sextū sensuz sicut ymaginattua sensum cōem pna ptz
 si ē vt⁹ organica et nō aliq̄s sensus interior pns manifeste est
 falsum. Tertio seqtur fm op̄mionē aristotelis qz aia intellec
 tiua nō est eiisdē generis naturalis cū aia eq̄ sed est infimus
 gradus in gñe intelligētiaz aia vō sensitua scdm quā hō est
 aial est eiisdē gñis cū aia equi et h̄ gñat et corrupit fm aristo
 telē. adeo fm p̄m corruptio hois nō est p solā dictionē qm
 corrupit aia sensitua hois eēntialiter distincta ab aia intelle
 ctua et dicitur notāter fm aristo. nā cōter dicitur fm fidē et etiā ē secta
 parisiētū qz aia intellectia nō dicitur. inquit a sensitua in hoie nā
 alia sequētur vt iudic iudici deus crearet alias aias sensitias
 distinctas realiter ab istis q̄ nūc sunt in corpib⁹ et sic pot⁹ in
 die iudicij h̄ret aliā aiam sensitua distinctā ab illa quā prius
 habebat dū erret in terris qd videt incōueniēs. Quarto seqt
 fm op̄mionē aristotelis qz intellect⁹ hois ē ipassibilis passiōe

dulsi cōis cō
 ditor ill. Tm
 aimās nobis
 animū quoqz

Petr⁹ de alia
 co. Suba sepa
 ta ē ab itellec
 tu cognoscibi
 lis i aliquo cō
 ceptu sibi ppo
 pposito seu cō
 plexo ex cōce
 ptib⁹ simplici
 bus ex alijs re
 bus abstractis
 vbi gñā deū co
 gnoscit intelle
 ct⁹. In h̄ijs cō
 ceptib⁹ cōposi
 tis scz summu
 bonū sapia in
 finita ens ne
 cessariuz suba
 prima et sic de
 pluribus alijs
 Petrus de alia
 co. Nō panca
 palr differt ab
 irratiōabilib⁹
 brutis qz ipse

est cognoscitiu⁹ vltimi p̄mis vn̄ et fm p̄tē intellectuā et nō sensitua dicitur ymago
 dei qz capax dei lz aut bruta possint h̄re iudiciū p̄plexū et discursiū nullū tm̄ iu
 diciū sensituiū ē ymuerfale s̄ singulare t̄m̄ siue i brut⁹ siue i nob⁹ qz vt⁹ cogitatis
 hois q̄ ē inter oēs sensitias ē p̄fectior fm cōmētatoz. tertio de aia ē vt⁹ diluētū
 a indiuidualis et indiuidualr cognoscēs et nō ymuerfals et iscdo dicit qz cōpre
 hensio intensionis ymuerfalis est intellectus.

Cicero i libro
de senectute. e
est animus cele
stis ex altissi
mo domicilio
depressus et qsi
demersus i ter
ra locu diuine
nature. s. termi
tatis. s. vniu.
s. credo i deos
et mortals spar
xisse aios i cor
pora huana vt
eent q terrar
tueret. h aut o
pinio cicerois
e antiquoz phi
losophoz opi
nio et precipue
platonicoz. mo
deriores aut
phi precipue ca
tholici dicunt
q qn corp est
in vtero matris
formatu q pri
mu in eo gnat
aia siue creat.
Comentato: ij:
de anima
Tribus modis
differt sensus
ab intellectu.
Primo q: sensus
nunq decipit
circa sensibile
ppriu. s. intelle
ctus errat cir

corruptius piz qz in pmitit et imaterial e et incorruptibil et in
gnabil. Si ei eet material no eet intellect reflexiu? s se nec co
cetuu vluu cognituu? qd flm videt et si corruptibil b e p accns
vel p se no p se qz no hz materia nec priu nec p accns ad cor
ruptione corpis qz in illo corpe pot ee cui? e aer? p illd aris.
ij. de aia sepat b ab illo taq ppetuu a corruptibili dein codt
nones recepti et recipiet dnt pportioari. s vluu q recipit i aia
sunt ingnabilia et incorruptibilitate volut antiqvt videt pmo
posterioz q etia aia intellectia et id aristo. xxiij. metaphi. deter
minat q ois forma corrupit corrupto eo cui? est forma pter
aiam ronale. Quinto seqt no ee incouemēs eade aiam nūero
moueri et qescere qz mouet in manu et qescit in pede. Ita etia
intellect? scit etia aliqua dclusionē et opinat vel dubitat eade
in alio hoie ex quo no e scies principale s eet impossibile eide
hoiem scire et dubitare eade dclusionē no tn concededo q id e
intellect? sit felix vel miser aut ignoras aut scies sūt q e scies
et dubitas qz ignorātia et miseria dicūt puationē simplr no
aut dubitatio et admissio isto cau d: q plato no e felix lz suus
intellect? sit felix qz felicitas intellect? platonis no depēdet a
sensib? ei? sic depēdet a sensib? fori pnt d: q aia rustici sci
artes liberales no tn ille rustic? qz a fantasmatib? illi? no de
pēdet aliq noticia intellect? ei? s bene ab alijs hoibus.
Sexto seqt insequedo aristotele q iteleci? no nūerat nūatōe
idiuinduoꝝ s e vnic? in oib? hoib? pbat plitas in eade spē in
diuinduoꝝ no e nisi hntū materia p m aris. xxiij. z. vij. metha.
et primo celi vbi pbat q no pnt ee plres itelligētie sepate solo
nūero differētes p b mediu qcuqz coueniūt in eade spē et diffe
rūt nūero hnt mām s aia intellectia no hz materia ex q nec in
qua p inherētia igr vñ pōt sic argui. Aia intellectia e incorru
ptibilis et ingnabilis. ij. de aia et no cōtingit dare actu multū
tudine infinitā. ij. phicoꝝ et pmo celi et spēs sūt eterne pmo po
sterioꝝ z. vij. phicoꝝ igr vnicā e aie intellectia oim hoim pna
piz qz si aia intellectia nūeret nūatōe idiuinduoꝝ huane spē
aut igr p corruptōe et gnatōne vt voluit alexader et b cū qz
repugnat pme pns aīns aut p mltitudine finitā aiaz recedē
tū a corpe et aduēctū vt voluit pythagoras et plato et no qz
oēs sciūt aristotele oppositū scripsisse aut p creatōne aut gna
tionē et icorruptibilitate et b itez no qz repugnat. ij. z. ij. parri
aīns igr opz dicere aristotele voluisse vnicū ee intellectū in

oib⁹ hoib⁹ Septimo seq^r q^o prima pfectio q^o e intellect⁹ nuq^o gnat nec corrupit alia aut pfectio q^o e aia sensitia no gnat an q^o gnat illd cui⁹ e prima pfectio etia seq^r q^o scia petri et uelle ctio. p. depēdet a fatasmab⁹. p. z intellectio. p. cū scia. p. depēdet a fatasmab⁹. p. s. fatasmata. p. nō sūt fatasmata Jobis. Octauo seq^r q^o fm cōmētatozē dīa posset q^o duob⁹ hoib⁹ existētib⁹ solū nō pōt eē nisi vnū intelligere vltē s. plura eēt particularia rōne mltitudinis fatasmatū z sic nō cōcederet cōmētatozē q^o duo abstracta solo nūero dīa sint i eodē subiecto pp^t dīūitatē fatasmatū s. aliq^o illd cōcedāt z ita cōcedunt q^o eadē logica nūero e i intellectu petri z i intellectu iohis nō tñ logica petri e logica iohis s. e alia z alia sic est alia et alia spēs intelligibilis. S. q^o opio aristotel⁹ z cōmētatozē dīcūt fidei nre iō ponit tal cōclusio tāq^o vā z catholica p^r ariff. cōmētatozē Non est vn⁹ z idē intellect⁹ in oib⁹ hoib⁹: s. diuersi hoies diuersos habent intellect⁹ quoz null⁹ e educ⁹ de potētia materie z mltiplicat intellect⁹ ad mltiplicationē indiuiduoz z creat nō corrupit z a prima cā ipē intellect⁹ pducit siue pōt pducī materia pma nō exīte. De mūdi aia fm maraliū ficinū.

Icut aia nra vltra vires mēbroz ppuas cōem vbiq^o piuit in nobis vite vtutē maxie vō p cor tāq^o ignis ai pxiimi fontem. Sicut aia mūdi vbiq^o vigēs p solē p^rcipue suā passim explicat cōis vite vtutē vñ qdā aiam z i nobis z i mūdo quoz mēbro totā potissimū i corde colocāt atq^o sole Sēp vō memēto sic aie nre v⁹ p spm adhibet mēbris sic vtutē aie mūdi p qntā eētā q^o vbiq^o viget tāq^o spūs itra cor pus mūdanuz sub aia mūdi dilat⁹ p oia maxie vō illis vtutē hāc infundi q^o eiusmodi spūs plurimū hauserint p^ratez qnta hēc eētā nobis intus magis magisq^o affūmī si q^o scuerit tā alijs elemētis in mixtā plurimū segregare vel saltem his rebus frequēter vti q^o hac habūdāt puriore p^resertim. seu electū vnū z sacchāmet balsamū atq^o aurū p^rciosiq^o lapilli mirobalāq^o z q^o suauissime redolēt et q^o lucēt maxime vō q^o in subtlī subā q^oltatē hnt calidā hūidāq^o z clarā. Quale p^reter vinū est albissimū saccharū p^rertum si huic adhibueris aurū odoz rēq^o cumianij atq^o resaz. p^reterea sunt alimēta vite in nobis assumpta p se nō viua redigūt p spm nrm ad vite nre formā sic z corpa nra vite accommodata corpi spūiq^o mūdano videli⁹

ca intelligibile p^riuuz. Secdo q^o sensus deci p^r circa sensibile cōe z intellectus nunq^o vel raro circa itelligibile vniuersale Tertio q^o veritas sensus respectu sensibil⁹ p^rij multū durat s. veritas intellectus respectu intelligibilis vniuersal⁹ multum durat.

Plotin⁹ dicit rōnales aias eē hoim semina q^o ex ipsis pullulāt vite q^o dā p^rae irrationales in cozpora.

cet per res mūdanas et per nostrū spm̄ hauriunt et vita mūdana
 ꝑ plurimū si volueris vt alimētū rapiat ꝑ ceteris formā cerebri
 sui vel iecoris atq; stomachi simile quātū pōt accipe alimētum
 id est cerebri et iecur et stomachū aialiu ab humana natura non
 longe distantū . Si optas corpus tuū atq; spm̄ ex aliquo mūdi
 membro videlicet ex sole virtutem accipere quere q̄ ante alia sunt
 solaris inter metalla lapillosq; magis autē inter plātas Sed inter
 aialia magis maxime inter hoies similia em̄ tibi magis pro-
 culdubio conferūt hoc et extra sūt adhibenda et intus pro virib⁹
 assumēda presertim in die ⁊ hora solis ⁊ sole in figura celi regnāte
 Si dubitas ventrē ab iecoris fomēto destitui trahē ad ventrē ieco-
 ris facultatē tum fricationib⁹ tum formētis et sic in alijs mēbris
 semp per similia adtrahendo hisvisis secundū ipsum marciū si-
 cium ponit talis cōclusio inter animā mūdi et corpus eius mani-
 festū est spiritus eius in cuius virtute sunt quattuor elemēta Nos
 vero ꝑ spiritum nostrū hunc possim⁹ haurire. Alia cōclusio secū-
 dum eundē. Spirit⁹ noster haurit mūdi spiritū ꝑ radios solis et
 iouis q̄tenus ipse fit solaris et iouialis :

Breuis introductio in libro de aia scdm̄ iacobū sabrum.

Axioma est act⁹ prim⁹ substāialis corporis naturalis or-
 ganici in potētia vitā hntis vita est vegetatiue potē-
 tie opatio. Itē aia est primū p̄cipiū quo viuimus
 scdm̄ mouemur quoue itelligim⁹ Potētia vis ē aie
 qua alicui⁹ opis est effectiua Potētia vegetādi ē qua
 aia nutrit auget minuit suū ve pducit simile Potētia vegetādi ve-
 tatiuū. Potētia sentiēdi vr⁹ organica ē q̄ sensibilia cognoscim⁹. q̄ si
 in exteriorē organo suā facit sentiēdi operationē sentiēdi potētia
 exterior nominatur Si vero interiorē interior. Potētia sentiēdi se-
 sitiū. Potētia appetēdi vr⁹ ē aie q̄ cupim⁹ irascim⁹ volum⁹ aut
 q̄ qd simile facim⁹. Potētia appetēdi appetitiuū. Potētia mouēdi
 est quaviuēs a se de loco in locū trāfferē. Potētia mouēdi motiū
 Potētia intelligēdi est qua intelligim⁹ vt simplex apprehēdimus
 cōponim⁹ diuidim⁹ rōcinamur speculamur cōsultamus. Intelle-
 ctus agēs est intellectiōne efficiēs. Possibilis vero itellectiōes reci-
 piēs. Potētia itellegēdi itellectiū Obiectū est circa quod vt suā fa-
 ciat operationē aie potentia negotiat: quodq; ei p̄ntat atq; obijct

Alimentū est quo vegetādi virtus alit suaq; reliqua exercet officia. Sensibile est quod est sensu pceptibile. Quod si suā in sensu imprimis spēm. Sensibile per se existit. Sin minus sed alterius rei specie priuatione diuidit p accidēs dicitur. Sensibile cōe est quod plurimū exteriorib; sensibus pceptit vt nūerus magnitudo spūs figura motus et quies. Sensibile pceptū est qd ab vno dicitur exteriori sensu pceptit vt sonus. color. odor. sapor. caliditas. frigiditas. hūiditas siccitas. Sonus est sensibile pceptū ab auditu p se pceptibile. Color a visu. Odor ab olfactu Sapor a gustu. Caliditas. frigiditas. hūiditas. et siccitas a tactu. Appetibile est qd appetēdi virtus cōcupiscit cui irascit aut qd vult. Locus qd sit. satis cognitū est: cuius he sunt differētie. sursum. deorsum. ante post. dextrū et sinistrū. Intelligibile est quicquid intellectu capitur et circa qd suā exercet opationē. Alitio est alimēti insubstātiā ei; qd alitur cōuersio. Aucio est suscepto alimento. maioris molis acquisitio. Diminutio est viuētis ob reparāde fluxe sub defectū molis minoratio. Generatio est ex viuētis semine alterius similis pductio. Sensatio est in sensu obiecti sensibilis deprehensio. Que si in interiore fiat organo interior. Phātasia et ymaginatio noiat. Si in exteriori re exterior. Si in auditu auditio. in visu visio. in olfactu odoratio In gustu gustatio. et in tactu tactio. Appetitio est appetitiue virtutis opatio. Cupiditas est cōueniētis pulchri boni aut tale apparētis appetitus. Appetitus appetitio desiderū. Ira est efferuente sanguine circa cor vlciscēdi appetitio. Volūtas est cū pposito rei profectue que inde aut fugiende appetitus. Motio est eius qd a se mouentur de loco in locū traductio. Progressio est qd bñificio pedū exercetur motiue virtutis opatio. Natatio qd natādi apto instrumēto. Serpitiō que ventre et volumine molis. volatio qd alis. Intellectio est virtutis intellectiue opatio. Simplicis apprehētio est simplex rei conceptio. Cōpositio est mētis affirmatio diuisio negatio ratiocinatio est intellectus argumentatio. Speculatio est circa ea que aliter se habere non possunt mētis consideratio. Consultatio vero circa cōtingētia et ea qd aliter se habere possunt. Organū est disposita potentia in qua vis aie suam facit opationē gradus viuēdi intelligitur cū viuens eam vim aie picipiat qd ab alijs separatur aut aqua separate manent reliquæ. Vegetās est quod vegetandi obtinet pot

sentiam. Sentiens quidē tangendi. Se mouens quod de loco in locū se et se agitandi. Intelligens quod vim obtinet intelligendi.

Symphoriani Champerij de spūalibus sensibus hoīs tractatus breuis incipit.

In libris de spū et aīa dicitur q̄ duo sunt in hoīe sensus vnus exterior altus interior. Cū enī homo cōstat ex aīa et corpore seu carne et in carne sint quinque sensus. visus. auditus. gustus. odoratus. et tactus. quos tñ non mouet absq̄ aīe societate. Ita aīa suo modo habet quinque sensus: q̄ spūales res nō corpaliibus sensibus sed spūalibus rimande sunt de spūali visu in deutre. diuina voce dicitur. videte q̄ ego sum solus de spūali auditu in apocalipsi dicitur. Qui habet aures audiendi audiat quid spūs dicat ecclesijs de spūali gustu in ps̄. gustate et videte qm̄ suauis est dñs de spūali tactu in euāgelio dicit xps̄ qui se multerē magis fide q̄ manibus vel corpore tetigisse ostendit dicens. Quis est qui me tetigit de spūali odoratu ait sponsa in canticis. In odore vnguentorū tuorū currimus per sensus. ergo corpus vetera scimus et huic seculo confirmamur per sensus vere mentis in agnitionem dei renouamur.

De distinctione sensuum.

Quidam autē eos ita distinguūt vt spiritualis visus dicatur inq̄tū per eū videtur dei suprema pulchritudo sub ratione splendoris auditus inq̄tū per eum auditur eius sūma armonia sub rōne verbi gustus inq̄tū per eū gustat summa dulcedo sub ratione sapientie cōprehendentis vtrūq̄ scz verbū et splendorē. Odoratus inq̄tū per eū odoratur summa fragrantia sub rōne verbi inspirati in corde. Tactus vero inq̄tū per eū astringit summa suauitas sub rōne verbi incarnati et inter hoīes habitatis corporaliter et reddentis se nō obis palpabile et amplexabile seu osculabile per ardentissimam charitatem. Deo grās.

Trania.

Tranie lector celestis fertur inesse yranos a nobis.
coelum namq; esse notatur.

Simphorianus champerius gondifaluo tolédo
egregio sane artium medicine q; doctori pstanti
tissimo Jacobo reur iaco admiranda eloquētia
viro atq; franco raboro lummarium bonarij
studiosissimo. S. D. P.

Um inter alias variasq; occupatiōes hic nobis li
ber in manus occurrat optimi frēs. Eiusq; legert
mus hūc titulum. Introductiones. Jacobi fabri.
Orta est hesitatio an hic. Jacobus. Ipe faber an fa
bri patris progenitorisue filius extiterit aut nepos.
Nostre aut huiusmodi dubitatiōis occasio fuit. qm̄ hec oīo iaco
bi fabri z transituam admittit z intransituā cōstructionem. quas
rum illa secundā hec vero primā ambiguitatis portionē succēdit
Sed id nobis subdubiū volentib; plurime non omēs illius edi
tiones quo nescio duce ad nos trāsnecte sunt Quas vbi non min
eleguāter q̄ docte conspiciunt editas indicamus illū diuino quos
dam negatio fabriū Reliquā dubitatiōis portionē vt sua quis
q; verset mechanicis relinquētes Quosum hec vt ostendat sūma
auctoris in artib; p̄cipue liberalib; eminētia eleguātia atq; doctri
na Solet nāq; componētis auctoritas animū auditoris ad legen
dos codices allicere plurimū adeo vt ab auctoritate. locus vt ay
unt suātur dyalecticus. Hic aut codicillus vtriusq; z incipiētib; z as
dultis. Jam logicis perutilis est qui breui quodam compēdio oīa
magne logices documēta complectitur. Sed vt tenerrimis adhuc
animis patentior fiat pauculū illi commētariū aīe ponere curauis
mus quo terminorū quorūdam interpretationes atq; exempla
relucent plurima. Reliquum aut latiori atq; diffusius tradite los
gice referuātes vt ex frutib; ad mare pergere potius aliter enim
non conceditur quā mare totum in vnum colligere fontem precisi
piti quadam via conemur. Valete felices meiq; memores,

**Incipit expositio terminorum seu vocabulorum difficultum
in eminentissimi artium professoris iacobi fabri in
logicem introductiones.**

Dyaletici sunt qui verborum ac rationum acuminibus
conflantur a dyaletice dicitur dyaleticus dyaletica pars
est philosophie nam philosophia omnis in tres partes diuisa in philo-
sophicam ethicam et dyaleticam. Philosophia proprie est de mundo
et rebus que in eo sunt differens ethica de moribus
vitaque hominum tractare. Dyaletica ambax partium afferre rationes

Terminus proprie dicitur signum quos agrum ab agro diuisit
dit. unde Numam populum tradunt statuisse. Si quis terminos
exarasset et ipsum et boues sacro esse hinc terminus sepe numero pro
fine accipitur. Et cum nullum tot calamitatibus atque eruntis ter-
minum inuenirem? a quo fit terminus verbum quod est finis cuius
passum est terminus ad huius similitudinem per quadam methaphoram
logicus cepit li terminus reimpertionaliter pro eo quod
terminat propositionum vel ab anteriori vel a posteriori parte.

Suppositio materialis est acceptio termini pro voce scriptura
vel conceptu licet apud okam terminus pro conceptu supponat
simpliciter sic dicendo homo est species li homo simpliciter supponit.

Nota per suppositionem materialem generaliter regulam. Omnis vox si-
gnificatiua siue complexa siue incompleta vel dictio scripta siue conce-
ptus ad placitum signum si est subiectum respectu predicati secundum intentionem
nisi dummodo non addat ei aliqua determinatio eam stare simplici-
ter vel personaliter faciens et dummodo ipsa sit prime impositionis
supponit materialiter. Exemplum de voce inconepta ut leo est nomine vox
connepta ut homo est rationalis est oratio vocalis.

Simplex suppositio secundum okam est acceptio termini in propositione
pro conceptu ut animal est genus. unde potest dari talis regula
Omnis terminus ad placitum signum prime intentionis non sumptus
cum aliquo quod faciat ipsum stare personaliter vel materialiter quod

est subiectū respectu pure scōe intētiōis vel cui addat termin⁹ scōe
intētiōis imēdiatē tāq̄ determinatio vel determinabile ei⁹ supponit
simpliciter. Exēplū p̄ ut hō est spēs: Exēplū. 2. ut ista spēs hō legit:
Quā regulā reliquimus a georgio burcellēsi sufficientē explicatā
Suppō personal' est acceptio finiri p̄ suo siḡto ultimato ut
dicēdo homo est aīal. Quid autē sit ultimātū siḡtū auto: lucide
declarat.

Tempus q̄dam diffinitū. Certā esse dimēsiōnē q̄ ex celi con
uersione colligit aliq̄ Numerū mot⁹ esse dicere Quid autē hac in
re dicēdū In quarto nre phisicas tractatulo declaram⁹. Tria autē
tempora oēs sane affirmāt: p̄teritū p̄s et futurū Apud logicos
tamē alie ponunt tēporū differentie.

erba cōceptū mētis siḡtia vel actū aīe interiorē ipoz
tātia hec sūt. Intellico. Scio. Cōgnosco. Cōsidero
Cōtemplo: et similia. Conceptio idest apprehētiō
Conceptio apud grāmaticos scema est cum vnum
genus p̄cipit hoc est simul apphēdit aliud genus
vel p̄sona vna aliam. Aliq̄ tamē i' Conceptio siḡt destino deli
bero. Seneca. Jam dudum animo cōceperat quid esset acturus.
Unde cōceptū dicimus p̄destinatū Quōq̄ etiā. Conceptio pro
comphēdo et contineo accipit. Quirilianus Nec tātum cōcipere
animo scelus potuit. Hinc cōceptus mētis dicitur que comphē
dimus ⁊ imaginamur. Et apud dialecticos p̄s animi conceptio
nes vocantur.

Et quia supponēs Ampliatōes Restrictiones. Appellatiōes
Insolubilia ⁊ obligatiōes. ut optime dōctor noster explicat in sua
ad theobaldū et: Egidium. Epistola a phia reiecta sunt. Et nullū
habere momentū nisi exiguū admodū merētur. Qua p̄pter earū
regule ad verā logicam atq̄ phisicā trahi non debent ideo de reli
qua illarū atq̄ latiorū declaratiōem abstinēdi duximus.

Genus multis modi dicit p̄prie vero. Genus est p̄ci
pium vniuscuiusq̄ generatiōis Vel ab eo qui ge
nuit vel a loco in quo quis genit⁹ est ut horrestes a
tantalo ducit genus. Et socrates genere est atheniē
sis patria em̄ generatiōis vniuscuiusq̄ p̄cipiū est
quēadmodū parētes huic p̄ trāslatiōnē etiā vocam⁹ multitudinē

B

alicuius ad unū aliquid ⁊ ad seinvicem quodāmodo se habentū
 ut romanorū genus dicit qđ ad romulū referf. Et cōgnationem
 inter se habent per quā a ceteris distingūtur. Hinc rursus genus
 appellam⁹ cui supponit spēs. Et a dyalecticis ita diffinit. Genus
 est predicabile de plur. b⁹ differētib⁹ spēs in quid dicitū propterea
 qđ quasi principiū sit hōmī genus oīm q̄ sub ipō sunt spērū. Ge-
 nus etiā vocam⁹ quicquid est per quod alicui⁹ rei qualitas iudicat
 unde genus mortis genus vite genus marmoris genus vestis ge-
 nus coloris genus seruitutis dicimus. Seneca Summū genus in-
 felicitatis misero est fuisse aliquando felicem.

Species modo formā significat ⁊ veluti effigiem rei. Estq; voca-
 bulū mestū idem. Neq; em̄ spēs famaue mouet hoc est nec pñti dis-
 formitate timore mor futuro. Spectosus tñ semp in bonā pñm
 accipitur hoc est pro pulchro quēadmodū formosus licet forma
 mestū vocabulū sit virgilius. O formose puer mīmū ne crede cor-
 lozi. vulpianus tñ speciosas personas dici affirmat clarissimas p-
 sonas vtriusq; sexus. Modo diffiniturq; est predicabile qđ ponit-
 tur sub genere id aut ponitur sub genere de quo genus in qđ pre-
 dicatur. verbigrā. homo est spēs qm̄ de platone, socrate, sabio, ari-
 stotele, cicerone, dyomede, alijsq; nō spēs sed numero differētib⁹
 dicitur. Ob eā rōnem ita appellata qđ multoz collectio vna quasi
 visione cōprehendat. Est aut duplex spēs subalterna ⁊ specialissī-
 ma. Que vti etiam propriū et dñā quartū et quintū predicabilia
 sufficienter ab autore explanantur.

Accido proprie significat euenio a quo fit accidens eo qđ acci-
 dat substantie. Hoc dyalectici diffiniūt qđ est predicabile qđ adest et
 abest subiecto preter ei⁹ corruptionē. Duplex aut est accidens sepa-
 bile ⁊ inseparabile. Accidens separabile est accidens qđ de subiecto ve-
 re pōt negari. inseparabile est qđ de subiecto negari nō pōt ut nigre-
 do in coruo. Coruus em̄ auis est oīm nigerrima. Ideoq; niger
 Epitheton est corui. vñ latini aliqui coratē coruū vocauerē. Et
 cetero Quare coratom iustum vrium patiamur nos quod pullos
 excludat suos.

¶ **Equiuocū** est cuius et nomen eōdē est et eadem substantie ratio q̄ grece synonymū dicit̄. Sicut equiuocū cui⁹ nomē tantū eōdē est. sed substantie ratio diuersa et a grecis hoim appellatur leo et asinus vniuoca sunt q̄ sub vno aialis noie cōprehendūtur et eadem est vtriusq̄ substantia. homo verus et homo p̄ctus equiuoca sunt: q̄ de vtroq̄ aiali predicatur sed substantia eorū diuersa est et nō eadē ratiōe cōprehendūtur. Dramatici hominima dicit̄ esse q̄ voce nō significatione cōueniūt vt nepos et filius filij vel luxuriosus. Synonyma q̄ nō voce sed significatione pueniūt vt lapis saxū et petra. Marcus Tullius Cicero. Ab equiuoco et vniuoco veniūt verba equiuocare et vniuocare. Equiuocatio et vniuocatio noia. Et equiuoce et vniuoce aduerbia.

Et quo autē cathogorie siue predicamēta quo ad sufficiat ab autore docentur vocabulorū expositiones postponer e decreuim⁹. Exempla tñ predicamētū cuiusq̄ posituri vt hijs factius predicamenta legentibus innotescunt.

Termini predicamenti substantie.

Homo: aial. asinus. leo. corpus. lapis. terra. aer. aqua. ignis. Petrus. Johānes. brunellus. fauellus. alijq̄ absoluti termini.

Termini quantitatit.

Linea. superficies. corpus. et fm aristotelem. locus. tēpus. numerus. oratio. binarius. ternarius.

Termini adaliquid.

Simile. dissimile. equale. inequale. pater. dñs. magister. filius. frater. discipulus. Et oia scōde intētiōis noia iuxta quorūdā saltem opinionē: vt genus. spēs. casus. figura. declinatio. licet fm alios in predicamento signi reponantur.

Termini present i qualitatis.

¶ Rime species sunt. Dramatica. logica. virtus. vitium de hac autē spē talis p̄e dari regula. Dis termin⁹ significā formaliter. et adquate qualitātē accidentalē inq̄tū talis

disponit subiectū ad melius vel peius est in prima spē qualitatis
 Scde spē sūt curfor pugillatoz sanatiuū egrotatiuū. nō put dicūt
 dispositiones sed put dicūt naturalē potentiā aliqd facile faciēdi.
 simili durū z molle nā durū est qd hz non cito secari. molle vero
 qd hz eiusdē ipotentiā. Tercie spē termini sūt calor frig⁹ austeri
 tas amaritudo dulcedo albedo Quarte spē termini sūt triāgulus
 quadrāgul⁹ rectitudo curuitas asperū leue rarū densū. mod⁹ pdi
 cādi hui⁹ qualitatis est significare vnuoce icōplete formalit̄ pici
 paliter z eēntialr hitudinē ptiū quātitat] vt quāntitas ē. aliq̄ ponūt
 istos terminos itensuz remissuz vniforme z difforme regulare z ir
 regulare i q̄nta spē qualitatis] q̄ a p̄ho nō enumerat aliq̄ ponūt sexta
 qualitatis spē. et i ea ponūtur differētie eēntiales vt rōnale sensi
 tiuū Silt̄ termini cōcreti abstractozū de pdicamēto sube q̄ cōno
 tant rōnales subflāttas ponūt i sexta spē qualitatis vt human⁹ asi
 minus igneus lapide⁹ et similes termini.

**Termini de gñe actionis z simili
 liter de genere passionis.**

Termini de gñe actionis et simili t̄mini de gñe passiois sūt termi
 ni de formali significato significātes formas cōtrarias. pbat phūs
 exēplariter vt calefacere p̄riat̄ huic qd frigefacere nō qd illi termi
 ni nō possūt siml̄ verificari de eodē. sed qz illi termini ipozitāt for
 mas p̄trarias vñ de vno z eodē verū est dicere qd frigefacit et cale
 facit lz nō respectu eiusdē z scdm eandē partē simili. calefieri p̄ra
 riā huic qd est frigefieri. Termini de pdicamēto actionis et pas
 sionis predicant̄ cū istis aduerbijs magis et minus.

Exemplū de vbi vt est pdicamentū vt i loco eē i campo in theatro
Exemplū de qñ vt heri. Exemplū de situ vt sedet iacet.
Exemplum de habitu vt armatū esse calciatū esse
 Dotrinas de enunciatione et de silogismis ab autoze lucide atque.
 aperte traditas et expositionis minime egentes intactas relinquit
 mus hanc tamen solam que sequitur subiūgentes.

Sillogismus.

Cathegoricus est cuius premissae sunt cathegorice ut omne sapiens est intellectuū ali quod brutum non est intellectuū ergo aliquod brutum non est sapiens.

Ypotheticus est cuius una premissarum vel ambe sunt ypothetice ut si plato est homo est. sed plato est ergo homo est.

Sillogismus cathegoricus:

De medio cōi est oratio ypothetica vel cōsequētia formalis in qua quibusdā dispositis i modo et figura necesse est aliud sequi cōclutionem per ea que posita sunt id est virtutes formalis pñe et dispositionis premissarum et unionis extrinsecatum cum medio

De medio singulari est sillogismus qui dicitur expositivus cuius mediū est terminus singularis ut omne quod est plato disputat et iste homo est omne quod est plato ergo iste homo disputat.

Sillogismus de medio cōi

Dialecticus est qui et probabilibus tantū procedit ut primo priorum

Demonstrativus est qui procedit ex necessarijs et est sillogismus faciens scire et de isto nunc agitur hic.

B iij

Demonstratio proprie sumendo preecognitionē pro notitia abusiua intellectuali est notitia intellectualis adheſiua actualiter acquisita ad habendā scientiam per demonstrationem de conclusione.
 Demonstratio est silogismus appodipticon id est silogismus faciens scire.

Necesse est igitur scientiā determinatū esse ex primis veris et immediatis notionibus prioribus causisq; cōclusionis. Cause autē nō debēt solū esse priores et notiores quo ad nos sed debent esse priores et notiores simpliciter.

Uniuersale posterioristicū est predicatū cōueniēs subiecto pro oibus suis significatis et pro oibus differentijs tēporis per se et conuertibiliter sicut ille terminus rudibile posset dici uniuersale in ordine ad illū terminū asinus. Et sic ois ppositio uniuersalis uniuersalitate posterioristica est necessaria. Et hoc simpliciter vel ex suppositione per se et scdm qd ipm pro eodē supponit licet habeat diuersas rōnes. Per se autē magis est cōe quā scdm quod ipm. Et sic pōnea uniuersales sunt demonstrabiles demonstratione potissima. Altariū vero propōnū non sunt demonstrationes potissime.

Demōstratio quia est que procedit per causam remotā. Et ab effectu ad causam.

Demōstratio propter quid est que procedit per causam propinquā et a causa ad effectum.

Exemplū demōstrationis qz vt oē nō simillās prope est. Sed plānē erratīci sunt nō simillēres. ergo planete erratīci sunt prope. Et potest reduci ad demōstrationē ppter quid si ponatur hoc cōplexū prope sunt sic arguendo. Omne qd prope est nō simillat sed planete erratīci prope sunt. ergo planete erratīci nō simillant. Hec autē est propter quid qz demōstratur effectus per causam.

Aliqui vt raymūdus lulius et auerroys ponūt tertā demōstrationē que dicitur demōstratio per equiparatiā q̄ vt vult lulius est magis propria et bona et necessaria probatio quā due predictę. Et est qñ aliqd equale ignotū vel equale minus notū demōstratur per

equale magis notū. et per istā demōstrationē ut vult Iulius alio-
ra demonstrantur.

Scientia subalternans. et scientia subalternata dicuntur scientie
quarū subiectū vnus est sub subiecto alteri? nō sicut spēs sub ge-
nere. Ex quo genus 7 spēs ad eandē sciētā pertinet. Sed sic Sub-
iectū scientie subalternātis accipitur sine cōtr. actione. et subiectū
scientie subalternate est idem subiectum contractum per aliquam
differentiā accidentālē. Hoc modo subiectū geometrie est linea si-
ue magnitudo. et subiectum perspectivae est linea visualis. Sicut de
arithmetica 7 musica. Quia subiectū arithmetice est nūcerus. Sub-
iectū vero musicae est numerus sonorus. et iste scientie scz subalter-
nans 7 subalternata sunt vniuoce hoc est vni? generis subiecti. Ex
quo illarū subiecta pro eodē supponūt habent in diuersas rōnes

Silogismus ad impossibile est ex opposito cōtradictorio alicuius
propositiōis probande pro vna p̄missa cū altera p̄missa mani-
feste vera ad inferendā conclusionem manifeste falsam. ex cui? fal-
sitate inferitur falsitas vnius p̄missae. Et ex falsitate illi? p̄missae
inferitur veritas cōclusionis probande ex ista diffinitōe p̄z q̄ in
silogismo ad impossibile sunt tres processus. Primus est silogisti-
cus procedens ex vna p̄missa manifeste falsa. Et alia manifeste ve-
ra ad inferendā cōclusionē manifeste falsam. Scd̄s processus est
ex falsitate cōclusionis ad falsitatē alicui? p̄missae. Tertius pro-
cessus est ex falsitate p̄missae ad veritatē conclusionis probande.
Istos autē duos processus postremos nō terigit plus scd̄o priorū
q̄ diffinit silogismū ad impossibile.

Silogismus cōuersiuus est silogismus procedens ex opposito cō-
tradictorio vel cōtrario cōclusionis cū altera p̄missa? silogismi
ad inferendū oppositū cōtrariū vel cōtradictoriū alteri? p̄missae
A silogismo ad impossibile sumitur demōstratio ad impossibi-
le quam auctor diffinit.

B. iij

Arguere proprie ostendere est virgilius de generes animos: timor arguit ab hoc fit argumentum quod modo significat rem fictam, que tamē secundū naturam fit hoc est verisimili qualia sunt argumenta. comediarū vnde per metapho:ā argumentū aliquū pro materia ponim⁹. Cicero. Quomā nullū scribēdi argumentū michi relictū est. Modo rationem que rei. dubie facit fidem vt est silo- gism⁹ inductio. eremplū. Euhimema. vñ argumentari dicimus ratiomb⁹ nū ad aliquid pbandū. et argumentatio est ipsa argu- mentorum explicatio.

Locus proprie dicitur quidquid aliquid p̄tinet virgilius hic locus, vrbis erit. Est et locus argumenti sedes vti ab auctore declaratum comperimus optime.

Allacie verba ad decipiendū cōposita dicuntur. Et cauillat-
f lationes. est em̄ proprie cauillatio subdela ratio q̄ cōscij nobis mendacij vincendi tñ causa proferimus. Et cauillari est fallacia ⁊ dolo vti. vnde iuriconsulti cauillationē pro calū- ma vsurpant. vtrūq; est a caluendo hoc decipiendo deducit. Cice- ro tñ pro genere quodā facietarū. Alterū equaliter in oi sermone fustū. Alterū pacutū ⁊ breue. Superior cauillatio alter dicacitas noīatur veteres pro fallacia: fallacia dixere. Et falso aduerbiū dicitur nō vere. Salustius falso queritur de natura sua genus huma- nū. Et falsitas et falsi crimen cū scriptura publica falsificat. Hinc pseudo prophete falsi vetus appellati sunt. Sed nunc fallaciārum exēpla ponere incipiamus.

Paralogismi equiuocationis:

Omne verbū significat actionē vel passionē: filius dei est verbum ergo filius dei significat actionē vel passionem.

Omne sanū est aīal. vna est sana. ergo vna est animal.

Paralogismi amphibologie.

Quecūq; dico possibile est dicere. Tacentem dico. ergo tacentem possibile est dicere.

Quicquid scit aliquis hoc scit lapidem scit aliquis ergo lapis scit: Quocunq; aliqui sciunt hec sciunt. Sed aliqui sciunt asinos et capras: ergo asini et capre sciunt.

Aristoteles dat vnā cautelam hanc. Si respondens aliquant concessit ppositionē z opponens docte euehat cōtra illā. ita q̄ difficulter respondens possit soluere argumēto opponentis. Tunc respondans dicit orationē esse multiplicē q̄uis de facto nō sit multiplex. Et q̄ in vno sensu concessit eam z non in alio.

Diuisiōis z cōpositiōis paralogismi.

Prīus tñ notandū q̄ oratio cōposita z diuisa nō idem significāt. Quapropter si per eā inferatur in vno sensu dicendū est q̄ est concessa in alio.

Quicūq̄ videt naues nūc existētes in pyrayens in sicilia est extra siciliā. Tu qui es in sicilia vides naues existētes in pyrayens in sicilia. igitur tu es extra siciliam.

Quocūq̄ vidisti hunc p̄cussū illo percussus est. sed oculo vidisti hunc p̄cussū. ergo oculo hic percussus est: minor est distinguēda Nullus bonus sutor: malus est. sed aliquis bonus sutor: malus est ergo aliquis bonus sutor nō est bonus sutor.

Quicquid est maloz malū est. sed disciplina bona est maloz. ergo disciplina bona mala est: minor est distinguenda.

Quocūq̄ potes sicut potes sic facies. sed tu potes nō cytharisans cytharisare. ergo tu cytharisabis non cytharisans.

Exemplum fallacie accentus.

Quocūq̄ iustū est pendere iustū est penā pati. sed bonos iustū est pendere. ergo bonos iustū est penā pati. in minore vel li pendere habet scōdam breuē. Et sic est vera vel habet mediā longā z sic est falsa.

Paralogismi figure dictionis.

Contingit idem videre z videri. igitur contingit idem facere et fieri.

facere actionē importat z fieri passionē. ergo similiter videre actionem importat z videri passionem.

Quicquid heri habuisti z hodie nō habes perdidisti. sed decem digitos heri habuisti z hodie nō habes. ergo decem digitos perdidisti ibi mutatur quid in quantū.

Tu aliquem percussisti sola manu. Sed solam manum non habes & aliquem percussisti per illud quod non habes.

Quidquid aliquis non habet illud non dat. Sed unum solum denarium aliquis non habet & unum solum denarium qui non dat.

Tu vidisti solo oculo asinum. Sed solum oculum non habes & vidisti asinum per illud quod non habes in istis peralogismis sub isto signo distributio substantie sumitur. Terminus de predicamento ad aliquid.

Quicumque dat aliquid cito dat. Sed illud quod dat non habet cito & illud quod dat non dat ibi mutatur quid in quale.

Fallacie consequentis peralogismi.

Tu cognoscis sortem. Et sortem est cooperatus & tu cognoscis cooperatum.

Tu scis bonum. Et bonum est quod intendo interrogare & Tu scis illud quod intendo interrogare.

Tu cognoscis sortem. Et sortem est veniens & tu cognoscis venientem in tribus istis variatur appellatio.

Pauca sunt raro. Et pauca sunt pauca ergo pauca sunt raro pauca.

Hec statua est Opus et est tua igitur hec statua est tuum opus.

Iste canis est tuus. Et est pater & est tuus pater in tribus hijs ultimis indebite arguitur a diuisis ad coniecta.

Paralogismi fm quid ad simpliciter.

Quod est non est homo. Ergo quod est non est.

Quod non est est Opinabile. Ergo quod non est est.

Dicat solum sortem. Per deum Ego sum per iuratus bene iurat & non est periurus ibi non valet quia licet bene iuret quantum ad aliquid non tamen simpliciter.

Sanitas est bona. Et est mala male utenti & bonum est malum.

Quod non vult sapiens est malum. Sed amittere bonum non vult sapiens & bonum est malum.

Exempla fallacie ignorantie elenchi.

Omne tetracubitum est maius tricubito. Sed hoc est Nunc te

tracubitus et prius fuit tricubitus igitur hoc est maius seipso ibi non seruat hęc particula in eodem tempore debemus aut arguere ad idem finem idem similiter et in eodem tempore. Tu cognoscis coruscum esse coruscum et non cognoscas ipsum esse astro nomum. Ergo tu cognoscis et non cognoscis coruscum ibi non seruat hęc particula similiter.

Paralogismi petitionis principij.

Petrus est homo. quia est humanitas.

Homo est rationalis. quia est risibilis.

Ad soluendum paralogismos petitionis principij debet respondens opponenti dicere quod accepit propositionem minus probabilem conclusionem quam intendit.

Exempla fallacie non cause ut cause.

Omne contrarium corruptioni est generatio. sed vita est contraria corruptioni. et vita et anima sunt idem. Ergo vita est generatio. conclusio est falsa. ergo aliqua premissarum. et non nisi ista anima et vita sunt idem. Ad paralogismum dicitur negando illam propositionem. et non nisi ista est falsa anima et vita sunt idem. Sed ex falsitate conclusionis debet inferri falsitas in maioribus scilicet vita est contraria corruptioni.

De interrogatione plures.

Sunt ne ista bona vel mala demonstrato vno bono et vno malo. si bona igitur malum est bonum. Si mala igitur bonum est malum.

Sit fortes boni et socrates malus. Queritur an fortes et socrates sint boni an mali. et arguatur ut prius.

Raymundus lilius ponit fallaciam contradictionis iuxta quam format hoc modo paralogismum. Nullus lapis est visibilis. Quidam lapis est visibilis. ergo quidam lapis est visibilis et non risibilis. Hęc autem fallacia non est ponenda nam sufficit ut negetur maior. falsa enim est quia vis lapis non videatur per se sed per accidens.

Voluisse sequentes raymundum ponunt fallaciam aliam quam dicitur noua. et ponunt aliam quam est contra omnes que de possibili appellatur. Das autem fallacias quia ab auctore nostro non ponuntur relinquimus.

Insolubilem Nec rationes Nec exempla plurima. Sed et omnibus iucundiora quedam

atq; medijs pluribus commodata magis
vni sequit̄ ponem? talē questionē formādo.

Queritur vtrum casu possibili posito sequat̄ contra-
dictio Et arguit̄ primo q̄ sit ponat̄ q̄ omnis ho-
mo currens tantum Audiat falsum et solum talis ⁊
q̄ sortes audiat illam et nullam aliaz sortes est cur-
rens Tunc arguit̄ sic Aut sortes est currens aut nō
si dicat̄ q̄ sit currens ḡ audiat falsum ⁊ cū non audiat nisi istam sor-
tes est currens sequitur q̄ ista sit falsa et per consequens ipse non est cur-
rens quod est contra concessum si dicatur q̄ non est currens cum ipse
audiat quamō proponem sequit̄ q̄ illa sit vera per casū et non au-
dit nisi istam sortes est currens ḡ sequitur q̄ ipse sit currens et sic
habetur contradictio .

Secundo ponat̄ q̄ sint sex homines : et non plures et ponat̄ q̄
omnis dicens verū sit san⁹ ⁊ omnis dicens falsū sit eger ⁊ sortes sit
de numero illoꝝ sex et dicat se esse egrum tūc aut sortes dicit verū
aut falsum Si verum contra Omē dicens v̄m est sanus sortes di-
cit v̄m ḡ sortes est sanus Maior patz ex casu et minor est concessa Et
ex consequenti arguitur sit Sortes est san⁹ ⁊ dicit se esse egrū ḡ dicit
falsum ⁊ per p̄ns non dicit v̄m q̄ est cōtra concessū Si dicat̄ q̄ di-
cit falsum ḡ ipse est eger ⁊ hoc p̄cise ipse dicit ḡ ipse dicit verum et
sic habetur contradictio .

Tercio sit ponat̄ q̄ martin⁹ et berta cōtrahant matrimoniū p
v̄ba de p̄nti sub tali cōdicione. Dicat martin⁹ accipio te in uxorem
si immediate postea dixeris michi verū. et sit a primū instās diei
crastine. dicat eodē modo berta martino. accipio te i virū : si cras
immediate postea dixeris michi verū. quo facto: pono q̄ obuiāt si-
bi mutuo i crastino martin⁹ ⁊ berta. Et dicat vir mulieri . Non es
uxor mea. ⁊ illa eodē modo: nec tu es vir me⁹. Isto casu posito: quero
vtrū cōtract⁹ valeat aut nō Si valeat: ⁊ fuit cōtract⁹ cōditionalis
Igitur condicio stat sed condicio fuit q̄ vterq; diceret verum al-
teri immediate postea Igit̄ vterq; dicit alteri verū immediate postea
igitur ita est quod vterq; dicit verum et vterq; dicit quod neu-
ter est coniunx alterius et per consequens contractus non valet

Si dicatur q̄ cōtractus nō valet igitur vterq̄ dicit verū imediatē post a igitur cōditio stat impleta conclusio cōtractus tenet igitur si cōtractus valet: cōtractus nō valet. Idem potest argui cū istis propōnibus fortes scit se errare fortes fingit se esse sophistā ponendo illas in casu 2 sequitur cōtradictio.

Quarto arguitur sic. Donatur q̄ fortes sit seruus. 2 tali cōditiōne siue forma liberet a dño suo q̄ in primo instā in quo alicui hōi obuiauerit. si ille homo sit liber. q̄ ipse fortes sit liber. 2 si ille homo sit seruus. q̄ ipse fortes remaneat seruus. 2 plato seruus ecōtra liberetur a dño suo videlicet q̄ in primo instā in quo alicui hōi obuiauerit si ille homo sit liber q̄ ipse remaneat seruus. 2 si ille homo sit seruus q̄ ipse remaneat liber. Iste casus est possibilis. 2 et ipso sequitur cōtradictio. igitur. Antecedens q̄ prima parte p̄t̄. quia quilibet hō habens seruos. p̄t̄ illud experiri 2 illos tali cōditiōne velle liberos esse. Sed q̄ sequatur cōtradictio probat. Nā queritur si ambo in primo instā in quo sibi ipse obuiat sint serui vel liberi vel quis illoz sit seruus vel liber. Si dicis q̄ ambo sint serui sequitur q̄ nō ambo sunt serui. imo liberi. qz si ambo illi sunt serui sequit̄ q̄ plato sit liber per casum positū. Ex eo qz in primo instā obuiat hōi seruo. sequitur vlt̄ius q̄ fortes sit liber quia in illo primo instā in quo sibi hōi obuiat: obuiat hōi libero scz platoni. Si dicis qz ambo sint liberi. seq̄tur per casum q̄ plato sit seruus. qz obuiat primo hōi libero scz forti. 2 seq̄tur vlt̄ius per casum q̄ fortes sit seruus. qz obuiat primo hōi seruo scz platoni. 2 sic habeo q̄ nō ambo sint liberi. imo serui. Si forte dicis q̄ plato sit seruus 2 fortes liber. sequitur per casum q̄ plato remanet seruus 2 fortes nō sit liber. Si dicis ecōtra q̄ plato sit liber 2 fortes seruus. sequatur per casum q̄ fortes sit liber. 2 plato non sit liber. Item ad idem sic. Donatur q̄ aliquis iuret se esse periurū 2 nichil aliud iuret qd̄ satis p̄t̄ esse possibile 2 sit illud primum iuramentū q̄ vnq̄ fecerit. deinde quero si ille talis est periurus aut non. Si dicatur q̄ sic. ergo verum est ipm̄ esse periurum 2 hoc ipse iurat. ergo nō est periurus. cōsequētia tenet. cū nullus iurans verū. sit periurus. Si dicatur q̄ non est periurus. ergo falsum est ipsum esse periurum 2 hoc p̄cise ipse iurat. ergo ipse est

per iurus et sic contradictio.

Quinto ponat q̄ aliquis faciat pactū cum aliquo Jurisperito et ut doceat filiū suū In iure sic q̄ dabit ei centū scuta si tamē pri-
mam causam in qua fuerit aduocatus lucret aliter q̄ non teneat
ei aliquid dare. et illo bene erudito: doctor coram iudice querat cē-
tum scuta. defendat tamē filius causam istam p̄ patre. Tunc ques-
ritur si pater est compellendus Ista centū scuta vel non. si sic: q̄ fili-
us non lucratur causā istam et cum sit prima causa in qua est aduocat-
us sequitur per casum q̄ pater eius non est compellendus q̄ est contradic-
torū concessi. si dicatur q̄ non est compellendus: q̄ filius lucratur cau-
sam istam. et cum ista sit prima in qua est aduocat-
us sequitur per casum q̄ pater est compellendus. quod est contradictorū concessi.

Ad hoc dubium obmissis solutionibus argumentorū notāde
sūt alique conclusiones Quarum Prima est Obligatione possibili
nō est concedendum impossibile per se nec negandum necessariū per
se hec autem conclusio manifesta est apud logicos. Ex hac conclusio-
ne sequitur q̄ ad impossibile per se et ad necessariū per se Responden-
dum est infra casum aut infra obligationē sicut extra obligationē
Secūda conclusio Quocūq̄ casu possibili posito: Respondendū
est ad cōditionalem falsam Infra casum sicut extra partē Nam ad
impossibile per se p̄cedentem cōclusionē Respondendū est infra
casum sicut extra sed omnia cōditionalis falsa est impossibilis p̄
se: Igitur Dabitur ex hac cōclusionē q̄ si alia qua cōditionalis nul-
lo casu posito negat extra casum qua falsa: eadē precise primarie sig-
nificando est neganda quocumq̄ casu possibili posito.

Tercia cōclusio quocūq̄ casu possibili posito neganda est con-
sequētia mala siue cōditionalis falsa et concedenda est cōsequētia
bona et hec conclusio si o pater ex p̄cedentibus.

Quarta conclusio nulla cōditionalis falsa casu possibili posito
fit vā illa p̄se primarie fido. nec cōditionalis vā casu possibili
posito fit falsa semper intelligendo q̄ cōditionalis illa significet
p̄se primarie sicut prius. Ex hac conclusione sequitur. Primo q̄

nulla consequentia bona casu possibili fit mala ppositionibus
 precise primarie seruanti⁹ ptz. Nam ois consequentia bona equi-
 ualet cōditionali vere. Secōdo sequit̄ q̄ nulla cōsequentia mala casu
 possibili fit bona. patet quia omnis consequentia mala equi-ualet
 cōditionali false. Tertio sequitur ex istis duobus q̄ si p̄na illa que
 per casum possibile est destructibilis illa est mala. Quarta sequit̄
 q̄ cōsequentia q̄ casu possibili dat bona. siue casu est bona. Ex istis
 oibus colligit̄ solur̄ o ad diuersos casus ad quos soluēdos multū
 maniter fatigātur. Unde posito q̄ sotes bibat q̄ plato z ecōtra
 nō propter sequit̄ q̄ si sotes bibit q̄ plato bibat z ecōtra. ptz qz ista
 cōditionalis est falsa z impossibilis: z illo casu possibili nō fiet possi-
 bilis per predicta. Similiter posito q̄ q̄n iohes seruus obuauerit
 platoni libero. iohānes sit liber: z illo admisso: nō est propter hoc
 cōcedenda hec cōditionalis q̄ si iohānes obuauerit platoni libe-
 ro q̄ sit liber aut q̄ talis cōsequentia valeat iohānes obuauit pla-
 toni libero. ergo iohannes est liber. patz: qz tales consequētie ante
 casum erant simpliciter false z impossibiles. ergo. casu possibili nō
 fieri concedende aut possibiles. Deo gr̄as.

S. Champerius iacobū fabriū alloquitur.

Memini me audiuisse vt suppositio z mobilia z imobilis Ea-
 dem q̄ amphibolus z nō amphibolus dicatur appellationē preterea
 in formale z rōnis distributā formalis etiā appellatiōis varios di-
 stinctosq̄ modos vidimus alias deniq̄ p̄prietates quas obliga-
 tiones z insolubilia vocant.

Jacobi fabri responsio.

Fili mitte suas sophisticas rōnes z logiceas suas quas dicis, so-
 phistice sunt apte: logice atq̄ phisice parum. Et cōtra. q̄ logice at-
 phie sunt apte. per parum sophisticę profunt

Adolescens senem aloquitur.

Dic venerande senex humanū viuere quid sit.

Seni responsio.

Trāsitus in mortē cure plenusq̄ laborijs insoleat amor spesq̄
 fidesq̄ dei.

In omnib⁹ que hic et alibi a me tractatur tantū affectum esse volo: quantum ab ecclesia comprobatur.)

Simphorian⁹ chāperius andrea victoniū lūgdunen⁹. doctrina multa splendidissimū sacrosctē discipline p̄ceptis ornatissimū plurime salutis iubet esse participem.

Ampridem andrea mi disertissime philosophandi phisiceq³ ianuā: p̄tinus in me b̄nificijs. summaq³ in meos ois beniuolētia tibi ditare statuerā. Alijs t̄n grauiorib⁹ occupato hacten⁹ nulla fuit vniq³ occasio nunc vero explicit⁹ aliquātulū. quecūq³ de phia que vt nomen indicat studiū est sapientie collegerā ad te mico p̄t me lumine. Es enim ad faciendum solertissim⁹. ad excogitādum prudentissim⁹ industria singularis. natura admirabilis. verbisq³ expeditus. Tibi agitur. andrea philosophandi phisiceq³ ianuam dedico. non spe questus. aut gloria. quin poti⁹ vt tibi. atq³ per te iuuentuti aliquid gratū exhiberem. z nomen tuū alias per se clarū vel scriptis etiā perpetuū efficere maxime hac rōne que nunc a paucis annis inuenta ad id efficiendū sūmopere cōuenit. Nec em̄ aliter plato quoq³ phedroni aut alijs quos amauit adolescētulis libros suos cōsecrauit. nisi quo ipsorū nomen posteris quoq³ memorandū eternū relinqueret. Erūt nec me fallit qui hec legent. et quod eis p̄optissimū est laborē hunc meū irridebūt verū ego illos cū irrisione sua cōtēno. Esto em̄ irrideāt te dum vel im̄t etiā noia b̄t id quod ego velim nichilominus efficient. vnū em̄ vero nō puduit me p̄mū hūc laborē meū tibi cōferre. Nūc qđ reliquū in hanc lucubratiūculā meā gratā habeto. eoq³ magis q³ hāc p̄mā oim̄ tuo noie inscriptā edidi vides. seruauit in ea more quo ad optui maxime iuuenibus vsitatū nec em̄ ad viros tā hirs barbarū setis horrendos. sed ad iuuenes leui facio cōspicuos inuptosq³ pueros ipam scribo quibus dū placeat id quod ego velim vnicū euent. Vale z salue cū tota prole. z me tibi tuisq³ coequalibus de diuissimum cōmenda.

Platonem non nobilem accepi.

Philosophie seruias. Nam nobilem facit.

Symphorianus Champarius phisici in phisicem ianua
facilem cunctis apertens introitum.

Naturam zeno ita diffiniuit vt ea dicat ignem esse artificiosum ad gignendū. Alij autē esse sententiam vim quandā siue rōnem scientē motus in corpib⁹ necessariis. Alij autē vim principem rōnis atq; ordinis tanq; via progredientē declarantēq; quid cuiusq; rei causa efficiat. quid sequat⁹ cui⁹ solertiam nulla ars. nulla manus efficiat: nemo opifex psequi possit imitando. sed vt veniam⁹ in cognitionē nature dicemus naturā accipi quadruplicē. Primo pro principio vniuersaliter actiuo ⁊ sic deus q̄ est eterna mens. ex oi vtiq; pte perfecte cōsummateq; virtutis. ⁊ q̄ est vt vult pythagoras animus q̄ p vniuersas mundi partes. oēm q; naturā cōicans: atq; diffusus. ex quo omia q̄ nascūtur aialia vitā capiūt. Dicūt natura ⁊ etiā intelligētē scdm modū loquēdi philosophi in methaphisicis. Et pro tali accipit in libro de causis. Secūdo accipit p principio retrinseco cōstitutiuo. ⁊ sic materia ⁊ forma substantialis dicūtur nature iuxta determinationē phi. ij. phicozū dicentis. Natura est principiu ⁊ causa mouendi ⁊ quiescendi ei⁹ in quo est primū per se ⁊ nō scdm accidēs. Tertio accipit p naturali inclinationē. ⁊ sic sumit. iij. phicozū cum dicit. naturam abhorere vacuum. Quarto accipit pro quolibet agente naturali. Et sic sumit phūs naturā primo phicozū. qm̄ dicit non eadē esse notiora nobis ⁊ nature. id est agenti naturali. His intellectis sit hec conclusio. Natura vt hic est ad propositū. Est substantiale principiu qd̄ vnicuiq; trāsmutatiōi subiectū esse natū est. aut trāsmutatiōis effectiuū. Est em̄ hec naturarum vnicuiq; trāsmutatiōi. augmētatiōi. diminutiōi. generatiōi. corruptiōi. alteratiōi. ⁊ latōi. scdm locū. nata esse subiecta. Dec vero vni⁹ cuiusq; trāsmutatiōis. gnatiōis. corruptiōis:

Aristoteles. Albertus magnus. Natura est vis insita rebus ex sibi⁹ sibi procreans. Alyzodoan tertio tegni. Natura est nomen cōe in arte medicine qz̄ fm̄ quattuor modos dicit vni⁹ eoz est virt⁹ regēs corpus. ⁊ scda est cōplexio ⁊ tertius forma corpis ⁊ quartus est persona. i. natura individualis. **L**

Jobes alexandrinus. vi. ⁊ dimiarum

Quia doctrina laudabilis est meli⁹ est q̄ ille q̄ est a natura qm̄ qz̄ natura multo tōcā et pmutat⁹ ⁊ facile ab aliquo palogisat qui vero hz̄ a doctrina et sciētia non palogisat cōfides in disciplina ⁊ certissimis demonstrationibus. Idē alexandrinus in eodem Natura idiget arte. ⁊ ars indiget natura.

Pythagoras
Tullius.

Deus est mēs soluta. libera. ⁊ segregata ab omi cōcretiōe mortali omia sentiens ⁊ omia mouens.

Licomensis
Aristoteles
Ens habens
naturā est sub
stantia ex natu
ris cōstās sūt
naturam sunt
hec 2 q̄ scdm se
his accidūt. vt
ignis. motus.
sursus. neq̄ nā
ē n̄ q̄ naturā
hñs scōz est.

Marcius si
cinus.
Res naturales
atq̄ etiā arti
ficiose habent
virtutes a stel
lis occultas. p
quas spū no
strum stellas
asidē exponūt
Sernius
Natura em̄ di
cta est ab eo q̄
nasci aliquid
faciat. vñ epi
curei dicūt ni
chil esse qd̄ nō
habeat origi
nem sui nam

hoc gignit de nichillo nichil nichil In nichillum nil posse reuertī.
Aristoteles. Plato. Prima causa est sumū bonū super oēm sbant oēm q̄ na
turā quē oēm expectāt cū ipa sit plene pfectiōis. Tullius de natura deorum
Sphera est globus ex solidis. Circulus aut̄ orbis q̄ cyclus greco d̄r est explanis

actionis. auersionis. diminutiōis. alteratiōis. 2 latiōis. effecti
ua. Hec aut̄ diffinitio nature materialis est. qz omnis diffinitio
formalis datur per intrinseca. 2 p cām Diffinitio materialis p
effectum diffinitū 2 p extrinseca eius sed predicata diffinitio da
tur per extrinseca. 2 p effectū eius cum dicit̄. substantiale princi
pium. Et iō vt vult licomensis. diffinitio formalis nature est
ista Natura est illud in quo. primo et p se naturalia differū
a non naturalib⁹. Hec ei est formalis vt ipse vult qz datur p in
trinseca differentiā naturalī. ab artificialib⁹. Natura aut̄ veri
ficatur et predicat̄ de materia 2 forma licet difformiter. dicat̄
de illis. Et iō primo dicendū venit de principijs nature que
sunt materia 2 forma.

Capitulum scdm

Pincipiū q̄tū ad p̄ns spectat q̄drupliciter accipi
tur 2 sumit̄. Primo p principio ois motiōis 2 de
pēdētie. de quo loq̄t aristoteles. xij. methaphie
Celū 2 natura dependēt ex tali principio. qd̄ in
actu puro prio 2 simplici ac inuolabili cōsistit
hec aut̄ p̄ia cā est. Scdo capit̄ p principio diffinitiōis de quo
aristo. viij. phicoz dicit q̄ cētru 2 circūferētia sunt principia
sperici vt spericū est solidū qd̄dā vna supficie cōtentū in cur
medio pūct⁹ ē. a quo oēs linee ducte ad circūferētiā sūt equa
les. Et ille punctus dicit̄ centrū sphere. applicans extrema
tes suas ad circūferētiā et vtracq̄ parte. Dicitur. axis
sphere. duo quidē puncta axem terminātia dicūtur. poli mū
di. Tertio capit̄ pro principio doctrine de quo loquit̄ p̄ns in
fine scdi posterior̄ dicēs q̄ tale est principū in doctrina nos
tra q̄ quodā modo sequit̄ cognitionē sensitiuā vt oē totum
maus est sua parte. et de qualibet dicit̄ affirmatio vel negat̄

tio. Quarto accipitur pro principio intrinseco constituto
speciei vel individuo. Vocat enim porphirus genus et differen-
tiam esse principia spiritus intrinseca. Et aristoteles. 1. phisicorum dicit ma-
teriam et formam esse principia intrinseca compositi naturalis. et isto
ultimo modo sumit hic principium. et debet habere principia
intrinseca tres conditiones. Prima quod non fiat ex alterutris. Se-
cunda quod non fiat ex alijs. Tertia conditio quod omnia fiat ex illis. Et
ideo intelligente separate non potest esse principia intrinseca corporum
naturalium. quia licet non fiat ex alterutris nec ex alijs. in alia non
fuit ex illis. tenedo ly. ex. ut dicit circumstantia partis. quia tenedo
ut dicit circumstantia cause nulli dubium quod omnia que fiunt et fiunt ex il-
lis secundum philosophum.

Capitulum tertium.

R

erum naturalium principia sunt ut duo sunt ut
tria sunt ut contraria. Nam duo sunt per se subie-
ctum et forma. et unum per accidens. scilicet privatio. nam
facta re naturali privatio non manet. Materia est
natura que unicuique transmutationi subiecta esse na-
ta est. ut generationi. corruptioni. augmentati. diminuti. altera-
tioni. et secundum locum mutationi. ut quoniam plato generat sua generatio est in
sua materia ut in subiecto et quoniam corruptio sua corruptio est in
sua materia. et quoniam alterat sua alteratio est in sua materia. et sic
de alijs transmutationibus. Materia interpretatur subiectum hylem.
potentiam. potentiam subiectam. hec omnia materie sunt nomina. Materia
enim subiectum est unum. et sic una est numero. sed ratione duo. partem. quia in om-
ni transmutatione subiectum forma. quam natum est habere caret. et quam que-
re facta transmutatione habet. Est igitur idem et subiectum et privatio. At
alia est ratio subiecti et privationis sicut alia est ratio hominis et imusici. nam
factis transmutationibus quod subiectum dicitur subiectum. non autem forme cu-
ius partem dicitur amplius privatio et homo semper dicitur homo. non autem imusicus
igitur quod subiectum uno numero est et ratione duo subiectum et privatio.

Lactentius
solidum id existit
medium est cui ni-
hil decedere
possit.

Porphirus
Christoforus
landinus
Principium sim-
pliciter ponit
pro initio ali-
cuius rei unde est
illud debile prin-
cipium melior
fortuna sequitur.
philosophus autem princi-
pium causam et ele-
mentum esse ostendit
et in quo differant
quod quoniam
veniant deinde
strat principium
etiam theologum
nostri capiunt
pro deo quod apud
omnes habet pri-
mum principium
necessarium omnium
rerum. unde et illud
In principio
erat verbum. In
deum erat verbum.

Aristoteles. Lactentius. Materia est ex qua fit aliquid. Aristoteles. Materia per se
neque generat neque corrumpit. generat autem et corrumpit per accidens. Est enim subiectum
unicuique primum ex quo fit aliquid cum insit non secundum accidens. quod si corrumpit in hoc
obicit ultimum. Aristoteles. Materia secundum proportionem et analogiam cognoscibilis est.
Aristoteles. Appetit materia res formas ut femina esse una et ut turpe honestum non
quidem quia per se turpis sit sed per accidens et perfectionis carentiam.

Aristoteles.
 Forma est bo-
 nu quoddā di-
 uinū optimū.
 sūme appetibi-
 le summa ab-
 stracta forma
 aqua ois rerū
 forme pficiscū
 tur.
 Chusloforus.
 landiuus.
 Forma ē a gre-
 co p transposi-
 tionē sīarum.
 Est aut forma
 ppter quam
 aliqd qd non
 erit: ēē incipit.
 nam ebur phi-
 die iouis simu-
 lacrū nō erat.
 sed postq ad-
 dita est ad ma-
 teriā forma ce-
 pit esse simula-
 crū. pclusio qz
 dat cēntiam z
 pulchritudinē
 forma pro ipa
 pulchritudine capitur.
 Plato. Bonitas dei cā fuit factōis mūdi z originis
 oim rez. Macinellus. Est de? etern? nro de corpe diu? Plato in timeo ondit
 qz pume cāe decori rō postulauit talē fieri mūdū q visus pateret z tactū. s nihil
 tāq sine terra q sola est solida nichil videri siue igni pōt. vñ de igne z terra mū
 cū incipēs fabricare deus vidit duo cōuenire sine medio colligante non posse
 quare aut nō vno nexu sed duobus scz aqua z aere opus esset.

Forma natura est transmutationū effectiua vt cum aqua ex-
 tinguit. corrupitqz ignē. Quid corruptionē illā efficit. respon-
 dendū est aque ignē corrupētis. forma. et cū ignis aliu ex lin-
 gnis generat ignē q illic natura generās gnationisqz effecti-
 ua est. Et sic dicendū est in alijs trāsmutatiōib?. Noia forme
 sunt ista. species. terminus. actus primus substāntialis. Princi-
 pia sunt q nō sint ex alijs. neqz ex alterutris. et ipsis oia alia
 fiūt. Oia alia. res omis sunt naturales. Res aut naturalis est
 q cōstat ex naturis rerū naturalū genera. sunt elementa aia-
 lia vegetabilia mineralia. mixta imperfecta. Earū vero acciden-
 tia q cū eis cōueniūt dicunt scdm naturā. cū vero discōueniēt
 cōtra z pter naturā diuina rerū naturalū genera corruptibi-
 lilia z caduca sunt. Tullius em̄ in libro de natura deoz ita ce-
 cinit. Corpus oē aut aqua. aut aer. aut ignis. aut terra est. aut
 id quod est cōcretū ex hijs aut ex aliqua pre eozū. hoz aut ni-
 chul est quod non intereat.

Secundus tractatus phisicorū.

Causa est ad quā aliud seqt. Quid est ad eā siqs
 seq. ex ea. p eā. ab ea. ipiusqz gra aliqd eē aut fie-
 ri. Quid effect? idē pm ē. qd ad eām seqt vt qd
 ex aliquo p qd ab aliquo alicui? alicui? ve gra
 fit Causaz due sunt. intrinsece. vt materia z for-
 ma de qbus sufficiēter dictū exstuit. Alie sunt extrinsece. vt
 efficiens. z finis. de qbus est tā p diuisiōe dicēdū. Causaz effi-
 ciētū qdā est vniuersalis. qdā pticularis. Causa vniuersalis
 est illa q ad oēm actionē infra spherā actiuoz z passiuozū m/
 differēter cōcurrit. vt deus celū z intelligētē. Causa efficiens
 pticularis est illa q sibi primo aliquē effectū cōsimilē in specie

dit cū eo. q̄ iure dici nō infelix potest quippe v̄ oia bona affa-
tum suggerant certe ne laceat fortuna metus est quo semel
recepto solida felicitas eē nō potest. Meritoq; christipp⁹ lau-
dare euripideū carmen illud Nemo mortalis est quem non
actingat dolor morbusq; Itaq; cēseo optādo esse orādūq;
ab vltra mūdano deo v̄ qm̄ nemo mortaliū felix est ita nos
foueat ne infelices dici iure possumus.

Capitulu tertiu. ij. tractatus

Ausa pp̄inqua ē q̄ p̄ticulari noie designat aut
inter quā z effectū nō multe interiacēt cause. Re-
mota cā ē q̄ noie cōmuni delinat aut int̄ q̄ z eē
ctū mlte interiacēt cause. Cā p se ē cū ad aliqd
suapte natura sit cālitatis noie p̄ter ē expressa
Per accidēs at̄ ea d̄r cā cū ad effectū nō ordinē aut cālitatis
noie mime sit exp̄ssa. Casus cā est p̄ accidēs eorū q̄ raro cōtin-
gunt et alicui⁹ gr̄a. fortuna est cā p̄ accidēs agentū scōm p̄
positū eorū q̄ raro eueniūt et alicui⁹ gr̄a. Exēplū de cā p se. vt
domificator est p se cā sui effectus. s. dom⁹ q̄a exprimit r̄ nē
scōm quā ē cā. Et ignis p se cā ignis quia influit in effectum
producendo caliditatē. Exēplū de cā p accidēs vt polcretus
est causa per accidens statue et album est causa per accidens
dom⁹. quia accidit polcretu vt faciat statuam et accidit albo
vt faciat domū. z apperēs fenestrā dicitur causa per accidēs
illuminatiōis domus. qz nō influit in effectū illud s; sol. vel
corp⁹ lumiosū d̄r cā z se. p̄ accidēs aut̄ remouēs ipedimētū
Exēplū de fortuna vt vadēs ad plateā solū cā emēdi panē et
inueniat thāurū tūc respectu iuētiōis thāuri d̄r cā p̄ accidēs
et fortuna. Effectu p̄ueniētū ab agētib⁹ qdā st̄ itēti z qdā nō

rerū copia gr̄adis felix est cōpos cunctoz quippe bonoz. Seneca. Nēpe aio re-
tinens bona cūcta bt̄us habet. Horati⁹. Neue putes aliū sapiente bonoz bt̄m
Absq; malo degit fortunēs bona mlta beatus. Lullius. Plutharcus in libro de
fortūa romanoz. fortune t̄m̄ tribuere veteres romā vt sex cētis tēplis tondēq;
cognomēt s fortunā venerēt. Nāq; rome colebat fortuna cognomēto primige-
ma viscata pusilla fortis mala cōuertēs bene sperās virgo barbata. Theopha-
strus in suo caliste. Vitā regit fortuna nō sapia. Plaut⁹ in pseudolo sic ait. & et
doctoz hoim cōsilia hec deuincit d̄ra fortuna.

Solō.
Naso.
Iuuenalis
Aug. in vi. de ci-
ui. dei felicitas
est oim rerū op-
tendarū plenitudo.
Boetius.
Beatitudo ē sta-
tus oim bonoz
cōgregatione p̄-
fectus
Plato. Felicitas
h; quinque
ptes prima est
bene cōsulere
Secda frui bo-
na valitudine.
Tertia rebus
gerendis for-
tunatum esse.
Quarta apud
hoies gl̄ia cla-
rere. Quia ad
ois vsus hūa-
nitat̄ affluere
Valla. Ille
beatus erit cui

¶ E iij

Lactantius
Virgilius.
Salustius.

Appelles in
terrogat? cur
fortuna seden
te fixisset qm
inqt stare no
potest.

intenti. Et iam dictū est de istis. Nā inuētio thesauri ē effectus
nō intentus emptio panis est effectus intētus. Item effectū
nō intentorū quidā eueniūt semp vel frequēter cū effectibus
intētis. 2 quidā extra semp 2 frequēter. Exēplū primi vt con
sumptio sotulariū respectu eūtis ad plateā cā emēdi aliquid
venale. Exēplū scđi vt inuētio thesauri respectu eiusdē. Item
effectū nō intētorū quidā sunt nobilitis bonitatis vel malicie
sicut intētio thesauri 2 fractio thibie. Quidā nō sunt notabilis
bonitatis vel malicie. sicut cācri inuētio. vel casus vni? pi
li in fricatione oculi. fortuna vt vult lactātius est accidentiū
subitus atq; inopinatus euentus. vulgus 2 impiti fortunam
putant esse q̄ tribuit hoibus bona 2 mala. Nā simulachrū ei?
cū copia et gubernaculo fingunt tanq̄ hec et opes tribuat. et
humanarū rerū obtineat. Cui opinoni virgilius assensit. q̄
fortuna oipotentē vocat. Et historic? q̄ ait. Sz pfecto fortuna
in omni re dñatur. Dec dea vt inqt oratius possens est vltimo
tollere de gradu mortale corpus. vel superboas vertere funeri
bus triumphos. Et vt ait ovidius. Nempe dat et qđcunq; li
bet fortuna rapitq; hanc fortunā deā qua remanēte nihil se
cundū mortalibus ptingere potest vario ritu multi iugis no
mimb? totus venerat orbis Alij rhāmsiā. alij nemesim. hoz
siā alij. forte alij mūcupāt. thycem gre cia omnis appellat.

Capitulū. iij. ij. tractatus.

In effectib? naturalib? mōstruose pductis solet
dubitari an tales natura intendat. p̄ 2o quo po
nit hec cōclusio. Natura infimior sicut particu
laris nō intendit producere monstrum sed mō
strum intendit producere natura. Prima ps
patet quia non intendit illud producere sub ratione monstri
scđa pars pbatur resolubiliter sic. hoc intendit producere na
tura. demōstrando illud indiuidū substāte et hoc est mon
strū intendit natura producere. Omne monstrum vt asserit
aneroyis scđo phisicoꝝ ppter q̄ttuor accidit in natura p̄rimo
propter materie defectū vt quādo gñatur homo nimis bre
uis vel deficiens in aliquo mēbro. Scđo ppter materie habū
dantiā vt qñ gñatur homo nimis magnus. sicut excellens in
magnitudine mēbroꝝ. scz cū duobus capitib? vel sex digitis

determinat ut elemēta 2 mixta. Aer em̄ primo effectū aereum determinat 2 sic de alijs. Et hec est prima diuisio cāz efficientiū. Scda diuisio est causarū efficientiū quedā est totalis. et quedā pcialis. Causa efficiēs totalis est illa ad cui⁹ productio nem nō cōcurrit nisi causa eēntialiter subordinata vel p̄oordinata. vt deus. celū. 2 intelligētie. 2 elemēta. 2 mixta sine cō cursu alteri⁹ cause nō essentialit̄ cōcurrētis. Causa efficiēs par tialis est illa ad cui⁹ p̄ductionē cōcurrit. alia causa nō essen tialiter subordinata vel p̄oordinata. vt petrus 2 andreas por tantēs vniū lapidē quē nullus eorū sufficeret portare. Ex quo seq̄t̄ qd aliq̄ causa est p̄ticularis q̄ nō ē p̄tialis vt q̄libz itelligē tia circa primā. Tertia diuisio talis est. cāz efficientiū. quedā sunt eēntialiter ordinate 2 quedā accidentaliter. Cause essen tialiter ordinate sunt ille quarū superiorū necessario concurrūt actionē inferioris. vt quēadmodū vult ille magn⁹ phūs ma chometista auctēna q̄ posuit supiores intelligētiās esse cās in ferioz intelligētiāz. Et quelibz intelligētia vt ip̄e vult est cā sui celi vel sui orbis p̄ticularis. Iusta qd videt̄ sentire auctor de causis ppōne. viij. sic inquit. Ois intelligentia scit qd est supra se. 2 quod est sub se. verūtm̄ scit qd est sub se qz est cā ei⁹. et scit qd est supra se. qm̄ acquiri bonitatē ab eo. Ista propo sitio simpliciter est falsa qz nulla intelligētia dependēs est cā alterius intelligētie nec bonitatē ei⁹. sed deus q̄ est ip̄a prima causa q̄ oia creauit. iusta textū sacre scripture. In p̄cipio crea uit deus celū 2 terrā. Qui vt vult lactānus firmian⁹. Dñs est qz regit castigāctiqz 2 puniendi habet maximā p̄tatem. qui p̄ est qui nos creauit. nobis etiā multa 2 magna largit̄. Cause ac cidentaliter ordinate sunt ille quaz priorū nō necessario cōcur rit ad actionē posterioris. vt pater 2 filius. fili⁹ em̄ pōt pro ducere aliquē effectū nō cōcurrere patre. Quarta diuisio cāz efficientiū est talis. Quedā p̄ncipalis. 2 quedā minus p̄nci

Aristoteles
Elemētū est in
quod in⁹ exi
stens aut potē
tia aut actualia
corpa diuidūt
sp̄e quidē 2 re
solubile ī altēz
Tertia diuisio
causarum.
Aucenna
Auctor d̄ cās
Plato in p̄hes
dro dicit.
Primā cām si
ue p̄ncipiūz
nec gigni poss
se nec destrui.
nec eē aliqd ex
quo p̄ncipiū
oriatur alioq̄n
nō esset p̄nci
piū. nec a se g
gim posse. nec
ab alio destrui
nichil em̄ va
lētius est p̄nc
ipio a quo
ipsum destrui
poss. s.

Baieranus de
tremis.

Corpa simplicia. scz celū 2 q̄ttuor elemēta sunt p̄ncipia alioz corpoz scz mix toz et elemēta differēt̄ tm̄. qz celū est p̄ncipiū in genere cāe efficiētis. s̄ ele mēta sunt p̄ncipia secundaria. 2 nō solū in gn̄e. efficiētis s̄ etiā in gn̄e cause ma terialis. Quarta diuisio causarum.

Et iij

Auicenna
Plato
 Quæadmodū
 visus nichil
 visibile p
 spicit nisi i ipō
 sūmū visibilis
 id est solis ipō
 splēdozem. ita
 neq; intellect
 hūan⁹ intelli
 gibile q̄c̄q; ap
 prehēdit. nisi
 in ipō intelli
 gibilis sūmū b
 est dei lumine
 nobis semp et
 vbiq; presente
 Diffinitio cæ
 efficientis.

Ca cōseruans
Ca pducēs
Ca corrūpens
 duplex est
 finis nota
Aristoteles
Licero in tris
 culanis q̄oni
 bus
 felix siue btūs
 dicendus est. q̄
 sic in bonis nul
 lo adiuncto ma
 lo. beata aut v
 ta v̄tute cōficiť.

cipalis. Causa principalis est illa virtute cui⁹ alia cā agit. vt
 deus respectu oim cāz inferiorū. Et fm auicēnam intelligētia
 solis respectu intelligentie lune veneris et mercurij. Causa mi
 nus principalis est illa q̄ agit virtute alterius. vt cā scda res
 spectu prime. Et ita nō est incōueniēse eādem cām eē principa
 lem et minus principalē respectu diuersoz. Hīs premisiis sit
 hec diffinitio. Causa efficiens est a qua aliqd fit vt cōseruet p
 ducitur aut corrūpit. quo pacto deducit in cām efficiētem cō
 seruantē in pducēte et corrūpente. Causa cōseruās est a qua
 aliquid ne deficiat cōseruat. vt calor et siccitas. ignis calor. et
 humiditas aeris. frigiditas et humiditas aque. frigiditas et sic
 citas terre et in nobis sanitas. Causa producēs est a qua alterū
 pducit. vt terra: terram. aqua aquam. aer aerem. ignis ignem
 et hō hōiem. Causa corrūpense est a qua alterū corrūpit. vt cor
 rūpens terrā. aqua aerem. ignem. aut hōiem. Et sic de efficien
 te cā dicta sufficiāt.

Capitulū scđm secūdi tractatus

c Causa finalis est causa grā cui⁹ aliquid fit vt infra ce
 lum lune elemēta grā mixtoz. et oino minus pfecta p
 sectorū gratia sunt. Et est duplex finis scz finis intētus et fi
 nis euētus. Intentus iterim duplex scz p: maria intētione
 et secundaria. finis intētus pmaria intētōe est ille ppter
 quē agens agit. vt sanitas. finis intēt⁹ scđaria intētōe est il
 le quo agens agit vt deābulatio. finis euētus ē duplex. scz ge
 neratiōis et rei genite. finis gñatiōis est forma inducta p illā
 finis rei genite ē cōtinuatio specifica seu decor vniuersi. **Ari**
stoteles in ethicis videt voluisse hōiem in b sensibili circulo
 posse h̄re suū finē precipiū. et voluisse hōiez in hac vita v̄e di
 ci posse felicē. Et sic videt i b circulo sensibiliū posse h̄re suū fi
 nē q̄ aut in p̄io ethicoz beatos dici viuētes. vt felicitas opatio
 fit. Illud solonis athēnēsis postea a nasone poeta carmie no
 tatiū. Sed scz vltia semp. Expectēda dies hōi est dicitq; btūs
Ant obitū nemo supremāq; funera debet. Hinc exit illud iu
 uenalis. Et cresum quē vox iusti faciūda solonis respicere. Et
 treme iusti spacia vltima vite. **Et** erit si verū iudiciū facere
 volumus ac repudiata oi fortune ābitione decernere mortu
 lum nemo est felix. **Ab** q̄de igit atq; inpulgēter fortuna dec

ille agētis vt ab b et ē passiēt is vt in hoc. Nō tñ ei⁹ rō vtrinq̄
est vna sic tunice et vestis sed sicut via de iheribis ad athenas. z
de athenis ad thebas.

Capitulū scđm tertij tractatus phis. corū.

Infinītū potest capi dupliciter vno mō cathego
reumatice. Alio modo sicut cathego reumatice cū
cathego reumatice sumit equiualeat orōnū res
nō hñs finē z iusta talem acceptiōnē hec est ne
gāda. Cōtinuū est diuisibile in infiniū. qz est sē
sus qz p̄tinuū est diuisibile in rē q̄ nō habet finē mō hoc ē fal
sum qz q̄libet p̄tū i q̄s p̄tinuū est diuisibile habz finē. Vñ sic
accipiēdo infiniū. dicit ab in q̄ ē nō z finitū. Vñ infiniū q̄si nō
finitū. Et sic expōit infiniū cathego reumatice acceptū in cō
tinuū: apporionalit̄ expōit i numeris. ita qz ille numer⁹ dice
ret infini⁹ q̄ nō habz vltimū nec finē. Infinitū sicut cathego reu
matice aliter expōit icōtinuū. z aliter idiscretis. In cōtinuū
qdē p̄ hāc orōnē aliq̄tulūz q̄tulūlibet mai⁹. In discretis autē
p̄ hāc orōnē aliquoi. z q̄tulūlibet plura. Juxta istā expōitio
nē infiniū icōtinuū hoc est falsū. infiniū pōdus fortes potest
portare. Nā ad eā sequit̄ qz aliq̄tulū pōdus fortes potest por
tare etiā q̄tulūlibet mai⁹ illo potest portare. mō hoc est falsū
iusta expōnē in discretis hec est cōcedēdā infinite partes sūt
in cōtinuū qz aliq̄ pres sunt in cōtinuū. z q̄tulūlibet plures sūt
in eodē. Quinq̄ modi infiniū. Primo infiniū est quod nō
potest pertransiri q̄ admodum vox dicitur inuisibilis. quia
nō sit nata videri. Infinitum secundo est q̄tulū tamē situm
hñs sed inconsūmabilē. Infinitū tercio in situm hñs nondū
totū pertrāsītū Infinitū quarto in situm hñs. sed trāsītū disi
cilem. Inf. nitū. quinto. cui sēper additio. subtractio ve. aut
vtrūq̄ fieri potest.

Quartus tractatus phisicoz.

piendo ly infinita etiam sicut cathego reumatice. z tamen nulla linea giratua est

dicit violentū
eē a principio
extrinseco non
cōferentē vim
passo id est ad
qd̄ passum nō
h̄z iclinationē
naturalem.

Aristoteles
p̄o ethicoz
Maluz habet
rōem infiniū
bonū at finitū

Buridanus.
Infinite sūt p̄
tes p̄portions
biles i p̄tinuo
capiēdo ly infi
nre sicut cathego
reumatice. nū
nulle p̄sppc
tionabiles sūt i
finite qz neq̄
due neq̄ tres.
neq̄ quattuor
z sic de alijs
imo quotquot
accipiunt ipse
sunt finite. etiā
infinita ē linea
giratua acci

infinita pars
 portionabilis
 est quod relinquit
 aliquid esse retro
 se. Gregorius dicit
 aremmio. Non
 implicat predictio
 ne esse infinita
 multitudinem en
 titatum separata
 partem quod non ma
 gis sequitur predictio
 ad infinitatem
 entitatum separ
 tarum quam ad infi
 nitatem partium per
 portionabilitatem
 sed ad hanc secundam
 infinitatem non
 sequitur predictio.
 igitur nec ad primi
 nam. versus.
 Vox quicumque
 sonus proprie
 michi significat
 catur. Vox est
 omne sonans, fra
 ctasque ad litto
 ra voces. Sen
 situs: et ad sonitum
 vocis vestigia
 pressit.
 Priscianus.

Locus est extrinsecus terminus corporis alterum con
 tinens. Et dividitur. locus in locum communem et pro
 prium. Locus communis est qui multa continet qui
 bus in medietate non est ut celi lune. concavum
 aeris. aquam. terram. et ex his composita continet.
 quibus in medietate non est et eorum communis locus dicitur. Locus proprius
 est terminus corporis continens. contentio in medietate ut concavum
 michi curij. lune locus est proprius. nam est terminus et extremum
 orbis mercurij. spheram lune continentis et lune in medietate. Nam
 inter celi mundo curij concavum et lune preteritum nullum omnino inter
 cipitur medietate. Terminum hic vocamus corporis superficiem con
 cavam. Corporum enim continentium superficies due sunt concava videlicet
 et convexa. Concava est corporis continentis interior ultima
 convexa ea est que corporis omnem circumdantem ultima. Locus
 capit dupliciter proprie et improprie: proprie pro aliquo circumdante
 locatum vel aliquibus in partem locum locatum circumdantibus. et sic si non
 esset aliqua spheram immobilis ultra octavam spheram tunc octava
 spheram non esset in loco. Alio modo capit locus improprie pro aliquo
 corpore quiescente. per quod aliud corpus iudicatur moveri. et in
 ordine ad quod illud quod movetur. secundum suas partes aliter. et aliter si
 tuatur. Et isto modo dicit aneroys primum mobile esse in lo
 co per centrum terre sicut per medium mundi cum per terram quiescentem
 iudicatur celum movere. et similiter aliud corpus quiescens ut pote terra
 domus vel aliquid huiusmodi minor posset isto modo dici locus primi celi
 Item duplex est locus. scilicet naturalis et violentus. Locus naturalis est
 in quo res naturales natura quiescunt ut terra in concavo aliquo. aliquo
 in concavo aeris. aer in concavo ignis. et ignis in celi lune concavo
 uo. In eo res naturales quiescunt loco in quo saluari conservanturque
 nate sunt. Locus violentus est in quo res naturales minime natu
 ra quiescit ut locus sursum ut celi lune et ignis concavum locus violentus
 est et aqua et terra. nam in eo minime natura quiescit unde una quicumque
 res naturalis ubi saluari conservanturque nata est natura quiescit.

Est aer tenuis vox ictus. seu docuere. Gregorius. Locus proprius est locus continens aliquid
 corpus comensuratio secundum certam dimensionem vel dispositionem secundum quam si non est natum
 continere materiam. Paulus de venecijs. Aliud est esse locum alicuius et aliud est esse locum
 naturalem alicuius. Locus enim est ultima superficies corporis continentis.

in vna manu. Tertio ppter dispositionē vel discōueniētiam qualitatu. vt hō maleficus vel femineus. Quarto ppter maliciā cōtinētis. vt qñ gñtur hō leprosus. Mōstrū dicitū velut mouestrū eo q̄ moueat aliqd futurū. vt pōpeio festo placet. Mōstra dicunt nature modū egrediētia. vt serpens cū pedibus. Auis cū quatuor alis. hō cū duob⁹ capitib⁹. Mōstra z ostēsa silit̄ intelligūt̄ q̄ inuēt̄ia mōstrēt̄ z ostendāt. vt nonio marcello placet.

Tertius tractatus phisicorum.

Motus est actus mobilis inq̄tum mobile est. vt cum res naturales actu agant est intelligenda vna species vt substantia q̄ntitas aut qualitas. actus cōtinue effectiua in eo quod mouet. sicut homo ex potētia facit hominē. qui quidē act⁹ quandiu continue acquir̄itur actus est mobilis inq̄tum mobile et motus. Vel vt auicenna vult. motus est act⁹ potētie ad actū nō subito. Et nō recte diffinerūt motum pithagorici dicentes. motum esse alteritatē inegalitatē et nō ens. Nam si quid non est ens. nō protinus sequitur esse motum. Similiter si sit alteritas aut inegalitas nō plus idcirco oportet esse motum quā ex suis oppositis non possūt igitur per hec recte motū diffinire. Unde sic vt recte iteruz diffiniatur motus vt sit actus entis in potentia. scdm q̄ hui⁹ modi vt generatio actus est generabilis inq̄tum generabile et corruptio actus corruptibilis inq̄tum corruptibile z augmentatio actus augmentabilis inq̄tum augmentabile. et di-

Mancinellus. Comite stelle atq; tomtrua facta sereno. Prodigiu cer⁹ te cūctor⁹ pesti mū h̄r. Prodigiu camē z tris denunciat iras: vir.

Anaxagoras dicit res nō alicui⁹ grā fieri. sed sicut pluit iupiter nō vt i crescat triticū in orto neq; pdat i arca s̄ si augmētat hoc accidit si putrescat pdat h̄ etiam accidit. Nā si natura pp̄ finē ageret z alicui⁹ grā nūq̄ deberet peccm cōmittere vt p-

ducere mōstrū videm⁹ eā plerūq; edere mōstra. nō igit̄ grā alicui⁹ agit. Arist Natura neq; mōstrū pducere intendit neq; illius grā agit. Impedita tñ a suo siue mōstrū edit. fertur anaxagoras gazā donasse ppinqs. Tum se ad naturā rez tribuit speculandā. Publica priuata z sp̄nēs cui dā sibi fanti. An patrie sibi cura foret respōdit acute. Cura michi patrie sūma est: coclo z digitū ferri. Nati morte sibi narrata ē tullij auctor. Mortalē dixit nō me genuisse latebat. Raymūdus luli⁹. Mort⁹ ē pprietas cū q̄ potētia seipam z aliā mouet. Jacob⁹ fabri. Mort⁹ ē alicui⁹ i aliquo aut acq̄sio aut deponati. o pithagoras. Raymūdus luli⁹. Mōtio ē origo sube in sp̄. Corruptio ē cōfirmatio sube. Aristote.

Dinatio est mutatio rotandi in rotam, nullo sensibili ut subiecto eodem mouente. **A**lteratio est quoniam sensibili manente ut subiecto ipse et eius autem prius. **A**lteratio est in medijs transmutatis passioibus ut cum corpus sanum et deinde idem manens fit egrum. **J**acobus faber **D**inatio est subiecti forme in aliquo. **a**cquisitio: **C**orruptio uero est deperditio **A**rgumentatio est maioris quantitatis acquisitio. **D**iminutio est a maiore quantitate in quantitatem minorem imitatio **A**lbertus de saxonia. **M**otus naturalis dicitur qui fit a principio actio intrinseca vel actio extrinseca. **D**um tamen principium passiuum intrinsecum illi mobile ad illum motum naturalem habeat inclinationem. **E**xemplum primum sicut est motus deorsum. **E**xemplum secundum sicut est motus ferri ad magnere et calefactio aquae. **V**nde si aqua calefiat ab extrinseco puta igne tamen materia aquae ad illam calefactionem habet inclinationem propter formam subalem ignis quae illam calefactionem consequitur. **I**nde est quod aqua dicitur naturaliter calefactio. **M**otus uolens dicitur qui est a principio extrinseco ad quem motum principium passiuum mobile non habet inclinationem sicut est motus grauis sursum. **I**stud patet per descriptionem uolenti quam ponit aristoteles. iij. ethico. ubi

Sed si aliquis quereret an intelligentie et substantie incorporee sint in loco Ad euidetiam horu est primo nominad qd aliqd dicitur esse in loco quadrupliciter. scilicet diffinitive. circumscriptione. per se et per accidens Illud est in loco diffinitive qd est in aliqua pntialiter et in distanter. siue occupatiode spacij. et isto mo scdm commentatores sps intelligibiles sunt in intellectu passibili itaq in loco. et sps fantastice in meoria. Et sic et etiā deus est in loco qui est sphaera intelligibilis. cuius centrum ubiq est. arcum feratia vo nusq vt voluerunt athenienses. Etia intelligētie isto mo sunt in loco qz deus vt vult auicēna. et intelligētie sunt in suis orbibus pntialiter et indistante. sine occupatiode spacij dolet em dicit qd primus motor est in oriente primi mobilis qz mouet illud ab oriente in occidentē et alij motores sunt in occidente. qz noue sunt orbis ab occidēte in orientē. Philosophus dicit in .vij. phisicorū qd primus motor est in circūferētia primi mobilis. qz ibi est efficacissima opa ero ei? Opinio ista nō tenetur a catholicis. id de illa non plura dicenda sunt Et cū scriptiue illud est i loco qd est in aliqua superficie abiente ipm vt sepe dictū est Sed illud est in loco per se. qd non in loco est rōne alteri vt vniū elemētū in alio. vltima sphaera nō est p se in loco per circūferētia nec etiā per accidens. sed est in loco p se per cētrum. qz vltima sphaera p respectū ad centrū mudi per se naturaliter situat qz non ratiōe alteri? Illud est in loco p accidens qd est i loco rōne alicui alteri. et sic non solū pars est in loco rōne tocū p accidens vt asserit phs. iij. phicorū. s etiā totū scdm ipm ibidem est in loco per accidens rōe ptis. Dicit ei ipse qd aphora vini in ē aphora vini nō quidē p se et primo qz hoc foret impossibile. s p accidens rōne vini qd est in ant

se et per accidens. Locus naturalis per se et ille ad quem locatū mouet vbiq ponatur vt celū vel superficies cōcaua eiusdē respectu ignis. Locus aut naturalis per accidens est ille ad quem locatū nō mouet vbiq ponatur sed solū in tanta distantia et sic superficies aque dicitur locus naturalis per accidens terre.

Nicolaus perottus. Vacuū epitheton est aeris. qz aer nō habitat vacuū sepe pro magno vsurpam. Nā qz q magna sunt plurimū vacui habere necesse est.

Sed locus naturalis ē superficies vltima corporis cōtinēt vna cū virtute cōsecratua loci vñ superficies cōcaua vasis ē locus aq sed nō est locus naturalis eius imo superficies cōcaua aeris nō quidē vbiq cūq fuerit. sed in tanta distantia a celo et a cētro mundi.

Esse i loco dicitur quadrupliciter. Aneroys. Auicēna. Phis. Paulus de venetijs. Aliquid dicitur locus naturalis alicui dupliciter scilicet per

Virgilius vacua atria dicit Idem salubri i vacuis erant qd si subito rem roem idagare velimus. dicere possuim? idcirco vacuū aere dicit qd vacua oia impleat nichil enī pati natura vacuū pot vñ z inane vocam? aerē. Lucreti? longū p inane resoluūt eū inane pprie vacuū sit virgili? Atq; illis tā sepe rote ducāt inanes. Idē gallean an pedes proiecit manē. a quo i amitas dicit qd p vacuitate ali

phora vini. Ex predictis sequit̄ hec cōclusio Omnia eūtia sūt aliqua mō. in loco p3 qz oia elemēta sunt in loco z oia mixta z omnia corpora celestia z omēs in tellurētie. Igit. pbs dicit nō oia eē in loco. intelligit de eē p se in loco p circūferantiā z hoc verum est.

Capitulum ij. z iij. tractus phisicorū. de vacuo.

Vacuū primo est locus non replet? cor pore nat? repleti. Et interpretat̄ vacuū p̄imatione. non quidē cuiuslibz omīno. s̄ corporis dimēsi Sedo vacuū est dimētio corpora intra se non cedēdo recipiēs z iterpretat̄ spaciū separū. Tertio capit

vacuū vt sit corporib? inmersum. z plenu non sit. Dis vltis ponit̄ hec conclusio. Vacuū non est nec est possibile natura lter vacuum esse. Pars prima p3 qz in omni loco est corpus. corpus ei est cā loci. qz facit distare latera corporis cōtinentis. Sedā pars p3 qz natura abhorret vacuū Tercia pars p3 qz oē creatū patet per aliquā potentiā corrūpi et annihilari ḡ p ali quā potentiā possibile est vacuū esse z sic non implicat cōtra dictionē vacuū eē. Correlariū. Dicta possibilitate vacui duo possent eē corpora pro eodem ipe non propinq. nec distāta nec mediata. nec immediata. p3 dato qd deus annihilaret omnia elemēta pariter elemētū terre. tunc celum z terra nō distaret nec essent propziq. qz distāta z ppinquitas est rōne q̄ntitatis mō nulla eēt q̄ntitas media et ex hoc nō foret mediata nec imediata qz nō se inuicē tāgerent Ex isto correlatio aliud correlarium sequit̄. Ex aliqua duo distant z imediate post hoc non

qñ. nō nūq̄ pro vanitate accipit̄ siqdē z inane aliqñ pro leui capim? Virgilius Instabiles aios ludo prohibebis inant.

Paulus de venecijs. Aliquod graue velocius mouet̄ in pleno q̄ in vacuo dato qd deus destrueret oia elemēta p̄ter elemētū ignis resistētie v̄vñū i cur? sup̄ iē cōnexa ponētur mixtū ex grauitate terre vt quattuor. z leuitate aeris vt duo tunc in toto elemēto ignis illd mixtū moueret̄ a p̄portioe sextupla z nūq̄ post ea qz in toto illo ymaginatio ignis illi duo gradus aeris nō traherēt deorsuz sed solū illi quattuor terre. z sic eēt minor p̄portio z cōsequēter tardior motus Johānes alexādrinus. ix. epidimiaz. Que violentia vacui attrahūtur nō solū scdm naturam sunt. sed extra naturā quotiēs enī lapis a supioze fertur ad ter?

distabūt. z n̄ nullū illorū mouebūt. ad aliud. p. dato q̄ deus
 i n̄cipiat anichilare omnia elemēta p̄terito elemētū t̄rrē tūc
 in casu isto imediare post hoc non distabūt qz nec distātia rec
 ta nec distātia curua eo mō quo latera celi tunc distarēt. s. cu
 rue. z non recte. Sunt enim quidam poete dicentes vacuum
 esse ynum chaos affirmantesq̄ in p̄ncipio chaos fuisse. id est
 confusionem rerum atqz elementorum. Postea deum dire
 misse oēm illam congeriem. in singulis rebus ex cōfuso acer
 uo. separatis inordinēqz descripsit istruxisse mūdum. p̄ter
 et ornasse. Thales milesius qui vnus ex septem sapiētibus fu
 it. qui p̄im⁹ oīm quesisse de causis naturalib⁹ dicit z tradit.
 Aquam eē dixit a q̄ nata sunt oia. deum autē eē mentem. qui ex
 aq̄ cūcta formauerit: ita materiā oīm rerum posuit in humo
 re. p̄ncipiū z cām nascendi posuit in deo. Talia enim falsa
 sunt dicta. omnia enī dñs fecit ex nichilo. sic ex fide credim⁹.
 Lactātius firmian⁹ dicit q̄ chaos est rudis inordinatēqz ma
 terie confusa congeries.

Capitulum tertium. quarti tractatus.

Tempus est numer⁹ p̄imi motus s̄m p̄ius et
 posterius vt ānus numerus mēsiū. z mensis
 numerus dierū. z dies numeris horarum p̄i
 orum z posteriorum. quē p̄imū motū vocam⁹
 p̄imū mobile vltia sup̄maqz mobilis sphaera ē

Mācinellus. Pars capitū t̄ps spaciū. x. diez.

uerfione colligitur. Alij numerū motus esse dicere. sed neutrū probolur em̄
 solis z lune ac syderū motus sint t̄pa z nō potius oīm corpoz. an vō si cessarēt
 celi luminaria z rota figuli mouerēt. nō eēt t̄ps quo eos gyros metremur. di
 ceremusqz aut equalibus morulis agi. aut si alias tardius. alias v̄ elocius mo
 ueretur. alios magis diuturnos eē. alios minus. Quid vero nōne z nos cū hec
 dicerem⁹ cū t̄pe loq̄remur. S̄z ne corpis q̄dē motū difiniri t̄ps posse existimo
 Si q̄dē corp⁹ aliqñ mouet: aliqñ stat: nec solū motū ei⁹: s̄ etiā statū t̄pe metā
 tur et dicim⁹ t̄m̄ stetit: q̄ tūc t̄ps abiit z cū v̄oto cuiusdā stetit sol d̄r: vt vī
 ctoriosissimū p̄clū pagere nōne sol stabat: t̄ps vō ibat nequaq̄ igit̄ corpis
 motus dici pot. nā nūez mot⁹ dicere t̄ps pone insana michi videt. At t̄ps nō
 modo nūer⁹ nō ē s̄ ne nūerosum quidem aut nūabile.

ram z nō scdm
 naturā attrahi
 tur ad inferi⁹
 violētia vacui
 ad terrā tanq̄
 appetēs ip̄m.
 vt ad propriāz
 matrē capiētē
 totalitatē. Si
 vō ad sup̄iora
 tendat violen
 tia vacui q̄n et
 ip̄a terra mal⁹
 totiens p̄pter
 vacuūz trahit̄
 ad sup̄iora.
 tūc extra natu
 raz sit ip̄a mo
 tio. Nicolai
 perotti opinio
 ē pipareticos.
 Tempus quidā
 esse difinunt
 certā dimētio
 nē q̄ ex celi cō

Oppositio scō
tistarum.
Sicut longitu
do corporalis est
vna quāritas
materialis per
manēs realit
inherēs corpi
z distincta rea
liter a corpe a
qua corpus dī
formalr lōgū.
sic etiam dura
tio successiua
mot? ē vna q̄ti
tas realis suc
cessiua realiter
inherēs ipi mo
tu z realr disti
cta a ipō motu
a qua ipē mot?
realiter dī lon
gus lōgitudie
duratiōis. z il
la duratio est
tps magis p
prie dictū. Ex
illo seq̄r q̄ est
solū vni tps

Tempus em̄ pōt capi quadrupliciter: vnomō pro oī mobili
localiter. regularit quo possum? motus z mutatiōes. z sic cōs
prehendit horologia z celestia corpora. Secōdo pro oī illo quo
possumus metiri motus z mutatiōes. z sic nō solū motus lo
cales vel mobilia localiter pōt dici tps. sed etiā mobilia alijs
motibus. Tertio capif pro corpe celesti moto regularit. z quo
metiri possum? motus z mutatiōes. z sic sol posset vocari tps
Quarto capif p corpe celesti regularissime z velocissime mo
to quo metiri possum? motus z mutatiōes. z sic scōm aristote
lem tps idem est eēt vt firmamētū. scōm astrologos q̄ ponūt
nonā spherā z decimā. tps nō esset firmamētū qz dicūt q̄ nō
regularissime mouet. vel velocissime. qz dicūt ipm moueri nō
solū motu diurno. sed etiā motu pprio. sed fm ipos decima
sphaera esset tēpus. Istis notatis sit hec prima cōclusio. Tps
nō est aliqua res successiua. cui? ptibus repugnet simul esse. s
et ipm celū. Scōda cōclusio instans idem est q̄ ipm celū. Hoc
nomen instans nō tm̄ cognoscat sicut tps. ptz qz instans nō co
gnoscat celū. aliquā ptem terre respexisse. sed solā aliquā ptem
terre respicere igit non tm̄ cognoscat sic tēpus Tertia cōclusio
Instans est idem manēs p totum tps nec ponēda sūt plura
instātia. sic nec plures cetert regularissime z volo cissime mo
ti. Dicere ei primū mobile mouetur in tpe. non est aliud dice
re nuieri q̄ mouet dū ipm mouet vel dū aliud corpus moue
tur si large capiatur tēpus Similiter dī q̄ aristoteles z ypo
crates finiūt in eodem tpe. nō est dicere q̄ finiūt sub eodē ce
lo. s est dīe q̄ tota vice voluebat celum dū yocrates erat et
aris Dicat sunt mobilia hoc ordine a propinquib? nobis ad
remouota pcedendo terra aqua aer. ignis celum lune celum

scz duratio successiua. motu primi mobilia. tps tm̄ dicit entitatē realiter distin
ctā a motu primo. q̄ est mēlura mot?. qz est in alto pdicamēto q̄ motus
Idē nicolaus perotus. Quomō tps ipi diffiniem?. dicem? ne cū cicerone tps
diffinire difficile est. an vō dissentionē quādā affirmabim?. certe s affirmabim?
sed cui? rei dissentio sit. ignorare nos dicemus.
Beorgius brucellensis. Instās nō est res distincta a primo mobili. s est ipm
primū mobile. Opio antiquoz. Instās est qdā res fluēa q̄ statim corūpīt. et
desinit eē. ita q̄ i tpe sit cōtinue aliud z aliō instās. z qz ipm instās ē talis nature

mercurij celij veneris celum solis celij martis celij iouis ce-
lum saturni firmamentu tertiu mobile p̄mū mobile. Et sic
habemus p̄mū mobile oim mobilū esse supremum.
Janua librorū celi et mūdi feliciter incipit. z nota bene.

Terra est in medio oim z immobiliter tenet cū
sit sūme grauis p̄z. Nā oē graue tendit natura-
liter ad centrū. Centrū quidē punctū est in me-
dio firmamēti. Terra igit cū sit sūme grauis
ad p̄ctū illū naturalit̄ tendit. Itē q̄quid a me-
dio mouet̄ versus circūferētiā celi ascendit. terra a medio mo-
uet̄ ergo ascendit qd̄ p̄ incōpossibili relinquet̄ ait Et valde bñ
probat iohānes de sacro busto. Dabet em̄ terra in ordie infe-
riori siccitatē dominātē. z frigiditatē cōcomitatē. Mathema-
tici dederūt figurā terre que dicit̄ exacedron. q̄a terra est cor-
pus fixum et stabile centrū aliorū iō dederūt exacedrō seu si-
gurā cubitā q̄ fixa iacet vbi p̄ctif et incepta est ad motū. Et ē
ex exacedron ex sex basibus q̄dratis vt vult enclides decimo
tertio elementoꝝum.

Particula secunda.

a Qua vt vult auctor sph̄re. habet timorē et acce-
dit ad rotūditatē. Dabet ei frigiditatē dominā-
tē et humiditatē cōcomitatē mathematici dede-
runt aq̄ figurā ycoedrō dicit̄ cū aq̄ habeat varios motus in
ptibus suis flexiuos. iō dederūt ei hāc figurā p̄pter multitu-
dinē linearū et sup̄ficierū et anguloꝝ eius. et est viginti basi-
um triāgularū vt vult enclides. xiiij. elemētoꝝum.

Tertia particula

Ter vt scolci disputant et fingunt interiectū in
mare et celū iunonis noie cōsecrat̄ q̄ ē soror et
coniunḡ iouis q̄ et similitudo etheris est z cuz
eo s̄jma cōiunctio Effeminarūt aut̄ em̄ iuno-
niq̄ tribuerūt quod nichil ē eo molius iunonē
adiuuando credo noiatam Philosophi aut̄ aerē posuerūt

q̄ nō posset p̄
tps p̄manere.
et est indiuisī-
bile fm̄ dura-
tionē. z ē cōti-
nuatiuū prius
tps adiuuicē
qd̄ in nō ē tps
nec ps t̄pis. s̄
p̄ quāto termi-
nat ptes t̄pis z
p̄tinuat eas ad
iuuicē. s̄ h̄z vt
principiū for-
male t̄pis: z p̄
quāto et fluxu
ei? ymaginat̄
cāri t̄ps d̄z p̄n-
cipiū materia-
le t̄pis. Zellus
dctā ē terra eo
q̄ ab ea fructū
tollimus
Albertus ma-
gn⁹. Licet fm̄
ordinē elemē-
toꝝ ois aq̄ de-
beret eē s̄ oim
terrā ex mixta
in cāis aq̄ ter-
re illabif̄ descē-
dedo ad cōca-
ua ei? Aristo.

In sicilia ē aq̄ acetosa qua mcolep acetovūt. Alb. mag. In sagonia ē aqua ama-
rissima et s̄ q̄ trāsīt p̄ mineras cupri q̄ oim rē secū mixtā reddit amarā. et alio
loco alemanie ē aq̄ acris q̄ incole vūt p̄ medicina laxatia. Archimendes i libro
de pōderib⁹. Aqua in loco p̄p̄tōmō est grauis: nec oleū in oleo est graue. qz nul-
lū corpus in seipō graue est. Auicēna. ij. i. doctina. ij. cap. ij.

D

Aer cū ingre-
dit i om̄is ad
seperādū sp̄m
necesse ē vt sit
frigid⁹. Māci
nel 1⁹. Est me-
diū spaciū celi
et terre sū aer.
Dugo de senis
Aer simplex
nō putrefit: s
vapores q̄ sūt
corpora mixta
putrēt in aere
Idē in q̄l pte
aeris q̄tūcūq̄
frigida v̄l i flu-
entis hūecta-
tuis z infrigi-
datius Ignis
h̄z informata:
tñ sūt aliq̄ dis-
solutie influē-
tiev: sol plane-
tarū siccoz z cal-
lidoz: cū iste i
fluētie nō h̄nt
p̄rium z sol ad

supra aquā habentē figurā rotūdā. Nā elemēta quattuor re-
tunda sunt ppter celoz rotunditatē ne vacuū qd natura ab-
horret ponēt et inest rotunditas ip̄is celis et oibus elemētis
principaliter ad reputādū pfectionē et simplicitatē creatoris
Est em̄ figura rotunda oi figurarū pfectissima capacissima z
simplicissima. Aer aut̄ habet humiditatē dominatē z calidi-
tatē cōcomitatē mathematici dederūt figurā octaedrū aeri
quia aer in leuitate et motu assimilatur igni id̄ et dederunt
hāc figurā q̄ appropinquat ad tetracedō octaedrō aut̄ ē oc-
to basū triangulariū vt vult enclides Quarta particula

Lignis habet caliditatē dominatē. id̄ maxime ē
leuis et siccitatē cōcomitatē. Mathematici des-
derunt igni figurā q̄ d̄z totus cedrō siue pira-
mis q̄ est q̄tuor basū triangulariū q̄a ignis as-
cendit ad figurā pyramidale Sed q̄a celū est ca-
par talū figurarū regulariū vt p̄z xv. enclides dederunt ei
dyacedron que ex. xij. vasisibus pentagonalib⁹ est. Sed quia
plures sunt celi id̄ venit dicēdū de illis scdm̄ ordinem ascen-
dendo et primo de luna. Particula q̄nta.

Luna a lucēdo noīata ē. eadē est ei lucina itaq̄
vt apud grecos dianā eāq̄ luciferā. sic apd̄ no-
stros iuno nē lucinā inuocant vt tullius finit.
Diana vt vult idē tullius dicta q̄a noctē q̄si diē
efficeret adhibetur aut̄ ad prius q̄ id̄ est vt ma-
turescūt aut̄ septē nōnū q̄ aut̄ vt plerūq̄ nouē lune cursibus
Luna vt volūt p̄bi agit sensibiliter et nō solū vt alij planete p̄
influentiā qd̄ inducēdo p̄z. lumie nāq̄ eiusq̄ motu in humi-

oem̄ p̄ctū ist⁹ inferioris mūdi sufficiat agere. Idē hugo. Aer p̄t corp⁹ n̄m̄
hūectare q̄litate s̄ necessario q̄titate vel substāntice exsiccat. Pōnt̄ h̄ aether
p̄ celo ac igne poer] Ex aetho nāq̄ ē qd̄ nob̄ ardeo dicit incēdo acvzo Baictan⁹
de tiens. Et h̄z h̄z duplicē acceptionē. Nā vnōmō accipit̄ ignē: z aliomō p̄ cor-
pore dīno cōtinue circulariē moto. Celū ḡ ē ether capiēdo scdm̄ō z nō capiēdo
mō p̄rio. qz tñ anaxagoras putauit qd̄ celū eēt ether fm̄ primā acceptionē: id̄ ip̄s
dicit eē ignē. Jacob⁹ cāf. Ether mō ignē mō aerē mō etiā celū significat. Dicā
bocatto i genea. deoz herebi fili⁹ d̄z Baictan⁹ d̄n̄ luna mouet̄ ab oriēte i meridie
facit. ip̄m mare tūescere. z ex p̄nti flūe. Qñ aut̄ mouet̄ a meridie i occidēte facit

dis p̄bet augmētū et decemētū marē nāq̄ ei⁹ motu fluxū et
 refluxū habz̄ sumia augent̄ z̄ minuūtur mulierū mēstrua lu
 ne regulata fluūt piculo determinata Cerebella medule alia
 vt cancri conchilia et multi pisciū et fructus in arboribus ca
 repleta replētur et ea minuēte minuūt. i. in humore deficiunt
 deniq̄ in re oīm opat̄ veluti pulcherrime dicit alyabēragel
 in prima p̄te iudiciōū capitulo de luna et abumafar p̄ia dif
 ferentia ca. p̄tio et p̄mo quadap̄ti. ca. ij. sc̄do luna est nobis
 līs cā luminis An̄ q̄ est nobis p̄rior in lumē p̄ter solē cete
 ra sydera excellit et vincit Ea nāq̄ in noctu nō sole lucēte ni
 eht̄l penitus astra reliq̄ opant̄. 3̄pa nāq̄ d̄na ē noctis. regina
 z̄ gubernatrix sicut sol diei. vt rege in q̄d capitulo alegato aly
 abēragel. Luna em̄ q̄ttuor orbēs habet et vnā spherulā p̄u
 mo habet tres orbēs sicut sol in figuratiōe dispositiōis scilic̄
 duos eccentricos sc̄dm q̄d qui vocant̄ orbēs augē eccentrici
 lune deferēs Tertius orbis eccentricus ē simplic̄ q̄a abe
 eius sup̄ficies h̄nt a cētro mūdi distinctū centrū z̄ d̄z deferēs
 epicicli sicut eccētric⁹ solis deferēs solē appellat⁹ ē. Quart⁹
 orbis cōcentricus mūdi sc̄dm sup̄ficiē vtrāq̄ agregās z̄ cir
 cundans tres enarratos orbēs cū sit sup̄ior eis caput draconis
 deferēs nūcupat̄ cū draco lune ad huius orbis motū ferat̄.
 Quir⁹ orbis lune d̄z epiciclus p̄uus circulus infixus z̄ situat⁹
 in quodā spacio eccentrico cōcauo et mot⁹ eccentrico mouet̄
 et in eo corpus lunare infigit̄ et mouet̄ ab eo hūc nō orbē su
 p̄ius noiaut q̄ stricte accipiēdo orbē nō d̄z orbis vt videbit̄ in
 d̄ celo z̄ mōdo. luna ē fortis femina noctis opat̄ frigiditatē z̄
 hūiditatē d̄ic̄ afragan⁹ auctoritate p̄tholomei q̄ magnitudo

ipm̄ det̄nesce
 re atq̄ reflux
 re. et cōsist̄ dū
 lūa mouet̄ ab
 occidēte ad an
 gulū noctis ma
 re itz̄ fluit. dū
 mouet̄ ab āgu
 lo noctis ad oriē
 tē iteriz̄ refluit
 Sūt tñ aliqua
 maria adeo
 grossa q̄ talē
 effectus a luna
 recipe neq̄ūt.
 Plato i cratillo
 d̄icit viri cū
 solē lunam ac
 stellas theinc i
 currere p̄ celū
 viderēt mima
 eē z̄ deos appel
 larūt. Gaeta⁹
 d̄z orbis mun
 do cōcentricus
 cui⁹ cētrū ē cē
 trū mūdi. Ecc
 cētric⁹ vō cui⁹

cētrū ē aliud a cētro mūdi. d̄z p̄cētric⁹ a cō q̄d ē s̄l̄ z̄ cētrū q̄si circuli cui⁹ cētrū
 s̄l̄ ē cū cētro mūdi. d̄z accētric⁹ ab ex q̄d ē extra z̄ cētrū q̄si cui⁹ cētrū est extra cē
 trū tot⁹. Auctor theorice sup̄ficies eccētrica lune p̄p̄t declinatōez poloꝝ orbis
 augere deferētū sup̄ficiē ecliptice sup̄ diametro mūdi intercecat. vñ vna ei⁹ pa
 r̄sus aq̄lonē: altera v̄sus austrū ab ecliptica declinabit illa igit̄ intersectio cir
 cūferētie eccētricae lune cū sup̄ficie ecliptice i qua cñ cētrū epicicli sūt v̄sus aq̄lo
 nē remceptu caput draconis nūcupat̄ cauda vero reliqua.

D ij

Albertus mag-
nus
Quelibz stella
ē maior terra.
exceptis luna. z
mercurio lz al-
fraganus sit in
cōtrarium.

Alchabicus.
Mercurius sigt
p̄dicatōnez re-
toricā negotia-
tiōes efficiōz
geometriā di-
spolitionez rei
phiam augu-
ria prouerbia
scripturā z vsi-
ficādi sciam et
op⁹ nūeri ma-
me de infirmi-
tātib⁹ sigt cogi-
tatiōes horri-
biles inq̄tudi-
nē mētis atq̄
dubitatiōes et
cetera si hā z di-
xerūt q̄da q̄ si-
gnificat seuto-
raymbilicū pe-

corporis lune. z vna pars de trigintanoue ptibus terre. Dic-
cit vltra alfraganus q̄ proprio: lōgitudō lune a terra trigin-
ta tres t̄m q̄tū dimidiū diametri terre. z .xx. pars ei⁹. Er̄it q̄
hoc miliaria. et habet luna vnā domū. scz cācrū tā
de die q̄ de nocte. Thaurus est ei⁹ exaltatio in tertio gradu.
qz eius casus scōrpio. etiā in tertio gradu.

Sexta particula.

Mercurius cōmētus masculinus diurnus incli-
nat p̄ naturā suā ad eū cui cōplectit̄ et planetis
et ex signis z significat seruos z dilectionē cōu-
binariū vt vult alchabicus. et hz mercurius or-
bes quinqz vt vult georgius pubachius. z epici-
clum. Suoz extremi duo sunt eccētrici scdm quid. sup̄ficies
nāqz cōnera sup̄remi z cōcaua infimi mundo cōcentrice sunt.
Cōcaua aut̄ sup̄remi z cōnera infimi eccētrice mūdo sibi i p̄s
t̄m cōcentrice. z centrū eaz est a centro equātis q̄tū centrū
equātis a centro mūdi distat. Et ip̄m est centrū parui circuli
quem centrū deferētis describit. Vocatur aut̄ deferētes au-
gen equātis. z mouent̄ ad motū octaue spherē sup̄ axe zodia-
ci. Inter hos extremos sunt. alij duo similiter diffōrmis spici-
tudinis intra se quintū orbem. scz epiciclum deferētis locā-
tes. sup̄ficies nāqz cōnera sup̄ioris z cōcaua inferioris vna cū
vtriusqz sup̄ficies quinti orbis aliud centrū habent mobile
q̄ centrū deferētis d̄. Orbis quintus epicicli deferētis infra
duos secūdos locatus mouet̄ in longitudinē scdm successio-
nem signoz centri epicicli. deferēdo regularit̄ sup̄ cētro equā-
tis. qd̄ quidē in medio est inter centrū mūdi. z cētrū parui cir-
culi. Dicit alfraganus q̄ q̄titas corporis mercurij est vna pars
de .xxij. milibus partibus corporis terre.

etūē crura neruos atqz venas z et colorib⁹ colorē flozis lilij agrestis.
Marali⁹ ficm⁹. Mercurius cōsulit sem circa voluptatē odores tātus medicinas
Jacobus cācer. Axe polo vel septētrioni vbi polus n̄r situs est. Jacobus fabu.
Sup̄ficies cōnera ē q̄ est corpis circūcās extrema. Ea vō cōcaua ē q̄ ē p̄tinēt̄ in
terior vltima. Axis nēpe poli sit linea lōga vtriusqz. fert̄ z hinc stipes rota per
quā voluit̄ axis. Axis p̄ celo: borea h̄ pte notat. Axem p̄ ūcta duo claudētia q̄p̄
pe poli sunt. Arcticus altus erit polus a n̄arcticus aliter.

Septima particula.

Veneris stella vt tulio placet infima est quinqz errantū q̄ phosphoros grece. lucifer latine dicitur. quin a frigedimur solē. quin subseq̄ aut hesperos ea cursum anno cūficat. Dicit alyabēragel. venus est fortuna frigida et humida nocturna hylaris gaudiosa apparētie bone limpida formosa deligit ioculatiōes. caratiōes comestiōes potatiōes z vicia: est māsueta et pauci mori? ē multoz significatrix z iacēdi cū eis amoris amicitiez societari. Ven? tres hz orbes cū epiciclo quo ad citū atqz motū in lōgitudinē vt aliqs supioz dispositos. Habet. 5 tres orbes: duos. s. auge deferentes z tertiu eccēricū simp ltr in quo epiciclus situat planetā deferēs qui qdē vt tres orbes triū planetaz supoz situat z eodē mouent. mō deferētes namqz auge fm ordinē signoz velocitate octaue sphere deferēs fm ordinē etiā signoz z epicicli in pte supma scdm z infima: z infima cōtra habita auge solis. In scda significatiōe hē et aut veneris eadē. Dicit alfragan? qz corp? veneris ē vna ps de. xxxvij. ptib? terre.

Octava particula.

Sol dicit? ē: vel qz sol? ex oib? syderib? ē tā? vel qz qm ē exoz? obscurat? oib? sol? apparet vt vult tult? i libro de natura deoz. Inter oēs aut stellas sol nobilis est z dignissim?. Primo rōne actiōis. agit nāqz plusqz planeta aliqs in h? inferiora nō influētia tm̄ veneri sensibili lumie motuqz vt in aerē. Eo nāqz accedēte calor recedēte vō frigus in tps. Per motū nāqz ei? in zodiaco. ver. estas. autū? hyems. causant. diesqz et noxqz z mēses z ānis p eū distingūt. In metalla z qdā nāqz

Macinellus Desper? ioccaf? su dicēd?. māe vocet. Lucifer oc semp? venus ē z nocte dicit? Alchabicus. Venus signifi cat iuuetutē vl? adolefcētā in strumēta ludo poruamēta z figurat pulcras ludos aleaz et squarriū etal tatiōes octa for mcatiōes filios for. pulchritu dicz z mūdiciā ebrietates largi tatē iusticiā fidē musicā ex i? firmitatibus i morbos hēt frigidos z humidos. Haretan? Sol dicit nobis propinquior i estate qz hye me: nō qd ē ad

spaciū inf mediū qz tale ē mai? i estate s q̄tū ad rectitudinē aspect? qz tūc nos directi? aspectū iō intēsi? calefacit qz radij lumis mag? appropinquātes perpedi culari sunt fortiores in calefaciēdo. Et in hyeme dicit remotior qz obliqui? nos respicit. z iō remissi? calefacit. Sol i estate z autūno recedit a tropico cācri z accedit ad tropicū capricorni ad quē est vna ex maximis solis declinatiōib?. In hyeme vō z vere sol recedit a tropico capricorni z accedit ad tropicū cācri ad quē est alia ex maximis solis declinatiōib?. Et iō hñ dicit aristoteles qz p motū solis ad

Dij

tropicos et a
 tropicis sunt
 estas et hyems
 Per tropicos
 debentur intelli
 gere duos cir
 culos equalit
 scdm oēs suas
 ptes distātes
 ab equociali .
 ad quoz vnuz
 terminat zodia
 cus i maxima
 sua declinatōe
 ab equiuociali
 eryna pte. z ad
 aliū ex alia vt
 piz i spera ma
 teriali z vnuz dē
 tropicus cācri
 aliter capcorū
 marcili? sicin?
 Calor em ipse
 solis naturalr
 nō exticcet ali
 oquin nō esset
 sol vite gñatio
 nisqz dñs z au
 ctor augmēti.

eorz solis absentia coagulāt z qdā pñtia gignūtur. In herbas
 nā ei? accessus gñant. recessuqz corūpūt. In hoies q̄ altaqz
 aiantia. Eo nāqz oriēte b̄ surgūt ascendēte in ope p̄greditūtur
 descendēte minūntur z occidēte reuertūt. ex snia albumazaris
 puma introductorij ei? d̄ia cap. 1. Et nō solū in inferiora hec
 agit verū etiā supiora lumie ea impciedo sicut apparet de lu
 na q̄ impedita solis lumie accipere eclipsim patit. Solis aut
 loc? nobilior est. qz medi? ē inter oēs planetas sicut rex sapiēs
 qui ponit sedē suā in medio sui: vt possit oia latera attingere
 Ipe em sol regit z disputat vtutes planetis p lumen maxime
 Ab ipso nāqz seu a fonte indeficiēt cetera sydera lumen certū
 est mutuare. Tñ sol dedit marti suā maliciā: qz est prope euz
 sicut miles ppe dñm. mars nāqz dux est milicie dedit iudicia
 et magnanimitatē ioui. Dedit saturno cōsiliū vt eēt ei? secre
 tar ius. Dedit veneri piātem dispensandi z distribuēdi. Dedit
 mercurio scribamā vt eēt regis cancellari?: fecit vt luna eēt
 eius nūci?. Nā ppter ei? motus deffert vtutes planetaz. Est
 em sol fortuna p aspectū z in fortuna per cōiūctionē corpālē.
 vides em qñ aliqz planeta cōiūgit sibi. cōburit z vincit eū. et
 extinguit lumen z lucē suā. Dicit alfragani? auctoritate p̄ho
 lomei qz corpus solis continet corpus terre centies sexages
 sexies z aliquātulū plus. Sol em est spūs celi magn?. cū eo vi
 uificatur signa z quodlz signū qñ est in eo hz maioritatē sup
 alia signa: qñ ipm viuificat z illuminat: z dat ei fortitudinē et
 calorē: z applicat calorē z fortitudinē z virtutē ei? signi terre.
 qz natura z facta sua apparet in oibus rebus z in cūcis aiatis
 et maiatis erūtib? in terra. z qñ exit de signo in quo est rema
 net illud signū in silitudine corporis defuncti. sol hz tres o
 ctos augmēti.

Siccare vō cōtingit radijs ei? in cōcauis materie sicce conclusit.
 Quidius. ij. methamosfoscos. Lardine solis cōdicim? qñ z ei ianuas domus
 quas oriēs trāuehit has aperire dē auroza. Pro sole accipit qz solus luceat ipe
 Macinellus. Est titan f̄ hebus: f̄ ephēbū dicitō pubē. Alchabici?. Sol ex infir
 mitatib? significat infirmitates calidas z siccas in corpib? apparētes. Marcili?
 ficin?. Solaria vō sunt oia ex lapillis z florib? q̄ ethiopia noiant qz vertūtur ad
 solē. Jiem auz z auripigmētū auz: qz colous crysolitus carbūcul? mirrachus

bes a se inuicē oīquaq; diuisos atq; sibi cōtignos. Quorū su-
 prem? scdm superficiē cōnexā est mūdo cōcentricus secun-
 dum cōcauā aut eccentricus Infim? vero fm cōcauā cōcētri-
 cus sed scdm cōnexā eccentric? Tertius vero in horū medio
 locatus tam secundum supficiē suam cōnexā q̄ concauā est
 mundo eccentricus

Nona particula

Mars est planeta calidus et siccus igneus destruc-
 tor aratus victoriosus diligēs occidere et inter-
 fectiones ritas litigia cito irascit ira forti totū
 cor suum exponit in rebus suis agendis prelia
 facit et destruit populationes Exultatio sua est
 in domo saturni. s. in capricorno qui significat clamores im-
 pedimenta et gentē stultā et generationes. Mars iupiter et sa-
 turnius quilibet istorū habet tres orbis distinctos sicut tres
 orbis solis duo videlicet anges deferentes in-qualis spissitu-
 dinis et eccētrici scdm qd in medio quorū est orbis simpliciē
 eccētrici deferens epiciclus noiatus. In eo nāq; epiciclus in-
 figitur et ad motū eius ille mouet sicut de luna dictum est et
 planeta infigit in epiciclo supficie plana et mouet in eo. Un-
 orbis horū planetarū in oibus simulātur orbibus solis tñ
 epicicli adētes vltra et magne similes orbib? lune si nō habe-
 ret orbē deferentē dragonē Orbis deferētes anges oim triū
 mouent virtute motus octaue sphere id est eadē velocitate et
 versus partē eandē et qz mouent virtute et motu octaue sphe-
 re sup ari et polis ecliptice volunt Sed orbis epicicli dese-
 rens sup ari suo arem zodiaci secāte scdm successiōne signo-
 rū mouet et poli eius distant a poli zodiaci distantia nō equa-
 li et anges eorū eccētricozū nūquā eclipticā pertranseūt sed
 semper ab ea versus aquilonē et opposita versus austruz ma-
 neant. Dicit alfragan? qd cōtinet mars q̄titatē terre semel
 et dimidiū et octauā partem eius.

Decima particula.

et per se significat iniurias et effusionē sanguinis et et infirmitatib? febres cali-
 das et sanguineas et pusculas sanguineas alabaha q̄ est rubedo corpis cū aspe-
 ritate et feruitate et comestruē carniū cū putredine et ignē sacri pauorem

musc? ābra bal-
 samuz melfia
 uū calam? aro-
 maticus croc?
 spica nardi cin-
 namomuz li-
 gnū aloes cete-
 raq; aromata
 Aries, astur.
 gall? oloz. leo.
 cantarus. croc?
 codillus. hoies
 flauī c̄spisepe
 calui. magna
 nimi. superio-
 ra partim t̄ba-
 rijs. partim vn-
 guētis subsu-
 mi gationib?
 s̄ partim vsus
 accomodari
 p̄nt. Varro.
 Mars aut ma-
 rib? presit bel-
 la gerendo.
 Alchab icuis?
 Mars habz ex-
 etatib? iuuetu-
 tē vsq; in finez
 iuuetutis et est
 amari saporis
 zbz oē magiste-
 riū i eū et qd fit
 p̄ ferrū et ignē
 D iij

Alchabicius .
 Jupiter signi-
 ficat iuuetutes
 vsq; ad pfecti-
 onem etatis in
 sta iudicia iudi-
 care et imitere
 pacē inter ho-
 mines z in bo-
 nis rebus stu-
 dere et signifi-
 cat animū vitā
 leticiā veritatē
 religionēz pati-
 entia et infir-
 mitatib; q̄ fiūt
 ex sanguine p-
 sugmētū q̄ti-
 tatis q̄ nō fue-
 rit supflua ex-
 tra naturā nec
 ex sanguine sto-
 et cōuertibili z
 est planeta sa-
 pientie z intel-
 lectus z vsus .
 Est aries aial
 sidus dū ma-
 ch:na mundi.
 Marcius fici-
 nus. Saturni
 diem actiōib;
 ciuilib; belli
 cisq; inceptuz
 cōreplatiōib;
 aptū: coq; die

Iupiter .i. iuuās p̄r quē cōuersis casibus iouē
 a iunādo appellam; vt tulio placz. A poetis p̄r
 diuūq; hoimq; dī. De hoc etiā angures dicūt
 iouē fulgēte tonāte .i. celo fulgēte et tonāte. Jo-
 uis autē est virtutis est opus est cōplexiōis tem-
 perate et locus sui motus est median; inter frigiditatē satur-
 ni et calorē martis. Epp̄ter hoc cōuenit vt calefaciat z hume-
 ctat significat melioratiōē. legē simplicitatē et castitatē diri-
 git et nō dānat populat et nō destruit abhorret saturnū z ei;
 naturas. Dicit alyabēragel. Quī deus incepit creare mūdum
 erat in domo ascendēte. Lucet in ariete tauro et gemini et mi-
 nuif lux sua in cācro leone et virgie. obscurat in libra scorpi-
 one et sagitario et minuif ei; obscuratio in capricorno aqua-
 rio z pisab;. Dicit alfragan; q̄ corpus iouis est .xcv. tantum
 q̄tum terra.

Undecima particula

Saturnū eū esse voluerūt q̄ cursum et cōuersio-
 nē spaciōzū ac tēporū cōtineret q̄ deus grece id
 ipm mouere habet vt tulio placet. Saturnū; at
 est appellatus q̄ saturaret; anim; .ex se em; natos
 comesse fingitur solitus qz cōsumit etas tēpor;

spacia anim; p̄teritis isaturabiliter explet; vinct; autē a ioue ne
 imoderatos cursus haberet atq; vt ei sidereū vinculis alliga-
 ret. Saturnus est planeta senex magn;. fessus viltipensus. an-
 xietatū tristitiarū longarū infirmitatū. Natura eius est frigi-
 da et sicca et assimilaf melēcolie q̄ gubernaf de oibus humo-
 ribus et nullus de ea. Et vt vult alybēragel qm fuerit ad lim-
 tē alicuius natiuitatis et ipē in cancro natus erit turpissimū
 vultus et mirabilis creatura in forma et visione sua et ita q̄
 expauescent et mirabuntur quotquot videbūt eū et audient
 loq; de ipso. Dicit alfraganus q̄ corpus saturni ē .xcv. vicibus
 tm; q̄tum terra.

Duodecima particula.

Firmamētū siue celū stellarū est ornatū tot z tā-
 tis stellis q̄ nunq; fuit astrologus q̄ sciret nu-
 merū totalē stellarū iuxta dictū cuiuscūq; sapien-
 tis. Qui stellas numeras q̄rū tu noia solus. Et
 loq̄tur de deo Et subdit ordinē celi cū dicit Et

pluuię guttas et dies seculi et arenā maris q̄s dinumerauit. Ipse solus. i. de oia metiri z dinumerare p̄t q̄ oia sua sapia et pfundū abissi sua penetrat virtute. Octaua sphaera scie firmitatem mouet motu pprio ab occidente in orientē p̄ meridiē sup polis zodiaci in cētū ānis q̄du vno et cōsimilē producit in orbibus planetarū. Deinde q̄libet planeta mouet motu pprio ab occidente in orientē p̄ meridiē. licet nō ois sup eisdem polis et etiā nō ois equali velocitate. Q̄ non oēs mouent sup eisdē polis q̄tū ad motū eiappriū p̄z ex eo q̄ sol nūquā erit eclipticā et ppter hoc nō dicit habere motū latitudinis. Alij autē planete exeūt eclipticā intārtū q̄ vestigia q̄ ymaginant describi a sole qd̄ nō esset si oim planetarū ozbes mouerent sup eisdē polis ab occidente in orientē. Octaua sphaera alio motu mouetur. s. a prio mobili z d̄ motus diurnus qz in die naturali semel sup solis mūdi reuoluit. Alio motu mouet q̄ d̄ motus trepidatiōis et est sibi pprius et fit super duos circulos paruos in cōcauitate none sphaere equales sup p̄ncipia arietis et libze. Hūc motū ymaginari oportet qd̄ nō est in lōgitudine zodiaci imo q̄tuor positiōis differētiās q̄liter fit trepidatio ad q̄s differētiās eo q̄ accedit et recedit accessus quoq̄ motus et recessus est noiatus. Cōplet autē motus iste regulariter cōtinuecedens in vij. M. ānis diurnis a vero. motus huius. xxx. xxij. xlix.

Decima tertia particula.

Secundū mobile sine nona sphaera semp̄ ē scdm̄ successiōē signorū cōtra motū primū sup polis zodiaci regularis ita vt in q̄buslibet ducentis annis per vnū gradū et viginti octo minuta fere p̄greditur. Hic motus augiū et stellarū fixarū in tabulis appellatur et est arcus zodiaci primi mobilis z caput arietis none sphaere. Supficies nāq̄ ecliptice none sphaere semp̄ est in superficie ecliptice primi mobilis cōplet circulū in .xlix. milia annis.

Aurēā q̄ ab auditate dictā putāt sine aspiratione eam debet scribere. q̄uo a vero heret vt nōnulli cū aspiratiōe scriberet. Charro. Medū nōnūq̄ meridiarū dictū q̄ppe z matozes meridiē appellabāt q̄si mediā diē. Jacob⁹ cācer. Loua oriens. vnde eoas acies orientales dilegimus.

diuinū contra discrimia patrociniū obsecrādū. Alchabicus. Saturnus significat senectutē vltimā si fuerit locidētalit z inuiz senectutis si fuerit oriētalit z significat grauitatem frigoris z siccitatis cōplexiōē melancolicā et augmentū ei⁹ ex infirmitatibus sigt morbos fleumaticos z melēcolicos z viscosos et p̄gelatos acutos vt leprā morpheaz podagrā z cācrof et cetera h̄mōi et sigt carceres. vincula laborē ac tarditatez z p̄grinatōes longinqua. Jacobus cancer.

Zullus. *Aim* velocitas aut scdm tabulas est.

Decia q̄rta p̄ticia.

magnū mathe
mathici noia
uerūt q̄ cū effi
cif quū solis z
lunz z q̄ncq̄ er
rānū ad eādez
inter se cōpati
onē p̄fecti oim
spacijs ē facta
cōuersio. Ser
ui. Labores
solis dñr cur
sus ei. id q̄ p̄
mūdū mūt. q̄
re vulgo mo
tū violētū. siue
raptus vocāt.
Platonī coruz
opio. Intellig
gam? aiaduer
tere platōicos
totaz materiā
in duas regio
nes distribue
re primāq̄ fa
ciūt ipm celū
primū: q̄s b̄tō
rū insulas ap
pellāt: z celestē
terrā: scdm re
liq̄ oia q̄ sub ce
lo p̄tinet quos
dicūt inferos z
hāc rem totaz
qm̄ varie flui
te: esluetq̄. et
nūq̄ eodē statu

obile primū mouet motu simplicissimo et ve
locissimo supra polis mūdi ab oriēte versus oc
cidentē in spacio dei naturalis cōplendo rotuz
circuitū et hac de cā eius mot? diurn? ē no iat?
hoc est mot? q̄ cōplet in die naturali. Et qz cir
cuit z cōplet oēs sphaeras iferiores illas secū ducit et eadē ve
locitate rapit vt demōstrāt oia astra et sens. bilū? sol et luna q̄
singulis diebus oriunt? occidūtq̄. et hac rōne motū raptum
appellauerūt hoc ē mot? quo singula corpora celestia rapiūt
et mouent. Nō rapiunt qz mouent violēte vt vocabulū sonat
qz nullū taliū mouet violenter sed qz mouētur motu ad quē
et si habeāt naturalē inclinationē nō tñ in eis causat? ab mo
tu intrinseco p̄prio imo a corpe alio id rapt? dicit? ē tū respe
ctu sphaerarū aliarū a p̄ria qz p̄ria mouet eo motu et p̄prio.
eo qz cātur ab intrinseco z sic de celis materialib? Supra istos
ponūt theologi. xi. celū vel. x. scdm primā oppinionē astro
logorū q̄ posuerūt tñ. ix. mobiles celos. Scdm modernos po
nētes. x. ponēdū eēt a theologis celū mediū inter. x. celū ept
reū z istud celū mouet motu simplicissimo p̄m aliquos theo
logos et aliq̄ dicūt istū celū eē celū cristalinū a materia mul
tū lucida et quodā mō vocat? celū aqueū iusta illud ps. B̄ndi
cite oēs aque que sup celos sunt dño. Nō qz ibi sit aq̄ nec ma
teria cristali. sed quedā materia subtilis et multū nobilis in
cōparatiōe vitri. Iusta istā cōsideratiōē quāto altq̄ celū ē
alcius tanto aliqua cōsideratiōe est nobilius

Elum empireū est. xi. si non ponantur. nisi. it.
sphaere materiales z si ponātur. x. propter motū
tripedatiōis dicendū est qz celū epireū eēt. xij. ce
lum. Theologi solū ponūt. xi. celos et sic celum
empireum diceretur. xi. Quidquid sit de nu
mero vel ordine dicendum est scdm theologos qz celū emp
reū est q̄tū et nō mouet aliqua via et est capacissimū qz. cōti
net oēs alios celos infra se z est locus sc̄dōz angelorū z sc̄dōrū
et sc̄rārū et oim saluādorū. Supra istos oēs orbes posuerūt
aliq̄ theologi celū beatissime trinitatis et pbant p̄ illud lucif
feri dictū. Ascendā in celū. et ero similis altissimo. ysa. ix. Et
cum lucifer eēt in empireo videt qz vltra empireū sit aliud ce

lum. Dicendū est scdm bñm bonaueturā q̄ est aliud celū sup̄p
empireū q̄ est sup̄nis oī celo nō situ sed dignitatē et mai⁹ est
oī celo nō extēsiōne sed ex sua imēsiōne p̄ quā est extra oīa nō
exclusus In hoc autē celo sūt solū tres p̄sone. s. p̄ fili⁹ ⁊ spūs
sc̄tus q̄ solū sunt oīno et p̄fecte eq̄les. Oīa autē creatā siue cor⁹
poralia siue sp̄talia intra empireū sunt. figura ep̄irei teste bo
naueturā magis est desiderāda q̄ in ymagine describēda Nō
solū credunt christiani vt ultra primū mobile sint angeli. et
sc̄ri sed etiā gētiles. vñ aristoteles p̄rio celi sic dicit. Que ultra
celū nata sunt esse etiā. sunt optimā habētia vitā et per se qui
dem sufficiētissimā. quā toto cōplēt eterno. nō senescētia in
t̄p̄e in loco nō trāsmutabilia in alterabilia in passibilia ab oī
motu mutatiōneq̄ aliena vt circa diuinā vt plerūq̄ rōnibus
declaratū est oē primū diuinū intrāsmutabile necessariū sū
mū et quo nichil p̄uū habēs nulloū bonorū indigū inces
sibili motu rōnabilit̄ mouēs rerū omni finis vnus cuiusq̄
vite ip̄s: ip̄s oē et infinitatē vt sūma perfectio cōtinēs eter
nū semp̄ ens immortale a quo ceteris cōmunicatū est esse et
viuere his clarius illis vero obscurius.

Symphorianus L hamperius phisicus maffico dño an
dree buello sane artū medicieq̄ doctori et imo philosopho
omni disciplinarū genere eruditissimo atq̄ amico in primis
honorando Salutem dicit plurimā.

Am in erudiētis discipulis quorū p̄sentē gero
p̄uiciā aliquaten⁹ laborans multa aristotelis
atq̄ platōis p̄cepta themat̄ adhibitis illustra
rē vsumq̄ id multis nō inutile foret instanter
a me cōtenderūt vt publice potius q̄ pprie cō

manet flumē
vocāt p̄mā q̄
p̄tē nectar no
mināt potū. s.
quo dij alunt
hāc autē scdm
potū aiay. Nā
vt musica pos
tu mellis imer
git. ita anim⁹
haz rez p̄nci
osa dulcedie d
lunt i silua vt
sc̄rib⁹ demer
git. atq̄ ita e
bz⁹ efficit. vt
neq̄ facile res
miscat. neq̄ ex
p̄giscat nec vi
ri gaudij pabu
lū qd̄ ex p̄repla
tione est vales
at degustare:
cū ei anim⁹ nō
exactissima di
uinitat̄ p̄repla
tione frueret i ce
lo cōsistēs. tā
dē terrenaz re

rū p̄agiōe ac desiderio infect⁹. ip̄a cogitaciōis mole i corpis crassitudinē descē
dere cepit ac nouā silue ebrietatē haurire ⁊ seā veluti flumine mergi. Platonicū
Res inferiores in q̄tuo: distribuūt flumia Letheū. i. obliuionē. Acheronā. i.
p̄uatiōnē gaudij Strygē. i. tristitiā Cocytū. i. lutū. b̄ q̄ sentiūt platonicū eueni
re mala animis nr̄is cū celestib⁹ cedib⁹ delapsi ac in infimū mūdū deuelun cor
poro sūt carcere iclusi. Addūt etiā aliū flumiū. Phlegethōra dictū ē ab ardore.
Nā demersa i corp⁹ aia obliuicit maiestāt̄ prioua vite q̄ fluu⁹ lacres ē. deinde
per Phlegetorā ardores trax. p̄ acherōnem q̄cqd̄ nos fecisse vsq̄ ad tristitiā p̄
nuer p̄ cocytū lacrimas per stygem quicquid inter nos odium parit.

fulerē utilitati quorū cōtentiōib⁹ tamen a nobis sepius re-
 clamatuū est ut q̄ indigna esse q̄ ederent putarem⁹ honestis ta-
 mē rationib⁹ tendē nos in suā adduxerāt sententiā. Et cum
 aim adduxisse cogitarēq; mecu⁹ tacit⁹ ad quē libros nros po-
 tissimū honoris atq; officij grā mitterē. Ex infinita clarorū
 virozū copia tu michi et dignitate amplior et benivolētia sa-
 ne primio occurristi. In cuius noie eos edendos existimare.
 Et ut meus erga te amor ac abseruātia fieret, testator vulgas-
 ciorq; cū impressorib⁹ tradidi imprimendū. A quib⁹ in mil-
 le exēplaria transcriptus nomē tuū meumq; latissime circum-
 ferat. Quamobrē te rogo p̄ tua in me benivolētia ut mun⁹ b̄
 q̄uis p̄ tua magnitudie exiguū sit nequaq; aspneris. Et q̄
 q̄da. optulūcūq; est. queso illato vultu et serena fronte suscipi-
 as. Est enī nō ex ficta ac simulata sed vera ac p̄fecta benivolē-
 tia in te p̄fectū. Vale in eo qui medicinas singulas p̄pria vir-
 tute dotauit. z me q̄ tibi mācipat⁹ sū in nūerū tuoz ascripto
 Simphoriani chāperij phisici de naturali philosophia di-
 stinctionū liber primus.

Corp⁹ duplex

Duplex est corp⁹ naturale. v3 simplex et mixtu⁹
 Simplex ē p̄positū ex materia et forma substā-
 tiali nō determinās sibi q̄tuor q̄litates prias.
 vt celū et elemēta. Mixtu⁹ ē p̄positū ex materia
 z forma subali. d̄terminās sibi q̄tuor q̄litates
 prias. vt lapis. lignū. plāte zc. aiata. Silit̄ mot⁹ cōpētēs ta-
 libus corporib⁹ ē duplex. s. simplex et mixtu⁹. Simplex motus
 d̄r ille esse q̄ sit sup̄ diametrū mūdi. aut sup̄ lineā circularē eq̄
 distātē a cētro mūdi. Exēplū primū vt mot⁹ t̄re deorsuz vel
 ignis sursum p̄ lineā rectā veniētē a cētro mūdi. Exēplū sc̄d̄ vt
 mot⁹ celi z cuiuslibz eccētri in eo. Mixtu⁹ aut̄ d̄r: eē ille q̄ nō sit
 sup̄ diametrū mūdi nec sup̄ lineā circularē eq̄ distātē a cētro
 mūdi vt motus fact⁹ sup̄ arcū aut sup̄ lineā rectā trāsuersalē
 Et nō d̄r mixtu⁹ qz cōponat̄ ex diuersis motib⁹ diuersarū rez
 Cōtinua sunt illa quozū vltia sunt vnū. Cōtigua sūt illa quo-
 rū vltima sūt simul ita q̄ ptes illozū terminant̄ ad duo t̄mi⁹
 nos inter quos nihil mediat. Corpus orbiculare est corpus
 spericu⁹ habens superficiē concauam et conuexam. vt celum.

Mot⁹ duplex

Contigua
 Contigua.
 Corpus orbic-
 culare.

Spericū est corpus a cuius centro ad circūferentiā oēs linee dicte sunt equales. Corpus rotundū ē corpus nō habens in superficie asperitatē. vel superficiē planā notabiliter totius. vt omni aut pomū. et ita aliquid est asignabile spericū quod non est orbiculare vt astrū vel aliquis planetarū et aliquid est rotundū quod non est spericū vt oi aut pomū. Corporū naturalū quedā determināt sibi certas figuras. q̄ nō possūt mutari ab vna figura in aliam sine corruptionē. vt homo vel asinus. Alia vero non determināt sibi certas figuras q̄ possūt mutare figurā sine corruptione sui vt elementa et cetera homogenea. Infinitū quadrupliciter sumit̄ p̄rio pro eo qd̄ est de se ipse impransibile vt punctus de se ipse nichil est pertransibile nisi magnitudo secundo pro eo quod potest pertransiri. sed cum difficultate vtraque longa. tertio pro eo qd̄ nō potest pertransiri ratione impedimenti vt p̄fundū maris quarto pro magnitudine apta nata habere terminū et extrema sed nō habere lineā infinitā. Notandū qd̄ infinitū quattuor modis acceptū nō potest esse cū dicat aristoteles primo celi nullū corpus sensibile actu esse infinitū. Iterū infinitū sumit̄ tripliciter p̄rimo secundū diuisionē vt cōtinuū. Nā quodlibet cōtinuū est diuisibile in infinitum. Secūdo per appositionē vt numerus quia numerus crescit in infinitum per appositionē vnitatis. Tertio scd̄ diuisionē appositionē vt ipsa. eo qd̄ ipsa dicit̄ cōtinuū et dicit̄ numerus tertio physicorū. Notandū ē qd̄ istis modis capiēdo infinitū nō est incōueniēs infinitū esse in potentia sed bene in actu. Virtus dicit̄ esse in aliquo dupliciter p̄rio in he line vel informatiue eo mō qd̄ dicimus formā substantialem esse in cōposito naturali et formā accidentālē esse in materia vel in ente. Secūdo modo p̄sentialiter et in distanter eo modo quo dicim⁹ nauā esse in nauī et intelligentiā in orbe. Etiam aliquid dicitur esse extra aliud dupliciter. p̄rimo p̄sentialit̄ et distanter et sic vnū elementum est extra aliud. Alio modo p̄sentialiter et constitutiue formaliter et in he sine et sic naua dicitur esse extra nauī. Aliquid dicitur esse infinitū tripliciter. s. extensiuē quia caret termin. s. q̄titatis cōtinuē. In

Corp⁹ spericū
corp⁹ rotundū

marcili⁹ ficin⁹

Nichil i mūdo

tēperatū ē qd̄

celū nichil sub

celo ferme tē

peratū ē qd̄ cor

pus hūanū ni

chil in h corpe

tēpatū est quā

spūs p̄ res igr̄

sepatas vita p̄

manēs i spū rē

creat. Spūs p̄

tēpata celesti

bus cōformat

Corporū natu

ralium

Infinitū q̄rto

accipitur.

Itē infinitū su

mit̄ tripliciter

Virtus dicit̄ esse

in aliquo du

pliciter.

Aliquid dicitur esse infinitum tripliciter. Finitus aliquid esse dicitur tripliciter. Noia in bilis et in bile. Indivisibile accipitur quatuor modis. Celum tripliciter agit in ista inferiora.

marcili? ficin? Est et probabile res adeo speciosas non posse sub terra consolari nisi maximo quodam conatu celi. atque durare in eis impressam semel ex conatu virtutes. Nam in his coquendis cogendisque divitissime celum elaboravit. In orbibus planetarum sunt triplices circuli. nota:

tensive. quod infinite distat a non gradu latitudinis. ut caliditas infinita secundum gradum. durative quod non habuit principium nec habebit finem. ut mundus. Finitum aliquid dicitur etiam tripliciter. scilicet extensive. quod habet terminos quantitatis continue ut linea pedalis. In tensive quod distat solum finite a non gradu. ut qualitas. ut quatuor durative ut generabilia et corruptibilia: si cur homo et planete. Noia terminata in bilis et in bile sumuntur tripliciter. Primo ut simpliciter dicitur potentia. Secundo ut dicitur potentia continue actui. Tertio ut dicitur aptitudinem. verbigra. Ista propositio antiphras est risibilis. primo potest significare quod potest ridere. Secundo quod est ens potest ridere. Tertio quod est aptum natum ridere. Indivisibile capit quatuor modis. vno modo pro re incorporeali et infrangibili. et sic celum est indivisibile. secundo pro numero innumerabili eo modo quo loquebamur de motu decorum: dicens talia esse indivisibilia. tertio pro non habente partem nisi situm vel positionem. ut intellectus vel intelligentia. quarto pro termino quantitatis ut est punctus in linea et gradus in latitudine. ut volunt aliqui. contrarium habet a modernis. Celum tripliciter agit in ista inferiora. scilicet motu trahendo secum spheram ignis una cum aere existente ultra montes altissimos ut patet primo methorum. secundo lumen. ut experientia patet: quanto agit in hec inferiora calorem inducendo. tertio influentia quod in profundo terre ubi non attingit motus celi nec lumen naturaliter generantur metalla mediante influentia celesti que est qualitas spiritualis. et non sensu perceptibilis sicut lumen et motus. Triplices articuli reperiuntur in orbibus planetarum. scilicet equos differens et epicyclus. Equos vel concentricus est ille cuius medium est centrum mundi: cuius modi est superficies concava vel conexa toti orbis. differens vel eccentricus est ille cuius centrum est extra medium mundi. cuiusmodi est circulus deferens planetam. Epicyclus vel pivus circulus. est parvus circulus cuius medium est in medio eccentrici cuiusmodi est circulus continens planetam in vna parte sui versus circumferentiam. fatigatio est inclinatio ad non moveri vel ad motum oppositum. vel ad quietem. vel sic. fatigatio est diminutio virtutis active cognitive. propter longam eius actionem potentis recuperari per quietem. et sic celum non movetur.

in fatigatione. Triple est umbra. scz chiliudroides q̄ est umbra cōsurgēs ex opaco equali lucido. talis siquid est umbra lineis eque distantibus porrigit in longū Et dicit a chili quod est colūpna z ycos forma. i. colūpnaris forme. Scda est chalayodes. et est umbra cōsurgens ex opaco maiori lucido. et talis habet figurā chalay qz incipit in angustio z tendit in latū. Tertia dicit conoydes z est umbra cōsurgens ex opaco minor lucido. talis em̄ habet figurā quemadmodū pyramidis. cuius basis est in opaco z comis in umbre termino. Corporū grauiū duplicia sunt centra scz magnitudinis z gūitatis. Magnitudis ē illud cētū qd̄ est in medio linee diuidētis illud corp⁹ in p̄ duo eq̄lia grauitatis est cētū alicui⁹ corporis et est illud quod est in medio linee diuidētis illd̄ corpus in p̄tes equaliter graues. Terrā eē sic punctū respectu firmamētū intelligitur tripliciter Primo q̄ sit simpliciter sicut punctus mathematicus nullā h̄ns q̄titatē. et sic impossibile est terrā esse punctū respectu firmamētū p̄pter magnitudinē et extensionē ei⁹. Scdo q̄ nō facit diuersitatē in p̄ceptiōe stellarū fixarū et aliū partū celi oculo existēte sup̄ terrā vel in centro amota alia medietate et isto modo cōcedendū est terrā esse sicut punctum respectu firmamenti. Tertio mō q̄ si terra eēt in firmamēto nō videret̄ dato q̄ esset lucida sicut stella et q̄a punctus per se ē im̄ceptibilis iō talis p̄ctus isto modo terra possēt vocari punctus respectu firmamētū. Intentio dupliciter sumit̄. s. verbaliter et isto modo est alteratio medianz qua acq̄rit̄ qualitas seu motus. mediāte quo acquir̄t̄ successiue forma et sic dicim⁹ aliquā formā intēdi vt puta albedinē vel nigredinē. Alio modo noialit̄ sumitur et est modus qualitatis quo ipsa dicitur intensa et sic dicimus caliditatē vel frigiditatē esse intensam. Cōsimiliter dicat̄ de remissione

fatigatio qd̄ ē umbra triplex est.

Corporū grauiū sunt duplicia centra

Terrā eē sicut punctū respectu firmamenti intelligitur tripliciter

Intentio dupliciter sumit̄.

Probatio virtutum celestium Marcij;

Si confedis deū reb⁹ infra lunam mirabiles inseruisse virtutes mirabiliores concede celestibus. Preterea si licere indicas hoi ad prosperā valitudinē inferioribus vti. indica superioribus q̄ licere. atq̄ inferiora ad superiorū normā. sic me ditorum artificio temperare: sicut etim adeo sunt ab initio temperata.

**Substantie sunt
duplices
Potentia passiva
duplex**

**Potentia passiva
quedam
patitur.**

Patitur quedam

**Accidentia du-
plicata sunt.**

**Differentie po-
sitionum sex sunt**

**Spera vel orbis
tria sunt tripliciter.**

Duplices sunt substantie. s. simplices et mixte. Simples duplices sunt scilicet corpore et incorpore. Corpore duplices sunt scilicet habentes materiam et contrarium ut elementa et non habentes materiam neque contrarium ut orbis Substantie incorporee. ut deus. Substantie mixte duplices sunt. s. homogenee ut lapis etherogenee ut homo. Potentiarum passivarum Quedam est receptiva solum. sicut materia prima. Quedam receptiva. et cum hoc restitutiva ut aqua respectu ignis. Item potentiarum passivarum Quedam est passiva tantum ut unum parvum frigidum quod patitur a magno calido. Quedam est passiva et cum hoc activa ut frigidum quod patitur a calido. et cum hoc reagit in ipsum. Et ista est duplex. Quedam dicitur cognitiva sicut est potentia vicina. Quedam est non cognita sicut frigidum quod patiendo a calido reagit in ipsum. Sed quedam reagit in agens ut frigidum in calidum. Quedam agunt in aliud ab agente ut medium illuminatum passum a lucido agit quia calefacit non tamen agens in ipsum puta solem sed aliud ab illo. Potentiarum passivarum. Quedam patitur per abiectionem contrarii sicut calidum cum patitur a frigido vel econtra. Quedam non patitur sine abiectione contrarii sicut medium cum illuminatur. Non ei abijicitur aliquid quod sit contrarium luminis generato ex eo quia luminis nihil est contrarium. Duplicia sunt accidentia. Quedam que corruptibilia sunt per se sicut caliditas. vel ex consequenti sicut albedo et tales accidentes non possunt perpetuo durari naturaliter. quia tale a contrario corrumpitur. Alia sunt accidentia que corruptibilia sunt non a suis contrariis per se vel ex consequenti sed propter absentiam conservantur sicut est lumen vel species in medio et sic istud accidens est corruptibile tamen possibile est nunquam corrumpi. quia non habet primum positum sed solum privatum. Sex sunt differentie positionum. scilicet sursum que deserunt ad motum augmentatiōis et nutritiōis. deorsum et deorsum ad motum augmentatiōis et nutritiōis. ante deserunt quantum ad sensationem solum retro etiam quantum ad sensationem dextrum deserunt quantum ad motum localem. Sinistrum etiam deserunt quantum ad motum localem. Notandum est quod si intelligitur in corporibus in quibus dicitur differentie reperiuntur simpliciter et non solum respectu. Spera vel orbis dicitur unus tripliciter. Primum quod est quedam pars celi sperica non separata a toto nec suppositaliter existens illud. Sicut

la bene dicitur una sphaera et sic secundum tale intellectum loquendo valde multe sunt sphaere celestes. Secundo dicitur sphaera vel orbis unus quia est unus orbis suppositaliter existens si sit concentricus mundo siue eccentricus et sic accipitur cum dicitur quod solis sunt tres orbis. scilicet eccentricus deferens solem et duo alij orbis illi includentes quorum inferior est concentricus quantum ad centrum et eccentricus quantum ad centrum. Tertio capitur per orbem concentricum mundo vel pro aggregato ex omnibus orbibus qui requiruntur et sufficiunt ad salvandum motus unius planete quod quidem aggregatum est concentricum cum mundo tam quantum ad centrum quam ad centrum. Motuum naturalium alius est localis qui est rectus vel circularis. Alius est alterationis. alius augmentationis. alius diminutionis. Motuum naturalium intendi in fine potest intelligi dupliciter uno modo proprie accipiendo ly fine. scilicet quando talis motus desinit esse et sic non intenditur in fine quia tunc ipse non est. quia quando desinit esse non est et inmediate ante erat. Alio modo accipitur in fine hoc est versus finem et sic capitur quando dicitur quod est velocior in fine quam in principio. Motuum intendi potest intelligi dupliciter uno modo per duplicem triplicem quadruplum et sic ultra. Alio modo quod primo sit aliquantus et secundo addatur sibi aliquis gradus velocitatis. et tertio medietas illius gradus velocitatis et sic ultra omnis velocitatis intentio causatur vel excremento potentie stante resistentia vel ex decremento resistentie stante potentia. vel ex ambobus simul. In projectione lapidis est duplex motus aeris. unus ante lapidem qui resistit projecto vel dividitur vel vitra a naturali qualitate sua compensatur per ipsius projectum. Alius est motus aeris qui retro ipsum projectum ansequitur ad finem quod non remaneat vacuum. Aliqua dicuntur eadem specie dupliciter uno modo quia sunt eadem significatiui sub eodem termino specifico contenti in recta linea predicametalium sicut sunt isti termini fortes plato contenti sub isto termino homo. Et per oppositum diversa specie dicitur termini significatiui contenti sub diversis terminis specificis in linea predicametalium. isto modo isti termini. fortes et brunellus dicitur differre a se invicem specie. Alio modo aliqua dicitur esse eadem specie quia sunt res significate per eundem terminum specificum et hoc de predicamento substantie

Motus naturalis

Motuum naturalium intendi in fine intelligitur dupliciter

Motuum intendi dupliciter intelligitur

Projectio lapidis.

Specie aliqua dicitur eadem dupliciter.

E

**Gravitas capi-
tur dupliciter**

**Sinescere vio-
lente aliqd po-
test ymaginari
dupliciter.**

**Orbis qd dici-
tur esse.**

**Orbis accipi-
pōr dupliciter**

**Opatio est du-
plex.**

tie. Et sic diversa spē dicunt res significare vltimā significabi-
les per terminos differētes spē etiā existētes i pdicamēto sub-
stātie isto mō tu et ego dicimur eiusdē spē s; tu et brunellus
diversarū spēū. Gravitas potest capi dupliciter vno mō p dis-
positōe quadā habituali z potēntiali cōsequēte formā gravita-
siē actualit̄ iclinet ad motū siue nō. z illa vocat̄ gūitas habitu-
alis seu potēntialis. Aliomō accipit̄ gūitas potēntiali dispositio-
ne actualit̄ inclināte ad motū et illa vocat̄ actualis cōsimilis
potest poni de leuitate. Aliqd pot̄ ymaginari quiescere vio-
lente. Dupliciter vno mō ppter aliqd violentā potēntiā ips̄ de-
tinens et phibēs. Aliomō ppter defectū et carentiā alicuius
requisit̄ ad suū motū naturalē. Alicui corpi simplici inesse na-
turalit̄ plures motū intelligit̄ dupliciter vnomō q̄ isint illi cor-
pori scdm naturā ppriam illi⁹ corporis. Aliomō q̄ vnus illorū
motūū insit illi corpi scdm naturā ppriā et alit̄ scdm naturā
cōmunē illi et alijs corpib⁹ naturalib⁹. Orbis dicit̄ esse corpus
celestē ab alio distinctū ita q̄ habeat motum p se etiā si nihil
aliud moueatur. Orbis est corpus vnica tm̄ terminatū superfi-
cie in medio habēs centrū a quo om̄s ad circūferentiā ducte
linee sunt equales. Illud nāq; qd scdm aliqd sui et nō scdm
oē est tale scdm qd dicit̄ tale vt sunt supm⁹ et infimus orbis so-
lis. Orbis dupliciter pot̄ accipi. Pr̄io pro agregatio plurimū spe-
rarū ptialitū ad finē eūdē ordinarū. scilicet ad mouēdū planetas
Et ita dicim⁹ orbis planetarū esse septē q; septē sūt agregatō-
nes orbū q̄rū q̄libet ordiatur ad motū vnus astri errā-
tis vt tres orbis solis hoc mō dicit̄ vna sphaera p agregationē
q; oēs hnt̄ finē hunc solū mouere et deferre. scdo orbis dici-
tur oē corpus celestē ab alio distinctū ita q̄ habeat motū p se
nihil aliud moueat. Et isto mō accepti orbis sūt plures quā
septē q; sūt ptiales Vñ scdm phos z marie aristotelē .xij. me-
thaphesice sex sūt hī orbis ptiales. xlvij. vl. lv. S; scd̄ astro-
logos z p̄cipue pholomeū in almag. 3. et plures talitū orbūz
tendūt ad finē vnū. s. ad mouēdū singularē planetā Et q; so-
lis motus sit ex trib⁹ orbib⁹ ptialib⁹ nō dicit̄ solē habere tres
orbis. Opatio duplex est sensibilis. s. luminē ab astris pdu-
cta et motu. Et hec in sole q̄ in alijs astris pfectius est. tu q;

maxim⁹ est astrozū tū etiā qz nō tm̄ a terra distat q̄ nō possit
 agere nec tantū appropinquat q̄ tarde moueat qz q̄to spera
 ppinq̄oz spaciū describit tāto min⁹ ideo sol est medio plane
 tarū. sc̄do p̄ actū planetarū et syderozū fixozū est per eozū in
 fluētā et hec nobilior est in saturno. qz ei⁹ effectus sūt durabi
 liores q̄ soli z quāta planeta est supior tāto p̄fectiorē z diutur
 morē habet opationē. Duo sunt de rōe augis p̄imū q̄ a ter
 ra distet marie Et dicit auctor theorice planetaz eā eē p̄ctū.
 a centro totū⁹ mixe remotū. Tertū ē q̄ firmamēto marie ap
 propinquet qd̄ necessario ponit̄ posito p̄rio z ecōtra. Poli sūt
 p̄cti in superficie cōnera orbis cui⁹ sunt poli existēcia Poli dif
 ferentiū augem solis suut p̄cti sub ecliptice polis. Auḡ su
 mit̄ dupliciē. P̄rio ē p̄cta circūferēte eccētrici marie a cētro
 mūdi remotus. sc̄do vt ē arcus a p̄cipio ariet̄ ad p̄ctū tm̄
 natū p̄factū Oppositū augis ē p̄cta circūferēte eccētrici ma
 riē cētro mūdi p̄p̄ius et semp̄ augi diametralit̄ opponit̄
 Duplex repit̄ in orbib⁹ motus. s. p̄p̄⁹ et rapt⁹. Prop̄⁹ ē q̄
 cātur ab intriceoz itelligēti ab orbi applicata. Singuli nāq̄
 orbis habēt singulas intelligētias in eis mor⁹ cātes z p̄pter
 hāc cām d̄. p̄p̄⁹ qz ē ab itriceo mtoze. imediate causāte hūc
 motū nō aut̄ ab alio corpe. Mor⁹ rapt⁹ ē cōis q̄ nō p̄uenit a m
 toze proprio orbi illi intriceo imo a corpe alio et sphaera
 vel ab intelligentia alio mediente corpe qui improprie dici
 tur raptus motus namq̄ raptus est violentus ad quem mo
 bile nullā habet iclinationē talis at̄ in corpb⁹ celestib⁹ haud
 repitur vt cōit̄ fatef̄ iō d̄. rapt⁹ iproprie q̄si nō a mtoze itrin
 ceo. imo ab alio corpe licz ad motū illū hēat iclinationē Quo
 stante dico p̄rio q̄ ois orbis habet motū p̄p̄iū et naturales.
 sc̄do dico q̄ mor⁹ p̄p̄i⁹ differētū augē solis ē quo mouent̄
 velocitate sphaere octauē. Notandū ē q̄ cōiūctio saturni cū iō
 ue cōmutatiōe eozū de triplicitate aerea in triplicitatē aqueā
 et cōiūctiōe eozū in signo humido vt in piscib⁹ et cōiūctiōe
 aliarū stellarū humidarū secū sicut sunt venus et luna dedu
 ctio ipedimēto a sole z marte ē cā maxi excessus aq̄rū z ymbu
 um Et tps hui⁹ p̄stellatiōis vocat̄ ab aristo. i fine p̄mi methē.
 phici⁹ magna. Sol radijs suis ex t̄b⁹ causis calefacit vt vult
 E ij

De angis rōe
 duo sunt

Poli qd̄ sunt.

Auḡ dupliciē
 sumitur

Mor⁹ duplex
 reperitur in or
 bibus.

Cicero
 Sol dur z p̄m
 cept̄ z modera
 tor̄ reliquoz
 luminū z mēs
 mūdi z cor̄ cel̄
 a phisicis ap
 pellat̄: qm̄ cal
 lor̄ frigus z tē
 per̄ ies z cūcta
 alia q̄ per celū
 fiūt a sole sunt
 ipm̄ solū deū
 putat̄: z lunā
 solam deum

Sol tribus de
 causis calefacit

albert⁹. Pr^oia est reflectio eorū in seip^sis. et hac sola cā nō tollit
 hitationē qz sup ciuitatē arim z ethiopia cū sub vna via solis
 fit talis reflectio z tñ ibi est habitatio scda cā est breuitas distā
 tie solis cū reflectiōe radiorū in seipos. Et hec cā cuz sit valde
 fortior pr^oia ita intēse calefacit qz tollit habitationē. Et ppter
 hoc terra q̄ est inter equiuociale et tropicū hyemalē ē inhabi
 tabilis. tertia cā ē mora solis quā in vno loco circuli equocia
 lis sicut facit in vtroqz solstio et ppter hāc cām maior ē cas
 lor in ethiopia quā sub equociali. tñ nō tollit habitationē nī
 si cōiūgat cū scda. s. cū ppinqtate solis a terrā istā vt est sub
 tropico hyemali in meridiē. Et tres opposite cause sunt cause
 frigiditatis. Signū cap^{it} duplici^{ter} p^{ri}o cōter et ē signū cōe
 pars zodiaci cui⁹ lōgⁱtudo. tertio grad⁹ et scdo latitudo am
 plectit^{ur} igit et tali mō accipiēdo signū signifer tot⁹. xij. habet
 signa. scdo cap^{it} phisice. Est aut signū phisicum ps zodiaci.
 cui⁹ lōgⁱtudo. vi. c. z ix. habet et duo signa cōia cōtinet et me
 dietas zodiaci habet. iij. signa. Et isto mō cap^{it} signū in tabu
 lis et mot⁹ planetarū. Orbis pōt capi duplici^{ter}. p^{ri}o p omni
 sphaera tñ tētrū mūdi circuiens seu eccentrica sit sine cōcen
 trica. Et qz epiciclus nō circuit illud imo totaliter a cētro mū
 di remouet nō noiavit orbē auctoz theozice isto mō orbē ca
 piēdo. scdo orbis pōt accipi magis cōter p corpore oī celesti
 ad motum planete ordiato seu circuit cētrū mūdi siue non.
 Et isto mō epiciclus dī orbis paruus. Passiōes planetarum
 q̄ mot⁹ sūt quicqz sunt directo statio retr ogradatio velocitas
 tarditas. Zodiacus scdm lōgⁱtudinē duplicē habet differen
 tiā positionis. Vnā ab occidēte ad oriētē q̄ successio vocat^{ur} si
 gnorū vt ab ariete in taurū a quo ad gemios et vltra ad pis
 ces vsqz finiēdo. Et tali via mouent erratice stelle motu p^{ri}o
 quē habēt ab orbibus illos defferentib⁹ et illis orbibus ap
 plectatis intelligētis nāqz planetarū motus direct⁹ est ab oc
 cidēte ad oriētē cōtra motū primi mobilis q̄ scdm successio
 nē signorū dī ex quo ē a p^{ri}o signo ad scdm et vltra. Alia est
 differētia positionis quā habet zodiac⁹. Pr^oia dicte scz ab oriētē
 ad occidentē et mot⁹ qui fiunt secundū contradictionē signo
 rum dicuntur ex quo ex ariete in pisces terminant^{ur} z a termino

Signū cap^{it}
 duplici^{ter}:

Orbis pōt ca
 pi duplici^{ter}.

Passiones pla
 netarum.
 zodiac⁹ scdm
 longitudinem

in quo debet inchoari finiuntur. Et hunc motum planete quoniam
 in 30 dactis reperiuntur etiam habere quod quidem duo dicitur motus
 a duobus orbibus causantibus quibus ipse erraticae stelle deferuntur ec
 centrico epicyclo. Aliquid moueri ex se potest intelligi dupliciter
 vno modo ex se simpliciter et sic celum non mouet ex se secundum cometa
 torum. Alio modo ex se per partes et sic celum mouet ex se quod quod motus
 uentur ab alio de determinato loco non distinguitur ab eo loco per
 se mouet celum est tale cum moueat ab intelligentia quae proprie non
 habet locum quia non est propria nec corpus id per se mouet. Et per se in
 telligibile potest intelligi dupliciter vno modo proprie intelligibi
 le quod non per aliud intelligitur et sic materia propria per se non est intel
 ligibilis intellectu essentiali imo est intelligibile per alind. Alio
 modo proprie intelligibile quod intelligitur distincte a quolibet alio in
 telligibili et sic materia per se est intelligibilis quod alius est intelle
 ctus materie ab intellectu forme. Notandum est quod secundum aliquos
 triplex inuenitur materia in orbe celesti vna est priuata tamen et solida
 sicut orbes planetarum quae sunt purae et non impediunt visum. Alia
 est solida et terminata et lucida tamen sicut sunt stelle quae non sunt pu
 ue sed ad ipsas terminat visus. Alia est pura tamen nec lucida nec
 terminata sicut illa materia repletiva locorum quae ponitur media
 circuloz et spherarum quae est putrefactibilis et condensabilis ut
 fit medium motus repletiva locorum sicut aer est cum corporibus in
 ferentibus. Et sicut in hac opinione sperae non sunt continuae nec
 coniunctae sicut inter ipsas natura media repletiva locorum apta ut
 fit medium motus localis sicut fit motus corporum generabilium per
 medium aeris. Et ratio mouens istos ponentes hanc opinionem fuit
 ista cum circuli planetarum sint eccentrici non habentes idem centrum cum
 terra vel orbe id vna pars ipsius magis eleuatur super terram quam
 alia et planete huiusmodi motus ex seipsis et idem dicitur oportet quod
 aliquid sit repletiva loca transitur in ipsorum ne loca per quae transeunt sunt
 vacua cum propter motus circuloz et spherarum habeant motum per
 purum in corpore si autem opinio non tenetur. Rarefactio autem et sub
 tilatio est dispositio ad caliditatem et haec potest fieri dupliciter. Quod
 potest fieri rarefactio infimo per victoriam motus et lucis. Et
 id fit calidum adustum et nimis intesum et ideo omnino effici
 tur sic cum consumendo humidum et sic distinguitur ignis calidus
 E iij

Aliquid mo
 ueri ex se.

Esse per se in
 telligibile

Materia tri
 plex in orbe ce
 lesti

Rarefactio 2 su
 tilatio

Loca triplex

Natura duplex

Aspectus plan

Coniunctio plan

et siccus a materia cōi oibus elemētis Si nō oīno vincat cali-
 dū effecādo hūidū relinquitur tēperatū et sic distīnquit aer se-
 cundo loco post ignē Si vō nō fiat subtilatio ptiū q̄ fiat p̄tia
 dispositio ad calidū h̄ potest cōtingere dupliciter qz talis ras
 refactio se cōpatit cū frigiditate. Uno mō cū frigidō diffluē-
 te et partes nō condempnāte et sic fit distīctio aq̄. Alio mō
 cū hūido cōgelante et sic fit distīctio terre. Locata mouent
 ad sua loca tñ est notād qz triplex ē locās Unū est cōseruans
 sed nō cōtinens imediate sicut celū in quo gñaliter sunt oia z
 a quo spāliter oia cōseruant. Aliud est cōtinēs tñ sicut vna
 sphaera celi cōtinēt aliā nō tñ cōseruat qz sunt nature incorpo-
 ree. Aliud ē cōtinens et cōseruēs sicut centrū et pies q̄ circū
 stant cōtinēt et cōseruat terrā et locus p̄pinqz terre cōtinēt t
 et cōseruat aquā accipiēdo locū hoc vltimo mō locata mo-
 uent ad sua loca in q̄bus saluant et locant Ignis autē est loc⁹
 aeris. et aer aque et aqua terre cōtinēdo et nō cōseruādo Et
 id ignis est corruptiuus aeris ipm cōtingētis et p̄tinue con-
 uertit in seipm et aer post aquā et id aqua in superficie aerē cō-
 tingēte ē dulci⁹ q̄ infundo et subtilior et leui⁹. Duplex est
 natura. s. vn̄iversal q̄ habet sollicitudinē de cōi vtilitate. Et
 id negligit p̄ticulare vt saluet bonū cōe. Et ideo natura vn̄i-
 uersalis est regitua oim faciet feminā imp̄fectā Alia est natu-
 ra particularis. et istā regulat ab vn̄iversalī. ideo fecit natura
 vn̄iversalis vt aqua nō esset sperice corpe p̄pter aiarū vitam.
 Aspect⁹ planetarū est eorū habitudo z distātia in circulis di-
 uersis p̄tibus q̄bus ad inuicē virtutes et influentias cōicari
 p̄nt et isto mō cōiunctio nō erit aspectus ex quo nō ē distātia
 nisi largitiō mō accipiat p̄ oi habitudie qua planeta alteri in-
 fluētiā suā largiri poterit. Cōiunctio planetarū q̄ scdm lōgitu-
 dinē zodiaci accipit est eorū coctio in eodē signo signi gradu
 et minuto. vñ q̄cunqz circulus magnus trāsiens p̄ polos eclī-
 ptice trāseat q̄s p̄ vtriusqz planete verū locū cōiuncti erūt pla-
 nete scdm longitudinē. Nā qz h̄mōi semicircul⁹ ab initio ari-
 tis eq̄ distat et dictozū planetarū loca ab eodē eq̄litate remo-
 uebunt eq̄lis erūt igif lōgitudinē et cōsequēter cōiuncti. qz
 si linea exiēs a cētro terre trāseat p̄ vtriusqz planete cētrū s̄nt

longitudinē erūt cōiūctiz latitudinē qz a p̄cipio. arietis ab eclis
 ptica distātiā hñt equalē imo eandē. notād qz cōiūctio est tri
 plex vera ē qñcūqz linee motuū virozū ita cōiūctorū vniunt
 ita qz eadē linea p̄ centra trāsit āborū vel qz ille ab initio arietis
 nis eq̄ distans. Media vero qñ eodē mō cōiungunt vel vniunt
 tur linee motuūz mediorū. visibiles qñ linee q̄ exēūt ab ocu
 lo videntis in p̄cto zodiaci vniunt eodē scdm̄ lōgitudinē q̄
 re iudicat vtrinqz isto mō cōiūctorū eē in vno p̄cto zodiaci
 ci scdm̄ longitudinē. Aspectus etiā alij in veros et medios di
 stinguūt. Fertilis nāqz verus qñ virozū motuū linee distāt
 vi. c. gradibz et medi⁹ qñ motuū mediorū eandē optinet di
 stantiā q̄dratus verus qñ linee virozū motuū. xc. c. et medi⁹
 qñ eozū dē motuū medi⁹ illā habēt longitudinē. Trin⁹ vus
 et oppositio qñ virozū motuū linee sepant p. c. et. xx. q̄duū. vñ
 sunt i locis oppositis diametralit et medi⁹ qñ linee motuū r̄ca
 riū hoc hñt visibiles vō aspect⁹ p̄ter p̄tione nō p̄fidatur qz
 nihil opat̄ eo lz fertilis visibiles q̄t⁹ visibiles et trin⁹ p̄t occi
 dere qñ linee exētes ab oculo cōspiciētes dic̄t̄ elōgant distā
 tij. Duplicit̄ p̄t mot⁹ alicui p̄uenire vno mō a generāte dan
 te formā et sic mot⁹ r̄eci⁹ debet̄ elemētis qz tendūt ad loca q̄
 cōueniūt suis formis. alio modo possunt conuenire motus
 ab alterāte et sic sunt diuersi mot⁹ locales in elemētis qz vtu
 te celi aer diuersimode mouet̄ p̄ diuersos ventos cātos a ce
 los. et aq̄ diuersimode fluit ab octauo et fra sup̄ pres suas di
 uersas et receptibil̄ diuerse alteratiōis. Et sic elemēti p̄uenit
 multiplex mot⁹ vel in toto vel in p̄tib⁹ suis verūpt̄m̄ terra nō
 totaliter ē mobilis a loco sue fixiōis s̄ scōz pres eo qz min⁹ est
 receptia influētiō circuli celi p̄pter cōparationēz duritiāz ma
 iorē distātiā sue locatiōis. Duplex ē oppositio. s. formalis q̄
 est p̄ oppositas siue p̄rias q̄ltaies. Et talis nō p̄t eē p̄ria alia
 r̄ū mēsurā qz talis cāf̄ ex admittiōe p̄uatiōis. pp̄ qd̄ hēt solū
 eē i elemēt̄ simplicib⁹ vel commixtis. Alio mō est situālis
 que non solum est in situ sed in virtuali inf̄luxu et talis est op
 positio motuum circularium .ex diuersis punctis orbis.
 Et ideo cum tota virtualis operatio fiat inter motuum et lux
 cis respectū oportet qz sit p̄ria oppositio mot⁹ et iradiatiōis
 E iij

**Cōiūctio tri
 plex.**

**Motus dupl̄
 citer p̄t cōue
 nire alicui.**

**Oppositio du
 plex est.**

corpore celestium secundum terminos orientis et occidentis quod sit mensura omnis propositionis in mixtis. Et ideo potest necessario duos esse motus generales omnibus stellis et particularibus speris qui quodam motus sunt in duobus celis scilicet in orbe primo in quo est motus ab oriente et in orbe stellato in quo est motus ab occidente et potest necessario esse tres celos esse in mundo. scilicet hos duos et aliud quiescens in quo omnia continentur et mouentur. Et dicitur a theologis celum empyreum cuius ratio est quod sicut probatur in libro de motibus animalium. omnis motus localis fit in aliquo quiescente et continente ut elementa in medio per quod transeunt quiescunt. In natura tria considerantur. Primum esse et sic primum mobile mouetur generaliter. Secundum est distinctio formarum. et sic mouetur firmamentum ad esse distinctum et figuratum in specie rei. Tertium est proportio mixtionis et sic plene omnes mouentur elementa ad mixtionem. propter quod cum causalitas prima saluetur in secunda et uterque in tertia oportet quod motus primi mobilis sit in secundo mobili et motus utriusque celi in ipsis planetis. et ideo fit motus raptus primi orbis qui omnia sua virtute ad similitudinem sui motus trahit. et similiter motus firmamenti hic eodem modo imbuendo planetas in similitudinem motus sui. Aia tripliciter comparatur ad corpus scilicet Quo ad esse isto modo comparatur motor celi ad mobile. quod non accipit esse ab ipso sicut anima in corpore. Quo ad deprehendere et isto modo non comparatur motor celi ad mobile. quod non apprehendit per organa corporis sicut anima sensibilis Quo ad mouere isto modo quo ad mouere motu voluntario non necessitat quod hoc unum per quod differt animatum ab inanimato per localem motum voluntarium et quantum ad hoc dicitur animatum celum et dicitur anima primi orbis anima mundi: in omni autem animato sunt differentie motus que sunt dextrum in quo incipit motus et sinistrum. et ante et retro et sursum et deorsum. Ideo necesse est dare partem in qua incipit motus orbis primi et hec dicitur dextra huius non pars dicitur orientis quod ibi accipit originem motus Et ideo dicendum est esse motum primi mobilis ab oriente quod est dextra ipsius. et occidentem que est eius sinistra. Notandum quod huius differentie animatorum licet vere sint. in celo tamen non sunt uniuoce in ipsis cum corporibus animatis: quod in aliquibus sinistra est ad sustentandum in qua est diminutio virtutis: sed in celo non est sinistra ad sustentandum: quod impossibile est. et est perfectior

In natura tria considerantur:

Aia tripliciter comparatur ad corpus

tutis q̄ fluit ab ortu q̄ est dextra ad occasum q̄ est sinistra sit
 pfectus. Tria cōsiderātur in primo orbe. Primū vniformitas
 nature toti⁹ ⁊ p̄tū. simplicib⁹ elemēt. Et ideo eadē figura est
 vniformis totius ⁊ cuiuslibet p̄tis ppter qd̄ est rotūda q̄ solū
 est talis. Scdm̄ q̄ cōsiderat⁹ ⁊ est pfecta similitudo vnuerſa
 lis motus ppter qd̄ prima causa sphaera ē intelligibilis cui⁹
 cētū est vbiq̄. circūferentia vero nūq̄ qz ip̄e sicut cētū est
 int̄ior oi rei ⁊ sic circulus ē clausio cuiuslib⁹ creature. Et iō
 rōne pfecte similitudinis toti⁹ mūdus ē orbicularis. Tertiū est
 influētia sue virtutis. Et iō oportet q̄ influat q̄buscūq̄ p̄tib⁹
 infra se cōtentis. hoc aut̄ cōgruēt⁹ ⁊ pfect⁹ facit: qz ē figure or
 bicularis: quare ⁊c. Triplex est motor spūalis. vn⁹ p modū in
 herētie sicut anima est motor aialis: Alius est p modū assum
 ptionis sicut ponūt theologi q̄ angelus asūmit corpus. Ter
 cius est p modū influxus virtual⁹. ⁊ sic quilib⁹ motor est motor
 sui orb̄ sic ferrū mouet ad p̄ntiā ⁊ inf luētū magnet̄. Orizon
 est linea recta sup̄ficiem terre in loco habitatiōis cōingentis
 locus ver⁹ astri est p̄ctus firmamēt̄. Lineam a centro mūdi
 per cētū astri protentā terminās. Locus apparēs p lineam
 ab oculo p cētū astri protractā determinat. Duplex est pars
 Una est q̄ dicit absolutū aliq̄ mēse. ⁊ hoc mō oportet q̄ sicut
 cēntialiter aliqua differūt sic etiā eorū partes alia est q̄ solum
 est in respectu et talis ē cētū q̄ dicit medium respectu extre
 morū et nō est ei⁹ absolutū et talis pars nō ē de substātia rei
 sed de eius figura in eo q̄ mediū respondet circulo v̄l sphaere
 et hoc mō si essent infinite sphaere equalit̄ distātes ab eodē me
 dio necesse ē ip̄as idē cētū vel partē habere sicut geometria
 habet ostendere et h̄ mō nō ē differētia quo ad corruptibile vel
 incorruptibile qz talis ps nō dicit absolutū ē. Cōparatio est
 duplex vna p modū cōmēsuratiōis. et talis nō pōt eē respec
 tu partū loci ⁊ locati qz locus est maior locato et ptes parti
 bus eius. Alia cōparatio ē p modū correspōdētie et sic ē ppa
 ratio adinuicē totius ad totū et p̄tū ad partes. Et ideo dicen
 dū est q̄ terra est diuisibilis diuisione zodiaci ⁊ q̄ q̄ta pars
 respōdet vni gradui de sup̄ficie terre tanta respōdet alteri cū
 sint gradus equales et per noticiā circuli orbis est deuenire

In orbe p̄mo
 tria cōsiderāt.

Motor spūa
 lis triplex

Orizon qd̄ est

Pars duplex ē

Cōparatio du
 plex est

**Circuli diversi
si sunt.**

Sol.

**Occultatio tri-
pliciter contingit**

**Dies natura-
lis tria respicit**

ad noticiam quantitatatis corporis terreni. **Circulorum.** Quidam sunt nec in toto plene nec in sola medietate sed plus visibiles sicut colorum. Et ideo sunt sicut circuli perfecti propter quod pars quae parte ipsi dicuntur colorum propter infectionem circuli sui respectu nostrae visionis: Quod dicitur nobis apparens semper totus: simul et semel visibilis sicut orison. Alius nunquam est visibilis nec successively: nec simul totus: sed solum una eius medietas sicut meridianus qui semper est immobilis. Alii sunt totaliter visibiles successively sicut zodiacus et equinoctialis. Utrum sol plus ad nos possit accedere vel a nobis recedere in duplici solsticio. Dicendum quod operatio generationis non fit per solem absolute: nisi in virtute totius orbis et partium eius. Et ideo oportuit quod tamen possit accedere ad nostras habitabiles vel recedere. ut possit agere in virtute partium et totius. virtus autem totius orbis maxime est in medio orbis. et circa ipsum in quo est motus et motoris virtus. et propter hoc non potuit sol et alii planetae tamen declinare a medio. hoc est a circulo equinoctiali quod veniret ad extrema. et ideo sunt certus cuius sui recessus et quo ad hoc dicitur solis status. Contigit occultatio tripliciter. Unomodo ratione emispherij sive tumoris terre. et istomodo accipit ortus cosmicus quoniam per motum orbis primi fit elevatio signorum vel stellarum super nostrum orientem. in ortu matutino pro quo incipit dies artificialis. Alio modo ratione illuminationis nimirum orbis superioris et sic accipit ortus cronicus per solis occultationem sub nostro oriente: quoniam tunc stelle et partes orbis apparent vel incipiunt apparere distincte in ortu vespertino. Aliomodo ratione nimirum appropinquationis ad corpus solis. et isto modo fit ortus eliacus quoniam aliquis planeta precipue luna tamen incipit distare a sole super nostrum emispherium quod potest videri sole parte in ortu eliaco. Dies naturalis est reuolutio equinoctialis a puncto verno ad idem ex parte orientis. cum tanta parte quantae sol transit inter in zodiaco propter motum secundum primum motum. Dies naturalis tria respicit a quibus causatur. Primo elevationem signorum. per elevationem circuli equinoctialis. Secundo motum per solis firmamentum. Tertio dispositionem solaris reuolutionis. Constat autem quod non uniformiter partes equinoctialis circuli eleuantur super sphaeram rectam vel obliquam. Et ideo oportet quod una pars cum determinabili parte zodiaci vel signi plus ponat de tempore in ortu suo quam altera propter quod una hora natu-

ralis e maior q̄ alia. Est ḡ cā maioritar̄ diei et maioritate et
 diminutiōe horaz ex pre eq̄nocalis circuli cū signis zodiaci
 vel mediantib⁹ signoz quoz eleuatio facit horā. Et hoc mō
 cōsiderādo dies d̄r inequalis quo ad pres horaz que sunt ho
 re querūt vna in eodē die naturali e maior altera. Et h̄ in eq̄
 litas diei e respectu sui ad pres suas nō respectu vni⁹ diei ad
 alterū: s̄ h̄ mō omēs sunt equales quo ad motū primi orbis
 q̄ fit in reuolutiōe circuli eq̄nocalis. que q̄dē reuoluntō tota e
 vni⁹formis. z est respectu cuiuslibz regiōis q̄ differētiā h̄z in p
 tib⁹ suis quo ad horas vt dictū est. Causat etiam dies sc̄dm
 eōdem vsūm ex solis motu. cū motu eq̄nocali. motus aut̄ ille
 aliqd̄ adit s̄ motū primi orbis. z iō ad cōplemētū diei natura
 lis opoz q̄ expectet mot⁹ solis s̄ motū primi orbis. Et sic cō
 siderādo diē incipim⁹ ab hora prima in qua apparet sol sup
 habitationē nostrā vsqz ad aliā primā horā sequētis diei vel
 a sexta: ad sextam alteri⁹ sc̄dm q̄ considerāt astrologi q̄ inci
 piūt diē in meridie. Et sic cōsiderādo diē ptz q̄ sit additio ali
 qua s̄ diē cōsideratū solū primo mō. quo ad reuelationē circu
 li eq̄nocalis. pp̄ qd̄ necessario dies sc̄do mō cōsiderata maior
 est q̄ prio mō qz nō in eodē p̄cto i quo fuit sol terminat. reuo
 luntō primi orbis i quo iēpit reuolui pp̄ qd̄ auget dies s̄ re
 uolutiōe circuli eq̄nocalis p̄ aliquā morā. Sed h̄ h̄ mō nō
 est vni⁹ dies maior altero: s̄ solū accipiēdo eādē diē respectu
 motu solis. maior e seip̄a respectu motu primi orbis. Cōside
 rat etiam dies a dispositiōe circuli solis q̄ e eccētric⁹. z iō an̄ p̄fi
 cit sol vnā medietatē orbis primi vel zodiaci q̄ aliā plusq̄ p
 dies duos sicut p̄bat p̄tolome⁹. Dies dupliciter accipit. vno
 accipit a duratiōe mot⁹ primi mobilis q̄ cōplet trib⁹ horis z
 accipiēdo d̄r dies naturalis qz cōsiderat in se z absolute nō re
 spectu nr̄ visōis. v̄ accipit a p̄petate nois q̄ e claritas qz dian
 idē e q̄ clar̄ ex quo ptz nomē diei eē cōe ad h̄ duo. Et isto mō
 cōsiderat dies respectu nr̄ hitatiōis inq̄rū illustrat claritate
 et efficit visibilis z sic d̄r artificialr̄ accipit. respectu nr̄ hitati
 onis vel visōis cū ḡ ea q̄ sub aliquo noie cōi cōueniūt p̄nt di
 uidere illud cōe. ideo dies diuidit̄ per naturalē z artificialem.
 Si consideretur vera causa diei que est motus sic dicit̄ dies
 p̄p̄rius de naturali. si vero accipiat̄ dies a p̄p̄rietate sic

Causatur dies

Dies dupliciter accipitur

**Priuatō du-
plex.**

**Corporū tri-
plex differētia**

Causa ymbra

**Lux est forma
simplicissima**

**Ymbra vnde
causatur.**

di proprie de artificiali. Et tamē dies naturalis ē diuisibilis per diē artificialē z noctā sicut totū p suos ptes. Duplex ē priuatō. Quedā q̄ catur ex defectu absolute sicut cecitas in oculo. et talis nō est de intētiōe nature. Alia ē q̄ est dispositio z pparatio ad habitū sicut corruptio ad generatōnē et p̄uatio q̄ ponit principiū in libris phisicorū et talis intēditur a natura et hoc mō nox est priuatō diet qz iō priuat lux in nro emisio et vt per ei⁹ recessū fiat dies in alio z ita priuatō ē dispositio ad habitū. Corporū triplex differētia. Aliq̄ hnt lucē fontālē ad illustratōnem aliorū et suam manifestatōnem sicut sol. Aliud est qd nō habet lucē fontālē habz tñ eā a sin manifestatōnē et aliorū illustratōnē sicut luna ppter magnā ad appropinquatōnē. alia sunt q̄ solū hnt lumē nō fontālē nec ad illuminationē aliorū qz nimis recedūt sed solū seip̄ a ostendūt sicut alie stelle. Cum ymbra causet et lumie corpora illustratē iō dicendū ē q̄ solū a sole et luna et nō ab alijs nec a luna ita euidenter nec plene. sed solū a sole q̄ solū habet alia illustrare qz hanc lumē sicut in fonte. Et lux ponat simplicissima formaz accidentalū vel sensibilū ē tñ differētia. Quia qdā se multiplicāt p intētiōnē sicut odor et sonus qz sonus transit p aquā cū igitur materia soni sit aer z odor multiplicat se sine humilitate euaporatōne et ideo eius multiplicatōne dñr habere intētiōnālē. alia multiplicāt sed p gñationē sicut calidū qd generando sibi simile trāsit per mediū. Alia multiplicāt se p solā essentiā suā idē numero sicut lux q̄ essentialiter venit ad sensum et diffundit se p spaciū nō se generādo nec p intētiōnem sed suā plenitudinē quā habet realiter diffundendo. lux aut nō est spiritualis absolute s̄ est forma simpliciter corporalis sed plura habet de spiritualitate quā alie forme. Et nō est simile de calore et odore z sono respectu lucis. Notādū ē q̄ hic est sermo de ymbra p pñtiā solis cāta. Inter aut mai⁹ et minus ē repibile eq̄le in eodē gñe iueuim⁹ vō maiorē ymbra suo corpe pñtia orientis z occidētis z maiorē siue mimā i pñtio meridie. Et iō opz dare pñctū eq̄tōis vtrius. p. s. scz corpi z ymbre. Quare p̄tz q̄ necē ē ymbra equari suo corpi. Et iō ḡ mimā sit ymbra in pñtio circuli meridionalis. z maxima ex vtracqz

parte scz orientis z occidentis oportet q̄ fiat equuocatio in me-
 dio puncto equaliter distāte a meridie z occidente z meridie z
 oriente hui⁹ vero p̄ncip⁹ medius est. xij. gradus eleuatiōis so-
 lis sup̄ orizontē cuiuslibz regiōis qz inter meridianū z orientem
 sunt s̄l̄iter. ix. grad⁹ niter meridianum z occidentē s̄l̄iter
 ix. gradus quare nctē est in medio. scilz in. xij. gradu fiat hui⁹
 equatio. Et hoc est q̄ dicūt astrologi q̄ in oriente z occidente
 est maior vmbra suo corpore in meridie minor in. xij. gradu.
 Ex vtraqz pte equat̄ oē corpus sue vmbre in qualibet regiōe
 dum sol puenit ad gradū illū z hoc est in fine hore tertie diei
 artificialis. Notandū est q̄ cutis causat̄ ex humido radicali.
 humidū aut̄ hui⁹ naturalit̄ est albū nisi p̄ accidens ab aliquo
 impediāf sicut de habitātib⁹ sub tropico estiuāli. ideo oia mē-
 bra radicalia vel generata ex humido radicali sunt naturalit̄
 alba p̄ter cor z epar q̄ sunt mēbra cōsentia caloris: et sunt
 ea per q̄ fit digestio humidū nutritiōis q̄ cōplet caloris cor-
 dis et epatis. Aliud est in cute cōsiderādū ex ppria rōne quia
 est mēbrū totius z partiū cōcernētū: ideo oportet q̄ sit ex hu-
 mido dilatabili et viscoso vt p̄es cutis sibi adinuicē adhere-
 ant ad custodiā aialis. Humidū aut̄ hui⁹ est p̄spicū humidū
 ditat̄ retentiū. Et ideo cutis aialis naturaliter est clara. et p̄
 cōsequēs alba ex pprietate sue cōplexiōis. Notandū est q̄ pili
 sunt generati ex sup̄flua tertie digestiōis sup̄fluit̄ effi-
 quarte digestiōis seruat̄ ad generationē. sed sup̄fluit̄ tertie ad orna-
 tū. Talis aut̄ humor sup̄fluus supponit̄ calori sicut actiuo. ea-
 lidū vero subtiliores p̄es eleuat z ipoz humidū cōsumit z iō
 ipm̄ subtile fit eleuatū adurit. sed ipm̄ in suū eē relinquit sub-
 tiliādo tñ sed nō adurādo z ex hoc cānt̄ vngues in capitibus
 digitorū ex quo p̄t̄ q̄ materia capilloz z vnguiū est vna. Ex
 quo p̄t̄ q̄ capili naturaliter sunt nigri rōne sut agentis z vngues
 naturaliter p̄spicue z per cōsequēs albi coloris zc. Calidū
 dum tripliciter opatur in subili humido. vno mōi ipm̄ eleuā-
 do in directū extendendo qz scz humidū non cōsumit z sic fit
 generatio capilloz quasi i modo linee recte z hui⁹ capilli sunt
 leues in tactu. quod atestatur intrinsece humiditatt. Alio mō
 potest operari in ipoz ipm̄ minus desiccando z ideo cōtrahū

Cutis vñ cāf.

**Calidū triplu-
 citer opatur.**

tur ptes ad se sicut in pargameno rumatico ad ignē cū em siccu necessario cōsumet. p humidū qñ hūidū minus psumit siccu ad se recuruat ⁊ fit gñatio capilloꝝ crispoꝝ q̄ est recurua tio ptiū sicut cū adurit pargamēnū. Aliomodo pōt opari ca lidū ipm humidū oīno cōsumendo ⁊ ex sua naturali efficacia poros corporis aperiendo per quos fit exalatio totius vapo ris ⁊ sic fit defectio capilloꝝ ⁊ casus propter defectū materie cō tinuātis esse ipsoꝝ his patet causa recuruationis capilloꝝ in ethiopiis rōne inordinati calous. sed sunt asperitatē habē tes: ⁊ duriciem. Notandum est q̄ clima idem est q̄ ascensio. Et ideo distinctio climatū debet accipi ab illa parte a qua cau satur diuersa ascensio solis ⁊ graduū respectu nostre habita tionis. Pars autē illa non est oriens ⁊ occidentis: sed nec puncta orientis ⁊ occidentis. sed solū circuli equinocialis respectu: cu tus accipit latitudo qd̄ patet. Cum em sol est in primo pūcto arietis sub circulo equinociali eius illuminato respicit habi tantes sub illo circulo ad angulos rectos a pūcto orientis: vsq̄ ad punctū occidentis. Similiter est dicendū qñ est in puncto cancri respicit ad angulos cōsimiles oēs habitantes a puncto orientis ⁊ occidentis in circulo supposito recte tropico cancri qz transit sub zenith capitiū ipsoꝝ. Idem est iudiciū de oibus alijs gradibus q̄ vniiformiter fit reuolutio orbis ⁊ partiū eiꝰ respectu oīm habitantiū in eadem linea respectu orientis ⁊ oc cidentis accepta. Et ideo distinctio ⁊ diuersitas ascensionum ipsoꝝ graduū respectu horū punctoꝝ nō potuit haberi aliter q̄ respectu latitudinis: qz habitantes sub circulo equinociali dum sol est i puncto arietis: qz ibi existēs facit angulū rectum super capita ipsoꝝ: nō autē super illos qui habitāt in tropico cā cri ⁊ hoc causat respectu latitudinis ⁊ distāte a circulo equi noziali. Idem iudicium est respectu magis vel minus a linea equalitatis recedūt: quare p̄z q̄ diuersitas climatū ab huiꝰ distantia locoꝝ sumenda sunt.

Clima qd̄ est.

**Explicit de celo et mūdo tractat⁹ p̄ mgrm̄ simphorianū
chāperū compositus et elucidatus ad dei gloriā. Amen.**

Incipit scdm̄ eiusdē magistri simphoriani mētem ⁊ doctri

nā tractatus de generatione z corruptione pro iuuenū intro
ductione in philosophiam naturalem ad dei laudem.

Generatio est trāsmutatio: qz subiectū precedēs
no n est: cum ante esset: z aliud est cum ante non
esset vel imediate post erit z iam nō est. z nō ma
net aliqd idem subiectū qd est substātia cōpleta
et per se existens q̄ denoiatur generari vel cor
rūpi an̄ gñationē z post. Iste terminus alteratio capit̄ duplr
Uno modo pro oī mutatione per quaz acquirif̄ aliqua qua
litas sicut forma propter quā mutat̄ denoiatio scdm concreta
predicamēti qualitatis respectu subiecti supponētis pro re q̄
realiter trāsmutat̄. Alio modo capit̄ pro mutatiōe per quam
acquirif̄ aliqua qualitas in subiecto qd est ens cōpositū cōple
tū z p̄fectū manēs vnū z idem an̄ trāsmutationē z post p̄pter
quam variat̄ denoiatio scdm cōcreta predicamēti qualitatis.
Partes eiusdem qualitatis sunt duplices scz coicantes z sunt
ille quarū aliquid vnus est aliquid alteri? Alie sunt incoicā
tes z sunt ille quarū nichil vni? est aliqd alteri?. Aliquid dē
generari vel corrūpi triplicif̄. Subiectiue qd incipit esse sub
iectū alicui? qd primo non erat. z sic materia gñatur. vt dicit
cōmentator primo phisicorū. Materia est q̄ in rei veritate ge
neratur. Terminiue generat̄ qd est termin? formalis: qz sic
forma gñatur. vt colligit̄ a philosophis primo z. v. phisicorū.
Cōpletiue gñatur: qd est termin? vltim? z vltimate intentus
gñatiōis: z sic cōpositū gñatur vt dicit philosoph? .vij. z. viij.
methaphisice. Istis duobus modis nō gñatur materia cū sit
ingenerabilis z incorruptibilis primo phisicorū. Similiter de
cedū est illd̄ corrūpi subiectiue qd definit eē s̄m alicui? cui?
prio erat s̄m̄ materia. Illud aut̄ corrūpit̄ terminiue qd est
termin? imediat? formalr̄ corrūptiōis vt forma. Sz illd̄ corrū
pit̄ cōpletiue qd est vltimat? termin? corrūptiōis vt cōpositū
ex materia z forma. Notandum q̄ per resolutionem fieri vsqz
ad materiam primam nichil aliud intelligimus nisi q̄ in ge
neratione z corruptione non manet aliquod vnum z idem in
gento quod prius fuit incorrupto: aliud a materia puta;

Alteratio capi
tur dupliciter

Partes eiusdē
quātitatis sūt
duplices.

Generari z cor
rūpi aliqd dē
tripliciter.

Resolutionem
fieri quid est

Augmentatio
quid est.
Augmentatio
nis. vi. sunt spe
cies.

Augmentatio
est duplex.

Dugo de senis
Quantūcūq;
corpus hūanū
vuit calor na
tural' aliquas
pres resoluit b
videt ex auctē
nā sumi tercia
primi caplo. i.
vbi dicit q ac
cidit defectus
nunq; cessans

Idez numero
dicit tripliciter.

nec forma accidētalis. Si in trāsmutabilib⁹ maneat aliq⁹ passio in genito q̄ prius fuit in corrupto nihilomin⁹ tamē est generatio simpliciter. scdo de gñatione dicit pbs in habentib⁹ simbolū ē facili⁹ trāsit⁹ q̄a facili⁹ est vnū cor⁹ ūpere q̄ duo
Augmētatio ē mutatio p quā plus nutrimentū puerit in sub
stantiā aliti q̄ depditū sit ab aia mediante calore naturali vt
viuēs suā debitā q̄titatē attingat. Materia nūq; ē sine passio
nib⁹ et sine forma. Sex sunt cōditidēs augmētatiōis . Prīa ē
q̄ illi⁹ qd̄ augetur quelibet pars auget. scda est q̄ illud quod
augmētatur manet vnū et idē añ augmētationē et post aug
mētationē. tertia est q̄ augmētatio sit adueniēte aliquo extri
ceco. q̄ta est q̄ nō oppozet ponere vacuū ad hoc q̄ fiat aug
mētatio. quinta est q̄ nō oppozet q̄ fiat penetratio dimētio
nū. sexta ē q̄ augmentatio nō sit ab aliquo incorporeo adue
niente. Aiatum quādiu viuit nutritur sed tamē semp nō au
getur vel diminuit. Duplex est augmentatio. s. pprie dicta et
improprie. Proprie dicta ē q̄ sit p̄ntus susceptionē nutrimentū
ti et p cōuersionē illi⁹ in maiores ptes q̄ sint depdite. Et ad
hoc q̄ fiat requiritur q̄ corpus vnū habeat quosdā puos por
ros ad modū puozū foraminū Augmētatio in pprie dicta nō
sit p̄ntus susceptionē s; p iusta positionēq; i tali augmētatiōe
nutrimentū nō recipitur s; iusta ponit⁹ z cōuertit in sbam cor
poris viuentis z pars generata ex nutrimento iusta ponit⁹ z cō
tinuat p̄tibus viuentis. Scdm augmētationem pprie dictā
ptes porrose augmētāt z ptes nō porrose augmētant augmē
tatione improprie dicta. Idē minime p̄me intētionāl⁹ captū
dicit tripliciter. Propriissime z tūc d̄r manere idē numero. qz
nec in toto nec in pte subalter variat⁹ aut mutat⁹. Et hoc mō
celū d̄r mouere idē numero qz nec in toto nec in pte mutatur
z de⁹ z aia rōnalis substātie sep̄ate. Proprie d̄r idē mūdo ma
nere qd̄ manet idēz scdm principaliorē pte. z sic homo d̄r ma
nere idē minimo in tota vita sua. qz principalior pars manet
scz aia. Eūter d̄r idē mimo manere qz ptes suscedūt p̄tinue
sibi inuicē in simili situ z figura sine magna differētia et in or
dine ad totū Et hoc mō dicim⁹ rodanū manere eundē q̄ fuit
vltra centuz annos. Sciendū est qd̄ aliquod corruptibile p̄t

perpetuari scdm se totū licet nō secundū oēs suas ptes . Et b
 loquēdo de possibilitate nature . Et ad p̄m d̄r q̄ oē corrupti
 bile corrūpitur scdm se vel suas ptes . Remissio capit̄ duplici
 ter . s. verbaliter p̄ motu ad formā imp̄fectā Noialit̄ p̄ illo quo
 aliqd̄ denoiat̄ . Aliquid̄ intēdi intelligit̄ dupliciter Proprie
 q̄d̄ suscipit̄ subiectiue intētionē et sit cōpositū substātiue p̄
 prie intēdit̄ vt colligit̄ a p̄ho in p̄dicamēto substātie . Impro
 prie intēdit̄ q̄d̄ recipit̄ intētionē soluz̄ coextēse ita q̄ gradus
 adueniēs et subsequēs sunt in eodē subiecto p̄rio . Et isto mō
 intēdit̄ in gradus in duo caliditatis . cum sibi aduenit̄ alius
 gradus tante intētiōis et q̄bus resultat̄ grad⁹ vt q̄ttuor . Et
 similiter dicat̄ de remissioe q̄ illud p̄prie remittit̄ q̄d̄ subiecti
 ue suscipit̄ remissioē et illud iproprie a quo tollit̄ intēto per
 solā coextētionē . Duplex est qualitas . s. vniformis et ē cui⁹
 oia p̄cta sunt eq̄liter intēsa sicut caliditas vt q̄ttuor p̄ totam
 vnā sup̄ficiē . Alia difformis et ē illa cui⁹ nō oia p̄cta sūt eq̄
 liter intēsa vt caliditas cuius vnā medietas sit vt q̄ttuor vt
 reliq̄ vt octo . Notandū q̄ q̄litas vniformis mō p̄prie vocat̄
 latitudo et quo nō habet distantā extēsiuā et ḡdualē penes
 gradus intētiōes vel remissioes . S; q̄litas difformis b̄n̄ d̄r
 latitudo p̄pter diuersitatē intētiōis et remissiois in diuersis
 p̄tibus sup̄ficiet̄ . Qualitas difformis est duplex . s. vniformi
 ter difformis et ē illa cui⁹ oēs ptes immediate secundū extēti
 onē sunt immediate scdm intētionē vel cuius q̄libet gradus in
 trince⁹ t̄m̄ excedit̄ p̄tē inferiorē q̄tū excedit̄ a sup̄iori eq̄lit̄
 distante vt q̄litas ymaginata scdm formā triāguli . Difformit̄
 difformis ē illa cui⁹ nō oēs ptes immediate scdm extētionē sūt
 immediate scdm intētionē vel cui⁹ nō q̄libet ḡdus intrince⁹ . t̄m̄
 excedit̄ inferiorē q̄tū excedit̄ a sup̄iori eq̄liter distāte vt q̄litas
 ymaginata scdm figurā semicirculiv̄el scdm figurā sup̄ficiet̄
 cui⁹ vnā medietas est pedalit̄ longa z̄ sempedaliter lata z̄ aliā
 pedaliter longa et pedaliter lata . Qualitas vniformiter difor
 mis vocat̄ latitudo vniformiter difformis . Qualitas difformi
 ter difformis dicitur latitudo difformiter difformis . Elemēta
 dicuntur tripliciter extra naturalē dispositionē . Primo si ha
 bent ambas qualitates remissas sine coextētiōe qualitatum cō

Corruptibile
pōt ppetuari

Intēdi aliqd̄
dupliciter in
telligitur

Qualitas dup
plex est.

Qualitas di
formis est dup
plex.

Elemēta d̄nr
triplic̄ extra na
turalē dispōez

f

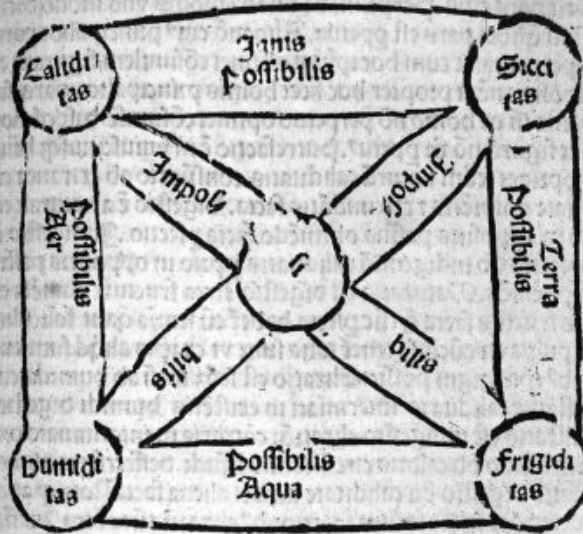
Generabile dicitur dupliciter.

Alteratio est duplex.

Qualitates sunt duplices.

trarioꝝ vt si q̄s haberet caliditatē z siccitatē remissas sine frigiditate z humiditate. Secūdo si hñt vnā qualitātē in sūmo z reliquā minus distantē a summo siue assistentia qualitatis oppositae vt si q̄s hñt caliditatē sūmā z siccitatē: vt duo vel vt quatuor sine hūditate. Tertio si habēt ambas qualitates remissas cū admixtiōe suoz cōtrarioꝝ. vt si q̄s haberet caliditatē z siccitatē remissas cū admixtiōe frigiditatis z hūditatis. z isto modo elemēta dicūtur esse maxime extra naturalē dispōnem. Agens qđ nō repatit a passio nō cōicat in materia cū eo. habito sine cessat motus. vacuū nulli⁹ positiois est receptiuū. **Generabile dicitur dupliciter vno modo qđ pōt gñari subiectiue z est qñ pōt eē subm gñitiōis ei⁹ qđ capit esse postq̄ nō fuit z nō capit sic qđ capit eē postq̄ nō fuit. Alio mō dicitur gñabile terminatiue: qđ pōt esse termin⁹ gñationis per quā capit aliqd esse postq̄ nō fuit isto mō forma vel cōpositū dicitur gñabile. Istā distinctionem ponit cōmētator primo phisicoꝝ. Duplex est alteratio. q̄dam est cū abiectiōe cōtrarioꝝ: disponēs ad corruptionē vel generationē sicut est calefactio vel infrigefactio vel aliqua talis. Alia est alteratio q̄ nō fit cū abiectiōe cōtrarioꝝ sicut est illuminatio q̄ scđm se nō est dispositiua ad gñationē nec corruptio: nē licz bene per accidens z hoc adhuc nō est nisi iusta subiecta alterabilia alteratiōis primo mō dicta. Qualitatū quedā sunt sensibiles per se imutatiue sensuū. vt caliditas. frigiditas. lux et lumen. Alie sunt insensibiles z sunt qualitates spūales. nō per se cōmutatiue sensuū vt spēs sensibiles z intelligibiles et virtutes lapidum z herbarū zc. Qualitatū tam sensibiliū q̄ insensibiliū. Quedā dicūtur celestes z sunt ille q̄ fluūt a formis celestibus: vt lux. lumen z hoz quedā dicūtur prime scz q̄b⁹ nulle alie sunt priores vt lux z proprietates astroꝝ et planetarū et quedā scde videlz ille q̄ producūtur ab illis vt lumen qđ pducit a luce z influentie gñatiue corruptiue z preseruatue horū inferioꝝ q̄ pducūtur a proprietatib⁹ astroꝝ z planetarū. Elementa em̄ nō mouerētur naturalr ad hāc vel illā sup̄ficiem. nisi ibi esset virtus preseruatua inf luxa a celo. Quedā hozū inferioꝝ z sunt ille q̄ fluūt a formis hozū elemētoꝝ quaz aliq̄ dicūtur prime. scz frigiditas z caliditas. humiditas z siccitas**

Alie due q̄ gñant̄ et m̄t̄iōe illaz vt saporēs. Elemētū sum̄
tur dupliciter. Primo p̄ p̄ncipio intrinseco rei. et sic materia et
forma dicitur elemētari colligit̄ a p̄bo improhemio p̄hicoz
Sec̄do accipit̄ elemētū p̄ corpe simplici determinate sibi duas
qualitates primas horij inferiorū. Et sic loquit̄ p̄ha de elemē
tis sc̄do de gñatiōe dicens quattuor esse elemēta. sc̄z ignem. aer̄
rem. aquam et terram. Sequitur figura.

Hugo de sensib
Aer est tēpar̄
in quo tēparū
corp̄ nec riget
pp̄ frigus nec
sudat. pp̄ estū

Arculanus:
Aqua natural̄
qua cōiter vit̄
mur in potu et
advsuz hūanū
d̄z habere oēs
aut plures et
xviij. p̄ditōib̄
q̄ gr̄a breuitat̄
h̄is vsib̄ per
struguntur.

Fons casus fondus cursus ab origine distans
Subtilis non tecta leuis passibilis apte
Multa et clara parum vit̄ tolleransq̄ saporē
Sic et odore carens iniquens hypocū d̄ria prest̄ o
Non rebus confecta malis residentia paruo
Tempore descendis coctum dissoluitur ipsa
Quamp̄mū decem et octo modis anoscatur vnda.

Notāō ē q̄ et caliditate et frigiditate nō fit p̄biatio possibil̄
q̄dū mediū. s̄ b̄ cōbiarō. nō ē vtilis elemēt̄ cū oppreat cōbin
f ij

Generabile et corruptibile differunt.

Corruptibile et anichilabile differunt.

Perpetuus dicitur duobus modis putrefactio quod est.

Digestio et indigestio quod est.

Naturatio quod est.

Elixatio quod est.

Marcilius sic dicitur.

Ne vitaris aliquid cito putrescat.

Ne vitaris aliquid cito putrescat.

Ne vitaris aliquid cito putrescat.

Ne vitaris aliquid cito putrescat.

Ne vitaris aliquid cito putrescat.

Ne vitaris aliquid cito putrescat.

Ne vitaris aliquid cito putrescat.

Ne vitaris aliquid cito putrescat.

Ne vitaris aliquid cito putrescat.

Ne vitaris aliquid cito putrescat.

Ne vitaris aliquid cito putrescat.

Ne vitaris aliquid cito putrescat.

clonē aq̄ cōsurgit elemētū habere alias q̄litates sup̄ gradūz mediū. Sicut differt generabile et creabile ita et differt corruptibile et anichilabile. Generabile dicitur quod ad sui esse inceptio non presupponit materiam ex qua ipse fit. Creabile dicitur quod ab sui esse inceptio non presupponit materiam ex qua ipse fiat nec in qua ipse fiat. Corruptibile et anichilabile etiam differunt. Corruptibile dicitur quod post sui desitionem derelinquit materiam quam manet. Anichilabile dicitur quod post sui desitionem nihil derelinquit quod fuerit pars eius. Perpetuum dicitur duobus modis vno modo dicitur cuius quilibet pars est perpetua. Alio modo cuius principalior pars est perpetua. et cum hoc ipsum obtinet cōsimilem figuram et dispositionem et propter hoc licet hominis principalior pars sit perpetua tamen quia homo non perpetuo optinet cōsimilem dispositionem et figuram non dicitur perpetuum. Putrefactio est in vniuersuū huiusmodi proprie et secundum naturam caliditatis consumptio ab extranea caliditate ambiētis et circumdātis facta. Digestio est a naturali calido in oppositis passus obtinēdo facta perfectio. Indigestio est imperfectio ob indigentiam caliditatis proprio in oppositis passibus pueniens. Naturatio est digestio circa fructuum alimēta et ipsos fructus facta que tunc perfecta habet cum semina quant foliulis aut pulpa circumclusa tenet talia sunt ut ex ipsis aliquid simile generentur ipsis gigni possit. Elixatio est secundum totum ab humida circumstante caliditate intermixta in existētis humidi digestio. Inelixatio est indigestio elixandi contraria in interminato corpore humido ob caloris circumstantis humidi defectum pueniens. Assatio digestio est a caliditate sicca et aliena facta. Nota quod assatio exteriora sicctora sunt interioribus elixatorum autem contra. Inassatio indigestio est assationi contraria ex defectu calidi sicci extrinseci in assabili pueniens. Species digestiois sunt tres. Epthesis et fit ab extra tamen sic capit digestio ut calidum est coniunctum humido sic est epthesis. Penpansio fit ab intra tamen si autem digestio capit secundum quod calidum in se digerens est sic est hec species. s. pēpansio. Optesis fit ab intra et extra simul. s. si capit digestio secundum quod calidum est coniunctum sicco sic est hec species scilicet optesis. Species indigestiois sunt tres. s. homostes molinis et stathensis. Sex sunt cause durationis. Prima homo generatio.

Secunda similitudo in qualitatib⁹ loci cōueniētia z rei con-
 sente. Terna duricies z resistentia passi in diuidendo. Quar-
 ta bona et fortis mixtio humidī cū sicco. Quinta latitudo cō-
 pletionis. Sexta tēperamētū in qualitatib⁹. Tribus modis
 aliqua humectari dicuntur primo cū circūstās aer frigore dep-
 satus tandē cogitur cōcrescere in aquā. Scdo p coagulati li-
 quationē. Tertio per humidī infusionē. Elemēta nō habēta
 simbolū possunt inuicē tripliciter cōbinari. Primo q̄ vnū eo-
 rū superet aliud in ambabus qualitatib⁹ vt si ignis superet a-
 quam tam in siccitate q̄ caliditate. Scdo q̄ vnū superet aliud
 in vna qualitate z superet ab eodē i alia vt si ignis superet aquā
 in caliditate. z superet ab ea in siccitate. Tertio q̄ vnū superet
 notabiliter aliud in vna qualitate z nō superet nec superet ab il-
 lo in alia. et si superet vel superet. hoc sit valde remisse. vt si ignis
 superet aquā notabiliter in caliditate z siccitate nō superet nec
 superet. nisi forte valde remisse. Mixtū sumit dupliciter. Pri-
 mo pro mixtione paruarū partū sensibilū vel insensibilium
 vel sic dicimus frumentum misceri ordeo vel vinum aque.
 Scdo pro vera vniōne miscibilū z reductione eoz in vnā for-
 mā substantialē. et ita est proprie mixtio quolibet illoz modo-
 rū se habēt elemēta. Nam primo diuiduntur in ptes sensibiles
 Scdo in ptes insensibiles iusta positas. Tertio ex his oibus
 fit mixtū corrupti formis substantialib⁹ elemētoz. Et isto mō-
 mixtio dicitur gñatio. Alijs aut modis dicitur alteratio elemētoz
 inuicē miscibilū. Nota q̄ aliqua dicuntur mixta qz sibi deter-
 mināt quattuor qualitates primas in sui naturali dispositōe
 Et aliqua dicuntur simplicia qz nō sibi tales qualitates deter-
 mināt vt elemētū extra naturalē dispositōne habet quattuor
 qualitates primas. Non tñ est mixtū qz illas nō sibi determi-
 nat in naturali dispōne. Naturale accipit quattuor mōis. Pri-
 mo vt distinguit cōtra violentū. z sic dicimus motū grauis
 deorsum esse naturalē z motū eiusdē sursum esse violentū. Se-
 cūdo vt distinguit cōtra voluntariū z sic dicim⁹ opationē vo-
 luntatis nō esse naturalē sed bene opationē aliarū potentiarū
 cognitiuaz. Tertio vt distinguit cōtra casuale. z sic inuentio
 thesauri nō dicitur naturalis. sed bene gñatio hominis. Quarto

Humectari di-
 cuntur aliqua
 tribus modis

Auicenna.
 Digestio est op-
 tio sube subtili
 p igrossationes
 et grosse p sub-
 tilationem

vt distinguit p̄ra miraculosum et sic aīa intellectia sc̄z theo-
 logos nō generaliter naturalit̄ sed miraculose creat̄ Violētū
Violētū capi- capit̄ dupliciter vno mō p̄ eo qđ est cōtra cōmunē et solitum
tur dupliciter cursum nature et sic capif. vi. physicorū vbi d̄r qđ gñatio aug-
 mentatio et alteratio aliqñ sunt violēt̄ Alio mō p̄ eo qđ est
Diēt̄ duplici- qđ sibi determinat forma subst̄ntialis in q̄ sunt duplices q̄lita-
ter est p̄plexio tes. Quedā actiue formaliter vt caliditas et frigiditas et cete-
 re q̄litates p̄me. quedā organice in hoīe vel equo vt forma
gñatio est du- mutatio cōplexiōis naturalis licz nō itavelociter. gñatio est
plex. duplex. s. gñatio simplicif dicta q̄ est mutatio q̄ immediate
 ducit hō vel equo. Et notāter d̄r immediate qz p̄ alterationē
 pducit subaz aīa tñ altatio ē gñatio simplicif dca p̄ altationē
 imediate nō inducit subst̄ntia s; forma accidentalis gñatio
Corruptio du- scđm qđ est mutatio imediate inducua accidentis vt muta-
plex est tio q̄ imediate pducit q̄litas vel albedo vel q̄ritas isto mō cō-
 cedit alterationē et augmētationē esse generationē nō quidē
 simpliciter s; scđm quid. Corruptio ē duplex Corruptio sim-
 pliciter dicta z ē mutatio imediate remotiua subst̄ntie vt mu-
 tatio q̄ imediate corrūpt̄ hō vel equo. Corruptio scđm qđ est
Alteratio su- mutatio imediate remotiua accidētis vt mutatio q̄ depditur
mit̄ tripliciter q̄ritas vel q̄litas. Alteratio sumit̄ tripliciter. Large sumpta
 est mutatio imediate inducua noue denoiationis p̄dicas
 menti qualitat̄is et sic illuminatio medij dicitur alteratio.
 Stricte sumpta est mutatio inter q̄litates p̄rias aut̄ medias
 vt albefactio de q̄ loq̄tur ph̄sa p̄rio de gñatione Stricte sumpta
 sūpta est mutatio inter q̄litates p̄rias actiuas et passiuas iuv-
Augmētatio cē vt calefactio. Augmētatio sumit̄ multipliciter. Priop̄ ma-
sumitur multi- ioritate incētūdis et sic dicimus caliditatē cū intendit̄ augeri
plexer. Secundo p̄ maioritate q̄ritatis discrete et sic dicim̄ nume-
 rū augeri p̄ appositionē vnitatū. Tertio p̄ maioritate q̄-
 ritatis cōtinue facta sine alteri q̄ritatis additione et sic rare-
 factio dicitur augmētatio. Quarto p̄ maioritate q̄ritatis cō-
 tinue ex additione similis ad simile et sic dicim̄ aquam au-

geri per appositionem noue aque. Quinto pro maioratione
 viuentis facta per intus susceptionem nutrimenti et conuersionem
 eius in naturam aliti et sic solum viuentia augent. Quatuor
 prioribus modis augmentatio sumit in proprie et solum in quatuor
 modo proprie notat: et sic describit. Augmentatio proprie dicta est
 conuertio nutrimenti in naturam aliti per maiores partes quam sit
 deperditum. Augmentatio et nutritio differunt sicut genus et
 species quia omnis augmentatio proprie dicta est nutritio sed
 non e contra. Ad omnes augmentations proprie dictam requiruntur
 quatuor mutationes realiter distincte. Prima est alteratio
 eo quod opponit nutrimentum alterari si debet conuerti in naturam
 aliti. Secunda est motus localis quia non posset aliquid augeri
 proprie nisi membra extenderentur modo extensio et elongatio
 partium a parte non sit sine motu locali. Tertia est corruptio
 quia non conuertitur alimentum in naturam aliti nisi corruptum
 Quarta est generatio quae in tali conuersione aliqua pars viuentis
 generatur. Cuiuslibet nutritionis vel augmentationis quatuor
 sunt genera causarum. scilicet materialis quae dicitur alimentum et materia
 augmentations vel nutritionis quae ex illo nutrit vel augetur
 viuentis. forma vero continuatio et successio illius motus
 Causa efficiens principalis est anima secundum commentatorem quia
 aliter omnia graua deberent esse inferius ut ossa caro et omnia leuia
 superius ut sanguis et spiritus Causa vero efficiens intrinseca
 materialis est calor generans poros extendens membra ac conuertens
 alimentum restaurando deperditum Causa autem finalis. scilicet propinqua
 est salus individui sed remota est continuatio speciei. Generatio
 capit dupliciter vno modo pro mutatione indiuisibili forme
 Alio modo pro tota alteratione preuia. Corruptio etiam capit
 dupliciter vno modo pro mutatione subita deperditua forme.
 Alio modo pro tota alteratione preuia. nunc quando philosophus
 dicit tempus generationis esse equale tempus corruptionis non sumit
 generationem et corruptionem pro mutatione indiuisibili quia sic im
 plicaret contradictionem sed pro tota alteratione preuia. Bene
 rationem esse perpetuam intelligit dupliciter. scilicet inter cetera et hec ge
 neratio dicitur esse quae non in quolibet instanti fuit vel erit ge
 neratio sed ante quolibet instanti fuit generatio et post quolibet

Augmentatio
 quidem est.
 Augmentatio et
 nutritio differunt

Nutritio vel
 augmentatio
 nis. Quatuor
 sunt genera causarum

Generatio capit
 dupliciter.

Corruptio ca
 pit dupliciter.

Generatio esse
 perpetuam intel
 ligit dupliciter.

Generatio et corruptio sumuntur proprie et improprie

Generatio procedere in infinitum dicitur dupliciter.

Cause agentes sunt ducentes

Idem posse generari a pluribus agentibus nullus negat

Agentia sunt duplicia.

instans erit generatio Generatio sine interruptio de seipso de esse q̄ manet semp̄ p̄ quodlibet instanti sicut cōter d̄ de generatione motus celi. qm̄ idē motus numero sine interruptione ip̄is semp̄ ḡnatur et semp̄ corrumpitur. Generatio et corruptio sumuntur pp̄rie et improprie. Sumuntur pp̄rie qm̄ sunt termini trāsmutationū in materia et sic pp̄rie d̄ ḡnari forma substatialis qm̄ per alterationē inducit. et pp̄rie d̄ corrūpi qm̄ p̄ alterationē abicitur. Qm̄ aut̄ solū per v̄nionē aliquid incipit esse vel per diuisionē desunt esse improprie d̄ ḡnari vel corrūpi. Et quodlibet istorum modorum dicitur aliquid ḡnari vel corrūpi subiective terminatiue vel cōplectiue. Materia enim recipiens nouā formā per alterationē d̄ generari subiectiue pp̄rie et abiciēs illam per trāsmutationē d̄ pp̄rie subiectiue corrūpi. Et h̄is formā per v̄nionē priū d̄ improprie ḡnari subiectiue et desinēs illā h̄re p̄ solaz diuisionē d̄ improprie corrūpi subiectiue. Generationē p̄cedere in infinitum dicitur dupliciter. Uno modo scdm̄ lineā rectā qm̄ infinite sunt ḡnatiōes successiue et nūq̄ reuertit̄ idē q̄ prius recte sicut aliquis moueret cōtinue p̄ lineā rectam sine reflectiōe in infinitum nūq̄ rediret ad aliquē p̄ctū priore alio modo d̄ p̄cedere in infinitum scdm̄ lineā circularē qm̄ infinite sunt generatiōes pluries redeūdo ad primū eo modo quo dicimus motū. motū celi p̄cedere in infinitum. scdm̄ lineā circularē qz infiniēs celū redijt ad eundē p̄ctū oriētis vel occidētis. Duplices sunt cause agētes Quedē influētes in effectū vt ignis generās ignē influit in effectū dispositiōis quibus mediantibus ip̄m generat et tales d̄nr cause per se. Alie sunt nō influētes vt ponēs ligna ad ignē nihil influit ad ignē et t̄n per illā positionē generat ignis. Similiter ḡnat̄ cadauer p̄ interfectionē hoīs et iste d̄nr cause p̄ accidēs. Intelligendū q̄ nullus negat idē posse generari a pluribus agentibus simul concurrentibus qz idē homo generat̄ ab homine et a sole tertio phisicorū. Et negat̄ cōter idē generari posse a pluribus agentibus successiue se habentibus. Duplicia sunt agētia. s. corporea vt celū et hec inferiora. Incorporea vt deus et intelligēte et tā hec q̄ illa dicunt̄ aliquā agere actiōe imanēte et aliquā actiōe trāseunte in materiā exteriorē. Exēplū primi aīa intellectiua vel

intelligentia agit actione i manēte qñ in se pducit actū intelle
 ctionis vel volicionis et aqua qñ in se agit frigiditate corru
 pēdo caliditate. Exēplū scđi ignis dī agere actiōe trāseūte
 in materiā exteriorē qñ sibi assimulat aquā qz intelligētie ce
 lesles qñ alterāt hec inferiora et de tali actione intelligit pbs
 in locis allegatis. Triplex est cōtactus. s. naturalis q̄ est vniō
 agentis ad passum per virtutē vel opationē et sic agēs z pas
 sum dñr se inuicē tangere dū mō virtus opatio agētis actiō
 gat passum licet agēs et passum inuicē longa distantia distet
 Cōtactus methaphisic⁹ est vniō distāne duarū rerū et sic di
 cimus materiā et formā se inuicē tangere ac etiā celū z intel
 ligentias. Cōtactus mathemathicus ē vniō duarū magnitu
 dinū quarū vltia sunt simul et sic dicimus orbes celestes z ele
 mēta se inuicē tāgere. Et solū iste proprie dī cōtactus alij aut
 methaphorice sic denoiant. Duplex est actio. s. realis et intē
 tionalis. realis ē illa cui⁹ termin⁹ ē forma realis. vt calefactio
 vel frige factio Intentionalis est illa cui⁹ termin⁹ ē forma in
 tentionalis vt mutatio ad visionē vl ad intellectionē. Et dī for
 mā intentionalis illa q̄ est similitudo alicui⁹ vt visio vel intelle
 ctio seu spēs sensibilis vel intelligibilis forma autē realis ē il
 la q̄ nō est similitudo alicui⁹ vt albedo nigredo caliditas et
 frigiditas. Duplex ē calor. s. naturalis et violētus. Calor na
 turalis ē ille q̄ est debitepportionat⁹ in subiecto cū alijs q̄lita
 tibus elemētalib⁹. Calor violētus ē ille q̄ est disproporziona
 tus cū eisdē q̄litatibus vt calor febrilis. Ex his inferē cōclusio
 Putrefactio p̄ discōueniētē disproporzionē q̄litarum actiua
 rū cū passiuis sit. Nota q̄ pauo triginta annis p̄seruat a pu
 trefactione p̄pter fortē cōmixtionē humidū cū sicco. Notādū
 est q̄ balnea cōferūt ad macredinē ieiuno stomacho et ad pin
 guedinez stomacho pleno qz rei uno stomacho facta est dige
 stio et per balneū humidū roxidū exterius educit z mēbra in
 aniuēt Stomacho pleno balnea atrahūt nutrimentū ad mēbra
 et ad loca digestionū Et quia illa balnea sunt proporzionata
 calori naturali et sic oppositio et assimulatio nutrimenti ad
 mēbra seq̄tur nutritio et impingatio. Triplex est spēs dige
 stionis. P̄pansis Obtesis et epschis. P̄pansis ē digestio fa

Cōtactus est tri
plex

Actio est du
plex.
Calor est du
plex.

Marcellius fict
nus

Vitalis calor
nutrit humo
re. Quo defici
ente fit resolu
tio. Quo exce
dente fit suffo
catio. Johan
nes alexādun⁹
prio epidimi
arū. febris ē
extra naturaz
calor pcedēs a
corde in arteri
as suoz ledēs
effectu.

Balnea cōferūt
ad macredinē
z pinguedinez
Digestiōis tri
plex ē species.

Hugo de sensu
Adiuuat autē
caloris natura
lis actionē i et
siccādo aer q̄
i oi dispositiōe
erficat corpa
nostra vt vult
auicenna scda
p̄mi p̄pter vir
tutem stellarū
existentē in eo
et labores cor
poris et aiales
quos necessa
rio hō in vita
subit. Extincti
onē z remissio
nez caloris ad
iuuat fleugma
i senectute mul
tiplicatū p̄ viā
indigestiōis p̄
hibendo respi
rationē z infri
gidationem

hali. ij. techui.
In hora coitus
in spermate in
telligentia in
existit q̄ a me

dicōvis informatiua ydolū similitudo paterna dicit̄ hec autē virtus nobilissi
ma z admirabilissima scdm aristotele vt referi cōmētator: primo methaphisice
virtutibus assimilaf̄ celestibus. Sperma dupliciter sumitur. In semine p
lifico dupliciter pars reperitur. Elementum capitur tripliciter.

cta a calido proprio p̄miscēte hūidū p̄p̄tū cū sicco z hec pro
prie reperit̄ in valis spermatis methaphorice i lapidib⁹ z meta
lis z in quibuscūq; hūitibus hūidū radicale. in quib⁹ aut̄ nul
lum hūidū reperit̄ radicale illa nō patiūt̄ p̄p̄ansim. z si in illis
reperit̄ hūidū dū modo nō cōmiscēat̄ sicco p̄ qualiditatē pro
p̄riā. iterum nō patiūt̄ p̄p̄ansim. sicut elemēta media. Q̄bitēs
sis ē digestio facta a caliditate aliena fundata in sicco. Ex quo
sequit̄ q̄ illa est caliditas ignea. Hec est digestio proprie repe
ritur in affatus p̄ caliditate alienā fundatā in sicco que q̄dem
post affationē corz sunt interius hūidiora q̄ prius qz calidi
tate aliena optime obstricti sunt porri quibus obstricti non
pōt̄ hūidū reuocari a cētro ad circūferentiā. Ep̄selis est di
gestio facta a caliditate aliena fūdata i hūido aquo v̄l aereo
et hec digestio proprie reperitur in elaxabilibus que sicciora
sunt post eoz elaxationē q̄ coctē eo q̄ aqua rarefacta per cali
ditate attrahit hūidū exterius ob quā cām brodiuz in quo
decoctē sunt carnes maioris est nutrimentū q̄ ip̄e carnes qz de
licū est in eo substantificū. Sperma duplicat̄ sumit̄. scz cōter
et indifferēter pro qualibet hūiditate in actu coctus a testicu
lis a natura expellibili sicut talis prolifica fuerit z vtilis gene
rationi siue nō. z sic multas tales materias contingit expellit̄
tū. probleumatū. Aliomō sumit̄ proprie z precise pro hūidi
tate a testiculis in actu coitus ad locū cōceptiōis expellibili p
lifica siue actui gnatiōis p̄porcionata quāplurimi noia ge
niture. Et sumit̄ talis definitio. Sperma est superfluitas v̄l
tūm alimēti vtilis distribui p̄ mēbra habens oc. l. totū in po
tentia. In quodlibet semine prolifico duplex pars reperit̄. Pus
ma spumola. Scda est corpullenta. Notādū q̄ cōbitio dicit̄
violenta: qz ad cōbustionē nō cōcurrat motor intrinsec⁹. sicut
ad putrefactionē. Elementū capit̄ tripliciter. Primo mō est

mentū est illud qđ est primū in cōpositōe 2 vltimū in resolu-
 tione. Et hoc mō materia prima solū dī elementū. Scđo mō
 dicit elementū illud ex quo fit aliquid in existente indiuisibili
 specie in aliā spēm 2 sic principia intrinseca dicūtur elemēta.
 Tertio mō dī elementū qđ est magis simplex inter res gñabi-
 les 2 corruptibiles cōpositas ex materia 2 forma. Tertio de ce-
 lo sic describit elementū. Elemētū est in qđ corpa dissoluūt.
 nā mixtū natū est corūpī in quattuor elementa. Aristoteles
 in libro de morte 2 vita posuit duplicem corruptionē marcedi-
 nē 2 extinctionē Marcedinē vocat corruptionē qđ est a seipō 2
 a principio extrinseco. principio intrinseco coagente scz natu-
 rali calore qđ hūido radicali cōtinue depascit 2 eo depasso miē-
 dendo se cōseruare accidēs seipm cōsumit resoluendo hūidū
 qđ est ei⁹ pabulū. Extinctionē vocat illā qđ est a p̄rio extrinseco
 et dicitur violenta. Notandū qđ mixtū putrefit quando a qua-
 liditate cōtinentis porū ei⁹ apperuntur 2 humidum extrahi-
 tur per eius extractionē calor naturalis diminuit. tūc em̄ fri-
 giditas intrinseca mixti a caliditate exteriori p̄ antiparistasim
 fortificata s̄ calozē naturalē diminutū reddit obtinēs 2 simul
 cū exteriori caliditate de ei⁹ corruptionē cōcurrēs. Et iō in dif-
 finitōe putrefactōis b̄ posset addi p̄ticula. 2 ab intrinseca fri-
 giditate. Corp⁹ localiter motū difficult⁹ putrefcit. qđ quiescēs
 p̄pter duas causas. Prima est qz p̄ motū ei⁹ caliditas natura-
 lis excitat 2 intendit cū mot⁹ sit calefactiu⁹. Scđa causa ē qz
 ei cōtinue ali⁹ 2 ali⁹ aer applicat 2 p̄ cōsequēs i eo debili⁹ opa-
 tur. qz agens in rem stantē diutius applicat suū instrumentū
 et forū opat qđ in rē motā. Licz putrefactio sit aggregatū ex
 multis motib⁹ in ad ipam duo motus principaliter concur-
 runt. Primus est extraneatio calozis qui prius fuit natura-
 lis. Secūdus esteductio humidū ad quam nata est sequi ele-

Autēna in li-
 bro de aialib⁹.
 Si qđ sperma-
 tis supra qđ na-
 tura toleret co-
 itu p̄suaat ob-
 esse mag⁹ qđ si
 quadragies tā-
 tūdez sanguis
 emanant.

Seneca
 Qui orit me-
 cūmorit mecū
 et qđ me viuif-
 cat me occidit
 aristoteles po-
 nit duplicē cor-
 ruptionem
 Mixtum quo-
 mō putrefit.

Corp⁹ motū
 difficultus pu-
 trefcit.
 Ad putrefacti-
 onē duo cōcur-
 runt principa-
 liter.

hugo de senis
 Quāqz exerciti-
 um p̄pter sup-
 fluitatē sui ni-

mis resolut de spū: 2 ideo per accidens infrigidat: quies autē humectat p̄ quā o-
 prohibet supfluitatū dissolutionē licz in quibusdā corpib⁹ per accidēs exsiccat
 in tm̄ ebētādo calozē naturalē vt qñqz cadere faciat in ebētā vt scđa primi autē-
 cēna. Ista ergo duo siue tēperata siue distemperata hūano corpon administrā-
 ta alterant.

Putrefactiois
inductiva et im-
peditiva. Gal-
lien⁹. et. therapē-
ticae. Putrefac-
tio ē corruptio
subiecti⁹ pu-
trefaciētis a ca-
liditate extrin-
seca.

Finis alterati-
onis ē duplex

Completa diffi-
nito putrefac-
tionis

Putrefactio ē
transmutatio
hūidi cōplexi-
onalis mixti
factā immediate a
caliditate preter naturā intrinseca fixa in illo ppter debilitatez iuuati caloris p
se preparans admixti illius corruptionem et elementorum eius separationem.
Aristoteles.

mentorum separatio. Et his possumus cōcludere intellectū diffi-
nitionis putrefactiois esse istū. Putrefactio est corruptio quāda
id est aggregatū ex trāsmutatioibus ad corruptionē preparā-
tibus et elementoz separationē in humido cōplexionali cū quo ē
extraneatio pprie et scōm naturā caliditatis a caliditate altera
supple educio hūiditatis naturali. Inductiva putrefactiois
sunt ista. Caliditas cōtinētis. caliditas putrescibilis accidēta-
lis nō excessiua quies scōm locū. Paruitas q̄tatis hūiditas
maxime accidētalis et supflua. Impediētia putrefactionē sunt
nouē. Primum est frigiditas cōtinēs cōstringēdo poros et inte-
rius cōseruādo naturālē calozē. Secūdo est cōgelatio corporis
qz tūc caliditas ppria et hūiditas nō p̄t euaporare. et ppter h
metala q̄ sunt genita p cōgelationē cū frigido multū tarde pu-
tresecūt Tertio est excellens caliditas corporis. qz tūc caliditas
cōtinētis nō p̄t obtinere supra caliditatē naturālē. nec impe-
dire. ne hūidū debite regulet et cōseruet. Quartū est motus
localis p quē caloz corporis excitat et interi⁹ fortificat. Quintū
est q̄tatis corporis maior. qz in maiori q̄to est maior virtus iō
magis p̄t resistere causis putrefactis corpus magnū q̄ puū
ceteris pibus. Sextū est balsam⁹. Septimū mirra. Octauum
aloes. Nonū sal. hec em̄ multū exsiccant et extrahūt hūidū
supflūū et cōtrahūt siccū ne hūidū cōtinuās habeat locuz ex-
mudi. et ab istis sūt quodā mō inseparabile. Notandū est qz na-
turalis caloz est causa efficiēs et instrumētalis digestiois et for-
ma substāntialis digerētis est causa efficiēs principaliter hu-
midū aut et siccū inuicē cōmixta sunt causa passiuā seu mate-
rialis. Duplex est finis alteratiōis p quā fit digestio. Quidā
est finis intrinsecus et pprii generis. et iste est equalitas q̄ ime-
diate terminat alterationē. Alius ē finis extrinsecus et alteri⁹
generis. et ille est forma substāntialis que p alterationē media-
te acquiritur quia mediante fine intrinseco digestio si com-
pleatur semper habet primum finem. Sed non semper habet
finem scōm. sed solum qñ subilis gnatio ipam cōcomitatur.

Notādū q̄ aristoteles dicit ip̄m digestū aliq̄n esse putrefactū hoc p̄z in apostematib⁹. quoz materie per putrefactionē digerūtur z ad finē laudabile p̄ducūtur. Digestio dupliciter sumi potest. Unoimō p̄ dispositiōe mixti aqua puenit debitam rei opatio siue p̄fecta. Aliomō pro via siue transmutatiōe ad talem dispōnem si sumat̄ primomō tūc p̄t sic describi. Digestio est qualitatiua dispositio p̄pria z intrinseca alicui⁹ mixti sc̄dm quā est natū debite opari. Dicit̄ in diffinitōe dispositio qualitatiua. ad excludendū q̄tatiuā dispōnē. z alia h̄mōi a quib⁹ nō p̄uenit opatio p̄ncipalr̄ d̄z p̄pria z intrinseca ad excludēdū qualitates ad extra veniētes a quib⁹ nō puenit huius modi opatio: d̄z alicui⁹ mixti qz in solo mixto reperitur digestio. d̄z sc̄dm quā, natū est debite opari. ad excludendū qualitates sc̄das. Si aut̄ digestio sumat̄ pro via seu trāsmutatiōe ad talem dispōnē sic est alteratio vna vel plures: per quāvel p̄ quas h̄mōi dispositio acquir̄t. vñ in digestiōe fit calefactio. exsiccatio. humectatio sc̄dm diuersas p̄tes In aiali genito p̄ ei⁹ cōseruatiōe sūt quattuor digestiōes. Prima in ore p̄ masticationē cibi z cōmixtionē hūiditatis saluatis cū eo. Sc̄da in stomacho p̄ quā cibus cōuertit̄ in chilū. Tertia in epate p̄ quam chilus cōuertit̄ in q̄tuor humores. Quarta in porositatibus mēbrozū per quā sanguis generat̄ in humiditates secūdas et tandem in partes mēbrozū. In plantis et fiunt quattuor digestiones. Prima in radicibus per quas attrahunt nutrimentum. Secunda in stipite Tertia in folijs. Quarta in fructibus. Pr̄e due in oibus plātis cōnūantur sed alte. s. foliorum z fructuum in quibusdā plantis cōtinuantur videlicet in illis que in hyeme amictūt fructus. Spiritus est corpus aereum humidū in suis operationibus organū anime existens. Quattuor sūt conditiones elixiatorum Prima q̄ digerūtur in humiditate aquea vel mixta. Secunda q̄ sunt humidiora interius q̄ exterius Tertia q̄ nō cōburūtur sup̄fluēte digestionē. Quarta q̄ laxāt vētre. Assarorum sunt opposte cōditiōes p̄ria q̄ digeruntur a calido sicco. sine cum humiditate aerea. Secūda q̄ sunt humidiora interius q̄ exterius Tertia q̄ cōburuntur sup̄fluente digestionē Quarta q̄ stringūt

Digestio p̄t sumi duplicat̄.

Digestio quid est.

Rasis. xvi. cōtinentis.

In iēto i digere dō ē subtilitate z sic fm ip̄m h̄ior calid⁹ nō d̄z digeri. ē em̄ cū sit subtili⁹ sufficiēter digest⁹ et sic ipse rasis rarissime p̄mittit digestia an̄ euacuatiōez siue materia sit callida siue frigida qd̄ ē galienū z auicēā.

In aiali gēto sūt quattuor digestiones

In plātis sūt iij. digestiōes

Sps quid est. Elixiator. iij. sunt cōditiōes

ventrē. Notandū q̄ firrata reducunt ad affata q̄ eis appetunt
 cōdonatiōes affatorū. Tres sunt spēs vermiū q̄ in stomacho
 gñant. a. ascarides q̄ sūt subtiles et lōgi aliqñ sunt lōgitudis
 vnr̄ cubiti. Lumbrici q̄ sunt breues et rotundi. Cucurbitin
 qui sunt breues et rotundi. Notād est q̄ vermes generant̄
 ex humiditate fleumatica putrefacta. aut ex fece ex cibo p̄ dige
 stionē segregata et in intestinis putrefacta. Duplex mot⁹ aia
 marculi? ficin?
 Spūs q̄dē in
 nobis primus
 viuit z marie. z
 q̄si viuit solus
 Spūs n̄r haurit
 mūdi spm̄ per
 radios solis z
 iouis q̄ten⁹ ipe
 fit solaris z iou
 ualis.

**Corpis natu
 ralis duplex ē
 materia.
 Sensibile est
 triplex**

Aliqd̄ primo
 risibile potest
 dici dupliciter
 forme de gñe
 sube in triplici
 gradu repiūt.

ventrē. Notandū q̄ firrata reducunt ad affata q̄ eis appetunt
 cōdonatiōes affatorū. Tres sunt spēs vermiū q̄ in stomacho
 gñant. a. ascarides q̄ sūt subtiles et lōgi aliqñ sunt lōgitudis
 vnr̄ cubiti. Lumbrici q̄ sunt breues et rotundi. Cucurbitin
 qui sunt breues et rotundi. Notād est q̄ vermes generant̄
 ex humiditate fleumatica putrefacta. aut ex fece ex cibo p̄ dige
 stionē segregata et in intestinis putrefacta. Duplex mot⁹ aia
 marculi? ficin?
 Spūs q̄dē in
 nobis primus
 viuit z marie. z
 q̄si viuit solus
 Spūs n̄r haurit
 mūdi spm̄ per
 radios solis z
 iouis q̄ten⁹ ipe
 fit solaris z iou
 ualis.

**Corpis natu
 ralis duplex ē
 materia.
 Sensibile est
 triplex**

Aliqd̄ primo
 risibile potest
 dici dupliciter
 forme de gñe
 sube in triplici
 gradu repiūt.

Aliqd̄ potest dici prio visibile dupliciter prio p̄mitate imu
 tationis et sic color est prio visibilis q̄ p̄ prius imutat̄ visus
 a colore q̄ ab aliquo alio. Secūdo aliqd̄ d̄r prio visibile p̄mit
 tate ad adeq̄tionis. Et sic color nō d̄r prio visibilis. cū aliud
 sit a colore per se visibile vt magnitudo figura. Sed hoc mō
 d̄r prio visibile importatū p̄ hāc orōnē forma apta nata com
 prehendi a visu secundum p̄p̄riū m̄ eius conceptum. forme
 de genere substātie in triplici rep̄iūt̄ gradu. Quedā ē for
 ma materiā informās et de eius potētia educta vt forma bru
 ti et plante. et hec est generabilis et corruptibilis. Alia est for
 ma oīno liberata a materia q̄ nō materiā informat nec de a?

potētia est educta vt intelligētia mouens celū. Et hec a philo-
sophis in gnābilis ponit et icorruptibilis. Tñ tales itelligē-
tie nō sunt ponēde a catholicis. Alia ē forma inter has media
cū nō sit trāsitus de extremo ad extremū maxie distans nō p
mediū. Et hec materia informat sed nō est educta de ei⁹ potē-
tia ecōtra aut nō dat. s. q. sit aliq̄ forma educta d potētia ma-
terie q̄ ipsam nō iformet vt in philosophia expertis potest pa-
tere. Intellect⁹ multipliciter capit aliq̄ sumit p aia intelle-
ctiua cui⁹ ppria opatio ē itelligere cū discursu. aliq̄ sumit p
intellectu agēre aut possibili q̄ sunt naturales potētie cōsequē-
tes essentiā aie intellectiue q̄b⁹ ipa reddat potēs ad spēm itel-
ligibile z itellectionē actiue z passiue cōcurrere. Et tales potē-
tie ab aia nō distingunt vt volunt moderni. Aliq̄ vō sumit
p intellectu in habitu vel actu speculatiuo seu p̄tico per intel-
lectū in actu itelligēdo. actū itelligendi de quo intellectu actu
intelligit et per intellectū in hitu habitū intellectu quo ē i po-
tētiā ppriā ad itelligere per itellectū speculatiuū actū seu ha-
bitū intellectus cuius finis ē veritas. Per itellectū vō pra-
ticum illum cuius finis est opus. zc.

Explicit de gnatione et corruptioe at̄ aliquib⁹ ptinentib⁹
ad libros de aia.

Simphoriani chāperij lugdunensis ad iohānem clemens
simū castellensem phisicum.

Erū illud ē iohānes q̄ cōt sermone vsurpari solet
vtutē nullos maiores h̄re inimicos q̄ ignaros. atq̄
q̄to maior in aliquo eluceat quis s̄to plures ha-
bet inuidos atq̄ hostes. quozsum hec. q̄a cū medici
na teste cornelio cello a principio statū illius sui opis qd̄ p̄cla-
rū de ipa edidit. In cōmēdationē ei⁹ ait. At alimēta sams cor-
porib⁹ agricultura sit sanitatē egris medicina p̄mitit. Idēq̄
paulopost eā dicit p̄cipue oi altariū necessariā z locupletissiaz
iō ankos semp̄ habuit q̄ et detraherent et vitupare conarent.
Quos p̄ prudēter et sapiēter ypocrates et nobilissim⁹ ei⁹ au-
ctor ita acerrim⁹ ipius tutor atq̄ deffensor reprehēdat facile
iudicabis ex hac parua inuectiua quo te nō paruo frui bono
itelligas cū laudē sine iuidia hēas quā facile vitas oib⁹ recte
psulēdo h̄ncq̄ factēdo. quā qdē solā vitā z felicitatē eē te non
ignare arbitro. virū pariparencū z pbie p̄cepti instructissimū.

Marcilius fici-
cinus.

Sp̄s mūdi est
corpus tenuis
simū quasi nō
corp⁹ z q̄si tam
aia. itez q̄si nō
aim z quasi tā
corpus in eius
vtute minimū
ē nature terre
ne plus aut a
que plus. utem
aeris rursus
ignee stellaris
q̄ q̄ plurimū
Intellect⁹ capi-
tur multipl̄r.

Petr⁹ d̄ aliaco
Aia est forma
subalis corpis
viuēt⁹ potēs i
eo vitales opa-
tiones exercere.

Vita breuis
ars vō longa
sp̄s acutum

Hippocrates z
marcili⁹ fici⁹
Corporēū qdē
sp̄m cura. icor-
poreū vō cole-
vitates deniq̄
venerare p̄mū
medicia p̄stat
scōm discipli-
na moralis ter-
iū vō religio.

**Gallienus .i. de
rapentice.**

**Exercitatum z
natura pruden
tem oportet
esse medicum**

**Marcilius si
cinus.**

**Sanitatem qd
dem corporis
hypocrates a
nini vero so
crates pollicet
sz veraytrius
sz sanitatem sol
ipse prestat : q
sic exclamat: ve
nre ad me oes
qui laboratis.
et onerati estis
atqz egovos re
ficiam ego suz
via veritasqz z
vita.**

**Plinius .xxix.
operis qd de
historia scrip
sit naturali de
medicina inqt
Mirum z indi
gnu prothm
nullaz artium
in costatorem fuisse. z etiam nunc septus imutari. cum artium sit fructuosior
nulla dijs primu inuentores suos assignavit z celo dicavit.**

Dypocratis inuectium in obtrectatores medicine.

Sunt nonnulli qui artem putarunt artes vicio dare ut opi
natur ne quidem quod dico efficientes nisi vero q proprie
sententie ostentione quandam pre se ferunt. at qui michi quidem
magni ingenij singularisqz prudentie esse vident. aut aliquid qd
non repletum sit inuenire: melius enim est inuentum qm qd non est repletum
aut imperfecta perficere. at vero aliorum inuenta cauillatōibus vitu
perare nichil emendando. sed q doctorum sunt inuenta apud indo
ctos reprehendendo nullius consilij remanet inceptum esse iudico
sed potius quadam nature puerilitate vel artis ignorantia. istud
enim solum officium est incipientium viroꝝ q nichil arte valent: s am
bicionem duntaxat mouetur. cum nullam penitus facultatem habeant
aut aliorum scripta vicio dandi. aut q recta non sunt vituperandi.
Alij igit aliarum facultatum pfectores z assertores reprimunt. atqz
contumaciter eos q tali modo in alias artes inuehuntur. Sed pns
oratio illis q medicinam etagitant repugnabit aiosa. ppter eos
quos dānat locuplet propter artē cui opitulat robusta. ppter
sapiētiā a qua est erudita zc.

Sequitur igit introductiones medicine. S. L.

**Trum inter sanū z egrū cadat mediū. Dicit q b
nomen egritudo capit multis modis. Uno modo si
gnificat dispositionē corporis hūani preter natura
lem ledentē opationes. Alio modo sumit strictius a
medico p dispositōe preter naturā sensibiliter opationū lesi
ua. Notandū est q sumendo egritudinē promo modo inter sanū
tatem z egritudinē: non cadit mediū p abnegationē extremoz
qd scz detur corpus nec sanū nec egrū scdm aliquā partē vel
naturā. Sumēdo egritudinē. scdmō inter sanū z egrū datur
neutrū qd hz dispōnē preter naturā ledentē opationes insen
sibiliter: hoc tñ neutrū z si a medico cōsideret tanq distinctū
qz medicus est artifex cōsiderās vt opet. non tñ hoc modo ponit**

a phis vero mediū. qz sumūt nomen egritudinis large. z hoc
 vult aristo. in postpredicamētis. cū ponit sanū z egrū p̄traria
 imediata. Notandū est q̄ aliqñ p̄t fieri transitus de sano in
 egrū. nō trāseūdo p̄ neutrū. Nā fiat caliditas ab igne q̄ añq̄
 figurat̄ sensibiliter ledat opatiōes z postea figurat̄. tunc añq̄
 figurat̄ nō est egrū nec neutrū. qz dispositio ledens nō est egrū
 tudo vel neutralitas. z cū facta est fixa. est egritudo q̄ ledit sen
 sibiliter vt prius q̄ est mediū forme nō trāsit. Sanū simplici
 ter est corpus ex gnatione existens eucratio in primis et sim
 plicibus p̄culis z coequale in organicis q̄ cōponūtur ex illis
 Eucratio d̄: ab eu qd̄ est bonū z crasis qd̄ est cōplexio. quasi
 bene cōplexionatū. Corpus d̄: bene cōplexionatū qñ hz bo
 nā cōplexionē. Cōplexio d̄: bona qz bene p̄portionata in vir
 tibus? quattuor qualitātū primay. sicut oportet vt sit mēbrū
 debitū instrumētū ad opatiōes pficiēdas. *Ensta* vocat̄ equa
 lis ad iusticias p̄ similitudinē. Nam sicut in distributiva iusti
 cia distribunt̄. honoz z utilitas cuiuslibet scdm dignitatē. ita in
 faciēdo istā cōplexionē natura distribuit v̄tutes primay qua
 litātū mēbris scdm q̄ illis est dignū z cōueniēs pro suis opa
 tionibz. Sanū vt nūc ē. i. quod est sanū scdm p̄is t̄pa. Secū
 dā plusq̄ cōmentatorē d̄ aliqua vt nūc sanitas quia ē nō fixa
 naturaliter respectu aliarū sanitātū que nō sunt. tales vt nūc
 hac si t̄pa eēt solū modico t̄pe duratura. Scdm viā gentilis.
 sensus ē q̄ sanū vt nūc est remissē sanū ac si solū eēt scdm p̄is
 t̄p? t̄m duraturū. Et sic apud eū illud dictū significat abso
 lute remissionē sanitatis z fixiōis. siue naturalis siue nō et sic
 eadē ē sanitas nūc apud ābos. s; nō eadē rōe dicitur talis vt.
 nunc. Sanū semp ē illud quod est maxie eucratio .i. cōplexio
 natū. z maxime coequale .i. optie cōpositū. Notādū q̄ semp
 sanū. ē optie sanū. nō absolute. sed aliarū paritate posita pura
 in etate. Nam senex mozt̄ propinqu? semp san? nō est optime
 sanus cōparat? etiā iuuent melencolico naturaliter. Sanū vt
 multū est sanū simpliciter recedēs aliq̄tū a p̄fectiōe sani semp
 per in eadē etate positi nō t̄m multū. vel sic scdm galienū. Sa
 nū vt multū est qd̄ est derelictū ab optima cōpositiōe. i. sani
 tate nō t̄m multū. Egrū simpliciter est corp? distēpatū in par

Dolyrodoan.
 tertio regni
 Oportz vt me
 dicus sit reme
 morās forma
 tioms boneve
 locis solertie
 Sam intellec
 tus bone visio
 me.

ti b⁹ cōsilib⁹ ex gñatōe .i. valde intēle z fixe respectu oīm egrit
 tudinū q̄ nō sunt tales simplicif aut ineq̄le etiā multū p̄ter na
 turalr in mēbris organicis. Notādū est q̄ dī egrū simplr q̄
 pessime egrū. s. q̄ egrū egritudine fixa naturalr .i. tāq̄ instru
 mētū naturale aie z b̄ fm viā plusq̄ cōmētatoris. Et quo fm
 hāc viā notādū ē q̄ sanoz q̄dā sunt sana simplicif z q̄dā sana
 nūc sanoz nūc q̄dā sunt insensibilr lesa respectu ton⁹ latitudi
 nis sani simplr z ista dīr egra simplicif. sicut vbi grā. Colerī
 cus distās quo ad opationū p̄fectionē sensibilr a sano simplr
 est corp⁹ egrū simplr. Et sic fm hāc viā alit diffinit⁹ egrū sim
 plicit⁹ q̄ prius sunt diffinitū. z sic fm hāc viā elicit talis diffi
 nitio. Egrū simplr ē corp⁹ naturalr marie fixe distēpatū i mē
 bris simplicib⁹ cōpatōe p̄mutatōis ad illud respectu cui⁹ dī
 egrū aut naturalr marie fixe ineq̄le in organicis respectu ei⁹.
 Egrū vt nūc scdm gēnē est corp⁹ existēs egrotās i tpe i quo
 dī. i. ita remisse ac si nō eēt futur⁹ egrotās nisi modico tpe. Se
 cundū plusq̄ cōmētatorē egrū vt nūc ē corp⁹ egrotās .i. p̄ter
 naturalr sensibilr lesuz existēs tale in tpe in quo dī. i. exist⁹ tale
 nō fixe naturalr respectu altaz egritudinū q̄ nō sunt tales vt
 nūc. Et ista diffinitio cōuenit oī egro p̄ter naturalr. Egrum
 semp est illud qd̄ est ex gñatōe satis .i. in extremo. z marie na
 turalr z fixe in relatiōe ad illud ad qd̄ dī egrū scdm trusanuz
 aut satis .i. marie in p̄mis z simplicib⁹ p̄tib⁹ aut oib⁹ aut q̄
 busdā aut p̄ ei marie dñantib⁹ z s̄līr ex gñatione satis ineq̄le
 in mēbris organicis aut oib⁹ aut q̄busdā aut p̄ z marie dñan
 tib⁹ aut distēpatū z ineq̄le simul. Egrū vt multū est illud qd̄
 ē derelictū a malicia egri sp. nō tñ adhuc i medio p̄stitutū fm
 plusq̄ cōmētatorē. Oīs dispō naturalis sensibilr lesa respectu
 sani simplr dī egritudo z oīs dispō sensibilr ledēs opatiōes re
 spectu p̄prij tēpamētū p̄ter naturalis ē egritudo qd̄ si iueiat ga
 lienū vl̄ alios auctores diffinisse egritudinē qd̄ sit dispō p̄ter
 naturā sumpserūt stricti⁹ egritudinē. Neutrū corp⁹ dī tr̄ p̄līr
 p̄mo q̄ neutra extremaz dispōnū p̄cipet inf̄ quas dī neu
 trū. Scdo eo q̄ p̄cipet simul vtraz dispōnū extremaz. Ter
 tio mō q̄ sit aptū quōq̄ p̄cipare vna quōq̄ alia. Notādū tñ q̄
 nō oportet neutrū in scdo significato vel in tertio eē v̄ neutrū
 Nam stat neutrū scdi significato eē egrū z iterim stat tale neu⁹

trū eē sanū z ita stat de neutro terciū significati. Neutrū eī dī
 in cōparatiōe ad sanū z egrū. solū ḡ neutrū p̄mi significati est
 vere neutrū respectu extremoz ad q̄ dī neutrū. Aliqd eē neu-
 trū in p̄mo p̄ abnegatiōē extremoz dupliciter pōt̄ intellis-
 gi. Unomō q̄ nō p̄cipet natura aliqua q̄ sit sanitas vel egritudo.
 Scđo q̄ nō denotet ab aliquo. qz licz hēat sanitates vel
 egritudinē. in nō dicat aliqd extremoz. respectu quoz dī neu-
 trū. z h̄ mō puto veri. z si cōsideras h̄ mō vt vult truitan⁹ su-
 giūt multe diffi cultates. Neutrū est duplex. Cōualescēte qz a
 morbo vadēs ad sanitatē. Quoddā def. dētie qz a sanitate vad-
 dēs ad egritudinē. neutra aut̄ p̄ualescēte ab intrinseco facili⁹
 trāseūt in sanitatē q̄ in egritudinē. neutra vō desidētie facili⁹
 trāseūt in egritudinē q̄ in sanitatē ab intrinseco. neutrū p̄mi
 significati qd̄ ē neutrū simplr̄ ē illud qd̄ ex ḡnatiōe est vē me-
 diū sanissimū z egerrimū. Scđm expōnem plusq̄ cōmētatoris
 isto mō nitef. q̄ ē illud p̄ qd̄ dispōnē naturalē sibi nafalē nec
 est sanū simpliciter nec egrū simplr̄. z ē breuif sanū remissi⁹ q̄
 sanū simplr̄ z magl q̄ egrū simplr̄. neutrū vt nūc ē illud qd̄ i
 p̄mi tpe. i. p̄ter naturalitē ē vē mediū sanissimū z egerrimū. neu-
 trū simplr̄ tale est illud qd̄ in oib⁹ etatib⁹ maxie p̄manet tale.
 Plusq̄ cōmētator dicit neutrū semp. nō iō dici tale qz hz neu-
 tralitatē fixā p̄ oēs etates p̄māsurā. qz vt dicit neutrū multū
 hz etiā talē habitū cōgenitū p̄ quē est aptū semp eē neutrū: s̄
 dī ab aptitudie quā hz ad semp neutralr̄ habere ad egrotādū
 id est illud qd̄ hz neutralitatē simpliciter p̄mi significati vē in
 medio neutralitatē. qz vere naturalr̄ dispositū eī ad sanandū
 sicut ad egrotandū dī neutrū semp z voluit dīe galien⁹ cū dī-
 cit maxie eē. s̄ eē maxie neutrū z in medio maxie hic i oī etate
 cōuenit oī neutro semp: z nō neutro semp. Scđm viā patano-
 rū vt vult hugo senēsis qz li in oib⁹ etatib⁹ importat ibi cū li
 maxie vñā notatiōē fixiōis merito lapsus. ita q̄ illud ē neu-
 trū semp in p̄mo significato q̄ merito lapsus int̄ oīa alia neu-
 tra semp maxie ē aptū p̄manere neutrū. Et qz illd̄ qd̄ directe
 est i p̄mo medio ē h̄mōi. id̄ ip̄m dī neutz sp̄ z alia sibi multū
 vicina. Neutrū simplr̄ vt multū p̄mi significati ē tale vt multū
 tū z est neutrū simpliciter accipiēs quasdā mutatiōes. Neutrū
 simpliciter scđi significati est corp⁹ ex ḡnatiōe simul p̄cipās

contrarijs dispositiōib⁹ aut scdm vnā ptem aut scdm plures.
 Cōmūnis em̄ oppio hodie p neutrū scdī significati intelligit
 oē qd̄ simul p̄cipat aut in diuersis p̄tib⁹ aut in vna disposi
 tionib⁹ diuersarū latitudinū sub quib⁹ latitudinib⁹ nō potest
 idem corpus ab eodem simul denominari. Sunt autem ille
 latitudines sanū semp sanū multū. neutrū semp neutrū multū.
 egrū semp egrū multū. Et vnūq̄q̄ illorū est diuisum ab
 ego nūc ⁊ neutro nūc scdō plusq̄ cōmetatozē. Ergo p̄ extrē
 mas dispōnes intelligim⁹ hic tales q̄ sunt modo dicto diuer
 sarū latitudinū. Et ideo cōter d̄r vt nullū inueniam⁹ corpus
 qualitercūq̄ dispositū qd̄ nō sub aliquo determinator a ga
 lieno cōprehēdat. Neutrū vt multū in scdō significato ē illud
 quod p̄mutat scdm aliqd̄ a neutro semp. Neutrū semp scdī
 significati est illud qd̄ in oibus etatib⁹ manet tale. Et intelli
 gitur qd̄ sit neutrū scdī significati simpliciter merito naturarū
 cōtrariarū quib⁹ p̄cipat maxime fixe tale vt p̄cipat sanitate
 semp ⁊ egritudine semp. Tale em̄ merito fitiōis vtriusq̄ p̄
 cipari est maxie aptū stare neutrū scdī significati. Neutrū terciū
 significati est illud qd̄ modo. i. in vno tpe est sanū in alio est
 egrū sicut accidit in quib⁹ inest aptitudo ⁊ cū sunt pueri sunt
 sanī ⁊ cum sunt adolescentes sunt egrī ⁊ econtra.

Octū est quot modis d̄r sanū ⁊ egrū ⁊ neutrum
 corpus. sed deinceps dicendū est de signis. Si
 gnū in pposito est oē illud p̄ cur⁹ sensitiuā noti
 ciā sum⁹ apti i intellectu aliqd̄ vel idem cogno
 scere sub rōne sanī. egrī vt neutrī sanitatis egrī
 tudinis vel neutralitatis. Nā nō est incōueniēs idē sub vna
 rōne esse signū sui sub alia. Signū demonstratiuū qz signifi
 catiuū presentis per modū p̄ntis. Signū d̄r remozatiuū qz si
 gnificat p̄teritū p̄ modū p̄teritū. Notandū qd̄ B nomen acci
 dens apud logicos qñqz importat terminū de plurib⁹ p̄dica
 bilē in quali accidentali sicut est vnū de quinqz p̄dicabilib⁹
 Scdm mō capit accidēs put̄ ipoztat rē alteri inh̄ntem nō cō
 ponēre cū eo cui inheret subaliter vnū sic albedo d̄r accidens
 Scdō mō sumit̄ p̄ oi re cāli. Quarto sumit̄ apud mēdicos p̄
 oi re p̄ter naturā corpi hūano aduenēre vt p̄ morbo cā mor

bi z accidēte cōsequēte morbu vt tertio de accidēt. cap. i. dicit
 galien⁹. dico ḡ nomē accidētis. v. sumit p dispōne a sanitate
 vel egritudine mediate vel imediate depēdēte z h mō dicūt qd
 dā eē cōe ad cās z effect⁹ siue opatōes z sic sumit a galieo scdo
 tegni. Sexto sumit p dispōne sequēte sanitatē vel morbu nō
 imediate. s. alio mediāte. z dicūt qd h mō sumit. put cōuertit
 cū casu. Septio sumit p dispōne pter naturā sequēte morbu
 aut naturalitatē. z h mō distinguit res pter naturā in morbu
 cām z accidēs. Nota distinctionē accidētū positā a galieo. ter
 tio de accidēt. z in. ij. tegni qd aliqd ē actio lesa aliqd extēs mu
 tarū eē z aliqd qualitas mutata. z silt oia ḡna signoz egrozū
 reduci ad h tria genera vlt sibi i pportionalia. Nā extēs a corpe
 est casus qualitas mutata. aut ē caus aut cōmūtas facit caus
 opilatōis aut est subalt inherēs sicut calor in febre. Actio vō
 lesa ē effect⁹ z si infra pspicies reduces facile ad hec ḡna oia si
 ḡna dicēda. Signū vō pnocticū duob⁹ mōis. Prio large qsi
 palio nocticū z sic oē signū est pnocticū. Scdo mō stricte vt
 idē valeat qd pnocticū quasi prius faciens noticiā de re qd ipa
 sit. Et h mō dicit solū de signo significāte rē p modū futuri. No
 ta qd h nomē suba qnqz sūt p vnusculiusqz rei eēntia. Et isto
 mō dicim⁹ colorē eē de suba albedinis. Et isto mō dñr sba
 inhēntia illa qd sunt eadē subalt siue eēntialiter cū eo cui dñr
 subalt inherere. Aut illa quoz rō includit in rōne alioz diffi
 nitua vbi ḡra in pposito nro. illa dñr subalt inherētia sanita
 ti qd sunt idē eēntialr cū sanitate. vel quoz rō in diffinitōe sa
 nitatis includit. vt bona cōplexio bona cōposito. Signa optie
 sanitis sumpta ab ipa suba sunt in simplicib⁹ mēbris
 pteperātia in caliditate. frigiditate. hūiditate z siccitate in mē
 bris organicis equalitas siue cōteperātia in eēlitate organi. z
 organoz cōponētū z i formatōe. i. plasmate z ipositōe sumē
 do positionē p situ z positōe. Et h tā in vna quāqz pte cōpo
 nētū organicū qd etiā in ipō toto organico. Cōpositio diuidi
 tur in quatuor ḡna scz qd trātē cōmūā numerū situ sumēdo si
 tū. p loco z societate z plasma. Plasma vō diuidit in. iij. scz si
 gurā supficie viā z receptaculū mō mēbra cōsilia z si nō indi
 geāt his naturis in qtu cōsimilia. tñ vt determinate ptes orga
 ni

Signū dicitur pnocticū duob⁹ modis

Dicitur nomē suba sumit multipli ceter

Signa optie sanitis

Cōpositio in quatuor diuiditur etc.

nteoz requiritur et figurā. vñ caro masculinā q̄to talis caro mu-
 sculi brachij maiorē q̄titate requirit q̄ caro musculi labij et mi-
 norē q̄ musculi coraz. Et p̄pter h̄ ad hoc vt mēbrū organū
 sit in cōpōne sanū requirit p̄tū ip̄i? debet? mīeris. debita quā-
 titas debet? situs et plasma cōueniēs. et in p̄tib? et i organo toto
 et illis p̄tib? cōposito. q̄ cū visu p̄cepta sunt iudicam? mēbrū
 in cōpōsitiōe sanū. Signa sumpta ab his q̄ et necessitate cōse-
 quūt sanitatē q̄ vocāt casus etēplariter. dicat in mēbris sim-
 plicib? q̄tū ad tactū mediocritas in duricie et molicie. et q̄tū
 ad visum bon? color et mediocritas scōm aspitatē et leuitatem.
 Perfectio opationū est signū sumptū ab effectib? optime sani-
 tatis q̄ p̄fectio vocat virt? a medicis. ita q̄ virt? opationū idē
 est q̄ cōplemētū siue p̄fectio eaz. Nota oēs opationes ab aia
 pueniēs fieri mediāte cōplexiōe vt sūmūt prima p̄mi caplo
 de etatib?. Nota etiā q̄ opationū quedā sunt in q̄b? magis iu-
 uatur p̄ cōpōsitiōe et p̄ ei? defectū magis ledūtur sicut visus
 auditus. mor? voluntarij. Quedā sunt in quib? cōpōsitiō p̄ma
 p̄pria mēbrū operātis nō multū videt p̄desse vel obesse sicut
 nutritio et digestio: et si les maxie iact? et p̄fectiōe opationū
 in q̄b? min? fit p̄ cōpōsitiōe iuuamētū iudicam? optimā sa-
 nitatē cōplexionalē. Nota q̄ lesio sensibilis est termin? p̄ que
 discernim? sanū ab egro. sic q̄ p̄t q̄ sanū multū et egro cōue-
 niūt in. v. q̄ virtūq̄ est lesūm respectu optime sani: s̄ dicit q̄
 sanū multū est lesūm insensibilr: egro vero sensibilr: ideo seq̄-
 tur aliqd? corp? esse sanū qd? p̄ nullā potentiā fieri p̄t egro de-
 ducto miraculo. Nam capto corpore sano semper in decrepita-
 etate insensibilr distāte a morte et a nō gradu opationū illud
 nō p̄t fieri egro. qz nō p̄t sensibilr ledi in opatōib? respectu
 sui. Et tu ex isto argues multa si cōsiderabis q̄ extraneavideēt
 Nota q̄ sana vt multū nō distat sensibiliter ab optie sano qd?
 est sanū semp. qz p̄ opatiōes nō possum? stante virtusq̄ debi-
 to regimie sensu cōprehēdere ea deficere ab optie sano. s̄ cor-
 pora egra s̄m oē significatū sensibilr ledūt respectu eoz: quo-
 rū respectu dicitur egra. notādū q̄ sana multū sunt lesa in opa-
 tionib? in h̄ nō est sensibile vt intelligat lesa respectu optie sa-
 ni eiusdē sexus et etas. Notādū q̄ neutra simplr differūt a sanis
 vt multū qz neutra sunt lesa respectu ton? latitudia sanoz sim-
 pliciter. s̄ sana multū nō sunt lesa respectu illi? s̄ solū respectu
 sanoz sp̄. vel d̄: q̄ oē neutrū ē sensibilr lesū respectu sani sp̄

pub? alijs: s̄ nō sic sanū vt mltū. z s̄ p̄cipue de neutro simplr
 p̄m viā plusq̄ cōmētatoris. notā s̄ ē q̄ triplr̄ cōtingit actionē
 ledi corrupte ablare z diminute vt opatio stomachi q̄n̄ dūm
 nute. q: min? z tardi? digerit. q̄n̄q̄ corrupte vt q̄n̄ d̄z cibū m
 chylū p̄uere z cōuertit i hūiditate puā p̄ viā corruptā. Ab
 late vō si i alio nullā mutatonē facit. notā s̄ ē q̄ sola mēbra ser
 uietia principalib? fuitute delatoria d̄nr̄ oza a principalib?.
 notā s̄ q̄ p̄ v̄tutē nō intelligim? aiā s̄ s̄iit v̄t? p̄ rēpamēto p̄
 qd̄ aiā ē opatiua. z tot s̄iit v̄tutes quot sunt hmōi diuersa tēpa
 mēta. notā s̄ q̄ v̄tutū s̄iit tria ḡna. s̄. v̄tutes vitales. aiales z na
 turales. naturales aut̄ sunt duoz mōz. Quedā em̄ ē ordinata
 ad sp̄i cōsuatonē principalr̄ vt ḡnatua. q̄dā ad cōsuatonē
 indiuidui vt nutritiua cū h̄uicib?. Et talis est ḡnatua. sp̄s
 erit motiua instrumentoz er? motu dilatiōis z constructiōis.
 vt oñdit p̄ma. 1. Aialis v̄t? ē q̄ ē cognoscutia z motiua. Istaz
 s̄ v̄tutū vna q̄q̄ i mēbris a principalib? cōsuat p̄ influxū p̄n
 cipal mēbrū. nā visiva i oclō p̄suat p̄ cerebri influxū. quo cessā
 te nō ē i eo v̄t? illa. vital p̄ influxū a corde z nasal p̄ influxū epas
 Et hō quodā mō q̄z istaz v̄tutū i mēbris alijs a p̄cipali pot
 set dici influēs q̄s̄ ab alio int? fluēs. Tñ stricte v̄t? d̄z influēs q̄
 [necessaria ad vitā mēbrū vt v̄t? motia z s̄s̄itia. Duob? mōis
 dicim? aliquā v̄tutē inatā v̄nomō large qz p̄ueniētē z cōnafa
 lē mēbro. Et isto mō v̄t? aial ē inata. ij. mō d̄z v̄t? inata stricte
 qz cōnafa z necessaria ad vitā z eē mēbrū. z h̄ mō aial v̄t? nō ē
 inata s̄ bñ naturalr̄ vital. Et iō ista mēbra i q̄b? v̄t? nō iuēt
 s̄s̄itia nec motia d̄nr̄ h̄re v̄tutē inatā tm̄. qz nō h̄nt influentes
 stricte. Mēbra q̄ nutritz cū h̄ h̄nt sensuz z motū h̄nt inatā z i
 fluētē. Querit̄ quō stat mēbrū aiatū eē sanū z er? actiōez pati z
 i nasalī nō stat z h̄ p̄ mēbrū aiatū iellig. m? mēbrū qd̄ h̄z v̄tu
 tez sensus vel mor?. z p̄ naturālē qd̄ mēbrū qd̄ h̄z v̄tutez nutri
 tiuā. d̄z qz mēbrū aiatū tpe s̄ōm̄ est sanū nullo aut̄ stāte nocu
 mento i eo intricece qd̄ ad suā sanitatez req̄rit̄ stat ip̄m nō pos
 se opari sentiēdo p̄ defectū influx? cerebri z tūc mēbrū erit sanū
 p̄ut oppōit̄ egro p̄ essentā z actio erit lesa. i nasalī aut̄ opatōe
 nō p̄ngit mēbrū ip̄ediri stāte obiecto trāsmutabili nisi sit egz
 p̄ eētā qz sit defect? i aliq̄ nafa de req̄sit̄ ad suā sanitatē. z nō
 pl? duob? mōis d̄z mēbrū p̄cipale. v̄nō p̄ illo mēbro qd̄ prio
 i ḡne mēbroz ē cā oim opationū corpis z isto mō v̄nicū ē mē

est ab alio de
 pendens z nec
 ip̄a nec sibi s̄i
 milis est |

brū. s. cor. Scdo mō sumit̄ pro oī mēbro qđ per suū tēpamē
tū ēpductiuū istrumētū ex se alteri cōicabilis p se nōtio actie
currēt ad pseruationē idiuidui vlt̄ spēt̄ z isto mō sūt q̄tuor.

Notād qđ spinalis medula z nerui oriunt̄ a cerebro arterie
a corde. vene ab epate et vasa semialia a testiculis Et h̄ mēbra
illis p̄cipalib⁹ a q̄b⁹ sūt orta famulant̄. Nuca etiā a cerebro
ort̄ cū ad ipm̄ iminet̄. imediate et ordinēt̄ etiā p̄cipalit̄ ner
ui a mica ad delectationē spūs aialis z ita arteria adorti ont̄
a corde sili de cā z vene ab epate cū sint ad spm̄ natālē z s̄q̄ui
nē ab apte deferēdū ordiate Notād qđ mēbra seip̄a regētia sūt
os cartilago ossiū p̄iunctio. i. ligamētū mēbrana. i. p̄niculus
glādula pinguedo z caro. Et dñr seip̄a regētia qz eis nō ē op⁹
vitus q̄ pprie vocef̄ influēs ab alio s̄ ipm̄ v̄tus q̄ ē innata ad alt
quē sensū. p̄niculorū qđā sunt facti ad tegendū ipm̄ z isti nō
sentiūt̄ sūt qđā p̄niculi a ligamēt̄ orti ossa coperiētes Qui
dā aut̄ ad tegēdū z sensū p̄bādū sic p̄niculo epat̄ z puluōis
Et de istis nō intelligit galien⁹ scdo tegm̄ in prio textu. ip̄avo
seip̄a regūt cartilogo zc. Descriptio pillozū. pillus ē corp⁹ ex
fumo adusto genitū p poros cutis egrediēs z in longū p̄t̄
sum. Et d̄r a pelle qz de ea nascit̄. Et capillus q̄si capitis pill⁹
vt vult ysidor⁹. xi. ethimologiarū. Cerebrū vō describit̄ a cō
siliatore d̄ria. xxiij. sic. Cerebrū ē sicut medula capitis in sup
mo corpis sua trib⁹ at. iiii. v̄triculis intersisa duabus miris
gis vellata sensus et mor⁹ organicē iniciatiua. Daly abas ter
tio theonice ait. Cerebrū ceteris honorabilius est mēbris. z ex
cellētius em̄ radix et q̄si fornax aie rōnalis p quā est anim⁹ et
discretio. et sensus origo est ei dom⁹ qđā rōnalis aie. De p̄ple
xione cerebri nota qđ in cerebro prio ondim⁹ z cōsideram⁹ cō
plexionē inatā cōsurgentiē merito p̄positiōis nuscibilitū i eo
Scdo innatā actuatā p influētiē q̄ est et merito elemētōz et
merito influx⁹ cordis et epatis trāsmitedū ad cerebrū spm̄
natālē et vitalē. Tertio cōplexionē in eo puenientiē merito
p̄dictōz. et cū h̄ rōne vaporis et fumozū ad ipm̄ eleuatozū.
Notād qđ cerebrū q̄rtum ad cōplexionē inatā est frigide et
sicce cōplexiōis. qz in eo est dominū elemētis terre. sup aquā
Qđ pōt patere i decoctiōe in q̄ plurimū ex eo terreū remanet.

dissoluto squeo. Quātū ad cōpletionē inatā actuatā p̄ influē-
 tē cerebrū ab oib⁹ pontē frigidū ⁊ humidū nisi ab ysaac q̄ in
 dietis vniuersalib⁹ capt. xvi. dicit ip̄m naturālī calidū ⁊ actua-
 liter frigidū ⁊ ita in dietis particularib⁹ capitulo de cerebro Le-
 rebū ei ap̄d oēs ē magis hūidū q̄ frigidū. et hui⁹ cām eē qz
 p̄ spūs ⁊ fumos ad ip̄m venētes magis calefit q̄ ericceet ⁊c.
 Cause pp̄ q̄s cerebrū sit frigidū sūt. iiii. vnā ad tēperādā cor-
 dis caliditatē et epat. Scda ad clarificandū spūs vt inde opa-
 tiones cognoscitue meliores fiāt. Qd̄ nō pōt fieri i mēbro cali-
 do. cū calidi sit fumos eleuare turbidos Tertia ne hūiditates
 ei⁹ effluāt i mēbra sēntia sic oculos et aures. Quartayt sui frigi-
 ditate sōnū inducat. Nota q̄ in motu volūtario plura cōcur-
 rūt scdm̄ ordinē quoz vnū in h̄ motu ē nō motū aliud motū
 nō mouēs et intermedia sunt mouētia mota. mouēs primuz
 est obiectū appetibile vtus vō cōphēsiua mouet et mouet ap-
 petitū. q̄ mota mouet sp̄m̄ motiuū ad neruū spūs mouet
 neruū. neruus musculū muscul⁹ cordā corda mouet ptes p̄ se
 nō mobiles motu voluntario. s. ossa et carnē et multa talia q̄
 sūt mota nō mouētia alia mēbra. Ocul⁹ ē mēbrū organicū in
 sup̄mo anterioris ptis capitis situāt ex septē tunicis trib⁹ hu-
 morib⁹ cōstitutū ad videndū similiter ordinatū ē aut̄ oculi fi-
 gura ad sp̄tatē tendēs cū quadā planicie in parte anteriori.
 Septē sunt tunice oculozū p̄tia d̄ cōiunctiua scda cornea. ter-
 tia sclerotica. q̄rta vnea. q̄nta secūdina. sexta aranea. septia re-
 thina. Ordinatō tunicarū p̄tia q̄ vocat̄ albū oculi vocat̄ cōi-
 ctua scdm̄ ptē āteriorē p̄forata in medio foramie rotūdo vbi
 apparet illud qd̄ vocat̄ nigrū oculi. ⁊ scdm̄ partē sui postero-
 rē q̄ p̄forat̄ foramie p̄ qd̄ in sit normis oblic⁹. Scda vō tuni-
 ca que ad partē anteriorem dicitur cornea. quia in colore suo
 similis est cornu et intrāsp̄rētia et scdm̄ ptē posteriorē q̄ est
 vsus cranēū d̄ sclerotica et h̄ nō ē i āteriori p̄forata. Tertia tu-
 nica scdm̄ ptē anteriorē d̄ vnea qz̄ habet colorē vne nigrē. et
 ibi ē p̄forata foramie rotūdo vt possunt spūs visibilib⁹ ad cri-
 stallinū p̄cedere. et scd̄z ptē posteriorē d̄ scdiua qz̄ filis secun-
 diue in q̄ fetus cōtinet̄ p̄pter venas q̄ in ea extēdunt. Quarta
 vō tunica scdm̄ ptē āteriorē d̄ aranea pp̄ similitudinē cū tela

araneae et scd̄z posteriorē d̄i rethia qz tetif et filis nerui ad mo
 dū rethia. Notāb̄ q̄ harū. iij. integrarū tunicarū pia ouē a
 pāniculo coop̄ēte craneū extra q̄ d̄i almiocrati. sc̄da ouē a du
 ra m̄re. tertia a pia m̄re. q̄rta a neruis obtriciis Tres sūt humo
 res in oculis. Prim⁹ q̄ est v̄sus exteri⁹ est albuginē q̄ ē filis al
 bugini om̄i z subtili onoz z valde clar⁹ et loc⁹ ei⁹ ē inter v̄ueā
 et araneā z trāsit p̄ foramē v̄uee vsqz ad corneā. Sc̄d̄s ē q̄ d̄i
 cristalin⁹ siue gradineus pp̄ similitudinē et ē p̄cipalissima ps
 ocli in q̄ visio pficit licz iudiciū de v̄nitate fiat in crucracione
 neruozū obliquoꝝ. Et iste ē in āteriori pre rotund⁹ tēdens ad
 quādā planiq̄e sicut ē lēticula z in posteriori acut⁹ vt submer
 gat in vitreo. Terti⁹ hūoz est vitre⁹ q̄ ē filis vitro liq̄facto
 h̄ns aliq̄d rubedis in quo imergit cristalinus. Et isti duo cō
 tinent̄ in tunica q̄rta cōposita ex rethia z aranea. Notādū q̄
 ocul⁹ mouēt̄ se musculis quozū vn⁹ ē v̄sus lacrimalē dome
 sticā. ali⁹ ver̄sus siluestre terti⁹ sursum. q̄rte⁹ deorsū z duo sūt
 trāsuersales i p̄m circūuolūetes. Itē sunt vnus aut̄ tres mus
 culi sc̄dm̄ variā oppionē. q̄ ip̄os sustēiāt cū rē aliq̄a fixe in
 tuēt̄. Duo at̄ nerui p̄caui ad ip̄as venētes ferūt a cerebro sp̄m̄
 visū. Et q̄a humores sunt hūidi et tunice sūt sicce. z q̄ntas
 hūozū habundat sup̄ q̄ritatē tunicarū iō ocli sunt cōplexiōis
 frigide. de corde. Circa caliditatē cordis. nō. q̄ cū d̄i ap̄d phi
 sicos cor esse calidū vel aliud membrū potest intelligi aliquo
 triū modoꝝ. vno mō cōparando ad mediū in genere mem
 brorū. qd̄ est cutis et hoc mō graduant̄ mēbra in cōplexioni
 bus suis pia p̄mi. caplo de cōplexiōib⁹ mēbrorū. Et p̄rio et se
 cūdo cōplexionū. Sc̄do mō intelligit̄ q̄ mēbrū datū est deno
 minandū tale cōparando ad mediū pp̄rie sp̄ei. n. i p̄m ad mē
 brum tēperatū in sp̄e sua. verbiḡra cū dico hoc cor calidū eē
 intelligere p̄nt q̄ est calidus tēpato corde. Terno mō n̄retur
 in cōparatione ad pp̄riū tēperamētum. sicut verbi gr̄a capto
 forte fleumatico q̄ppter exercitiū sit calefact⁹. nos dicem⁹ ei⁹
 cor esse calidū qz hoc respectu pp̄rii tēperamēti cordis illius
 fortis. Et cū galienus dicat sc̄do regni mēbrum esse calidum
 vel frigidū intelligit̄ respectu mediū pp̄rie spectet. s. sc̄do. Et
 p̄lexio naturalis cordis est calida et sicca sc̄dm̄ galienū. auicē
 nā et alios eos sequētes. Q] si dicat̄ ab aristotelle mēbrū d̄i

**Petr⁹ de alia
 co.**

In diuersis
 passionib⁹ cor
 mouēt̄ diuer
 sis motib⁹ qz
 i gaudio pau
 latim dilatat̄
 et maxie v̄sus
 āriora siue
 pecc⁹ in tristi
 tia v̄o paulati
 ecōtra sc̄z ad i
 teriora z v̄sus
 deorsū in ira
 v̄o subito ver
 sus pectus in
 timore subito
 ad expositū p
 pter qd̄ dicit
 aristoteles i. p

maxime sanguineū intelligit q̄ in eo plurim⁹ sanguis cōple
 rioni magis assimilet. Aneroys aut̄ secūdo colliget videt̄ vel
 le cor esse humidū et in hoc nō puto cadere demonstraciones.
 Nota q̄ forte eēt possibile iuente cor an̄ mouē per p̄ter natu
 rale infrigidationē. ita infrigidatū sicut in hoīe h̄ntē frigidū
 hanelitū et cōtingit repiri aliquod cerebrū ita calidū p̄ter
 naturā. v̄puta erit pilatū q̄ cerebrū illud erit illo corde ca
 lidius. Et ideo galienus non dicit absolute q̄ cor q̄tūcūq̄
 frigidū sit cerebro q̄tūcūq̄ calido calidius sed addit q̄daz
 natura q̄ impossibile ē cor meū naturaliter dispositū eē ali
 quo cerebro naturaliter disposito minus calidū. Respiratio
 est motus dilatatiōis et constrictionis pectoris et pulmonis
 pro refrigerio cordis et spiritūū corūq̄ m̄sificationē ab aīa
 per musculum qui est in diafragmate vel per musculos pecto
 ris factus. Nam sicut pulsus se habet ad receptacula spiritus
 ita respiratio ad pectus et pulmonē. Notandū q̄ cor in sua di
 latatione attrahit ab arterijs tam venali q̄ adortū aerē frigi
 dum pro suo refrigerio. Arteria in sua dilatatiōe ad eītra tra
 hit aerem per poros suds aptū suo refrigerio. et a corde tra
 hit fumum capnosū aerē calefactum spirituū et sanguinem
 arterialem. Cum autem contringitur pellit extra vaporem et
 aerem calefactum et pellit in cor aerem frigidum. De epate.
 Notandum est q̄ cibi in stomacho recepti mutantur in
 chilum qui est quedam substantia similis t̄psane et illius chi
 li pars melior trahitur et ep̄at per quasdam venas que vocā
 tur meseraice. et ista pars disseminatur in epate per venas q̄
 diuidunt ad n̄rnias et virtute carnis epatis generantur et ea
 sanguis fleuma colera melancolia. naturales qui dicuntur a
 medicis humores p̄tūm eo quod sunt immediate ex chilo p
 tertiam digestionem generabiles et aquositas v̄rnialis postea
 ab istis separatur ad viam v̄rne nutritur per venas emul
 gentes. Nota secundo q̄ istorum humorum sanguis est

bleumatib⁹ q̄
 in timētib⁹ v̄
 ter soluit dis
 solutiōe h̄no
 rum facta cir
 ca intestina p
 p̄ter coarctati
 nē caloz et spi
 ritūū in eisdē
 locis i verecū
 dia subito ad
 v̄trūq̄ in āgu
 stia v̄o paulatī

Hugo d̄ sentis
 Aer alterat
 nos vt circum
 dans et p̄tines
 et alterat nos
 vt attract⁹ ad
 cor et pulmo
 nem p̄ refrige
 rio et v̄traq̄ al
 teratio est ne
 cessaria ad sa
 nitatis conser
 uationē licet
 multo magis
 opeē attractus
 ad temperan
 dū spiritūū q̄
 circundās.

Aulus geli⁹. Vena est receptaculū sanguis mixti p̄fusiq̄ cū spū naturali i quo
 plus sanguis est min⁹ spūs. Arteria est cōceptaculū spūs naturalis mixti cōsu
 siq̄ cū sanguine in quo spūs plus spūs est minus sanguis. Pulsus aut̄ est in
 tento mot⁹ et remissio in corde et in arteria naturali nō arbitrij.

Macili? ficin? tēpatu? z dulcis et in relatiōe cutis calidus z hūidus z magis
 Sanguis z hu benignus et in calore rubeus z p tēpatā decoctionē gemuus.
 mor? accomo? flegma vō ē humor prim? frigid? z hūidus colore albus in
 dar? vite aeris? sapore ad dulcedinē declinās p diminutā decoctionē genit?
 eē debet q̄lita? ap? p vltoriozē trāsmutationē a nro calore in sanguinē trās-
 te tēpat? suba mutari. Duplex ē colera. scz naturalis z nō natural. Naturalis
 medi? atq; te? colera ē hūoz putrid? q̄ in sua dispōne naturali nō mutat? ē
 nar. Auicēna. calid? z sic? in calore rube? in sapore amar?. in odore oridus
 Pulsus est mo sanguis spume assimilat? p decoctionē supflua ex scda dige-
 tus receptacu? stione pducit?. Colera nō naturalis ē duplex scz pura z nō pu-
 loz spūs ex di ra. Pura gñat p p̄t cām i natāli colera existētē. ipaz ex naturā
 astole z histole ppriā exhētē z ex ista terciā pura gñat. Colera nō pura ē du-
 cōposit? ad re plex qz qdā p admixtionē flegmat? z qdā p admixtionē melēco-
 aerē attractus. lie. P̄uavocat notav? famosa scda mioris fame exhat terciāna
 Ballien? in li? nō gñat. Ex colera triplex febris gñat scz terciāna p̄odica q̄ ē
 bro passionū. febris extra venas. Et oīnua q̄ ē febris intra venas nō multū
 Non est mirā? cordi p̄pinqūās. canson ē febris ex colera intra venas cordi p-
 dū si colera ni pinquās. colera vō ē hūoz cōplexiōe calid? z sic?. z colore ru-
 gra in funda? beus clar? z citrin? sapore amar? vel acut? p supflua decoctio-
 mēto rōnalis nē in scda digestiōe gñat?. Melēcolia autē ē hūoz frigid? z sic
 aie dicūt vt ti cus colore ad nigredinē tendēs sapore medi? inter dulce z pō-
 mozem z tristi ticū tāq; sex ipotestestiva p digestiōne tēpatā sāguis supflues
 ciā ad tristitiā A medicis dicit q̄ melēcolia gñat a calore tēpato sanguis etiā a
 ad mortis su? tēpato. s. colera a supfluo z flegma a diminuto ad huc sensum
 spicione patia q̄ idē calor i vni? gñatōe tēpate agit. in alteri? aut gñatōe agit
 tur cū in cor? aut supflue at diminute. Quō aut melācolia frigida dicat a ca-
 porū exteriori lore tēpato gñari. p̄t qz a calore nō ita intēse sic colera necita
 bus nihil ob? remissē agēte sicut i flegmat? gñatōe de testicul?. Dicūt medici
 scuritate sit ti et gignitūi spūs pductive. Et licz pissiū z serpentū qdā gñā
 mid?. Auicēa nō habeāt testiculos p̄pter eoz ipfectionē nō indigētes tanta
 quarta sexta spermatis digestiōe tñ in aialib? pfectis testiculi ad gñationē
 naturalium.

fiunt aut profete ex cōiunctione superioris intelligentie cū aia hūana z sic scdm
 eum effectus aie qui ab auctorib? cōprehendūtur sub melencolia non solum in
 vni egritudinis z causas resoluendi sunt naturales sed in causas supnaturales

sunt necessarij et sunt mēbrū principale. qz pductiui p ppiū
 tempamentū instrumētū per se necessario effectiue cōcurrētis
 ad sexus generationē et spēi cōseruationē. Pzet hoc autē testi-
 culi coadīs calorē sup totū reflectūt ita vt inde robur mascu-
 linitatis et pilositatis in facie seruet. Et iō testiculi dicit sunt
 p diminutionē a testibus. qz sexus natura testes positi sunt.
 Huic etiā accidit qz eunuchis cadunt pili barbe et robur def-
 scit. Notandū qz a testiculos duplicia terminant vasa que
 a medicis vasa spermatica siue seminaria dicunt. prima veniūt
 ad testiculos defferēdo eis materiā spermatis. Et sunt duovmū
 quod terminat ad dextrū alterū quod a sinistrū testiculū ter-
 minat et ista cū hoc qd ad testiculos hanc materiā defferunt
 etiā pparent vt facilius in spma cōuertat. Prīmū horū oriū
 et venabilis et altera adorti descendētibz in directo remis
 dextrū. Tertiu oriū a vena emulgente sinistra et huic est qz ca-
 lidius sperma generatur in dextro qz in sinistro testiculo. pro-
 pter spermatis multitudinē per arteriā sibi cōmunicatā. Huic
 etiā accidit qz spma a testiculo dextro veniēs est magis mascu-
 loz generatiuū. huic tertio accidit qz illis quibus dexter testi-
 culus euellitur plimū steriles remanent non sic autē illi qbus
 euulso sinistro remanet dexter. Ista ergo dicūt vasa seruiē-
 tia testiculis seruitute preparatoria et cū a testiculos veniunt
 ppenduntur ab vno extremo testiculi ad aliū z iterū reflectū-
 tur ad primū extremū ibiqz terminant z per poros in subaz
 testiculi spma fundunt. Alia etiā vasa a testiculis oriūtur et
 cū colo vesice iuxta animi trāseūtia tandē ad calamiū veniūt
 ibiqz per foramina spma fundunt in calamiū et seruiunt ser-
 uiture delatoria testiculis.

Expliciu nt medicine introductiones. zc.

Symphorianus champerius phisicus vniuersitatis men-
 tiseulani libufero diligentissimo durando de grangia. atqz
 andree botiuo studio suo discipulo. S. D.

Aristoteles
 pbleumias-
 tum.

Ex melāco-
 lia qdam facti
 sunt sicut diui
 in pdicētes fu-
 tura vt piz de
 sibilla z bachis
 de et qdā facti
 sūt poete sicut
 malārheus
 racusan? ego
 vero adherēs
 veritati fidei
 xpiane credo
 erchereā ei p
 fetissāz de xpo
 pfitissāz poe-
 tā siracusanū
 qui nūeratus
 ē inter poetas
 credo ante ma-
 gnā nō fuisse
 exptū poētis.
 Lactānius vir
 notiat? qz ma-
 ior in eo vis ē
 qz in femina
 Garro.
 mulier a molī-
 cie ē dicta im-
 mutata et dez-
 tracta littera
 velut molier.

Sedue argumentis euidētissimis v̄raz cupiditate patefecistis vt qđ vobis in rem futurū putabatis edere nō dubitarē vt pote cum nobis ea cupiditas incessere nō posset: q̄bus cōrentiōibus tamen si diutius obstiterim? diuina tamē improbaq; sedulitate vsq; adeo vt qđ diutius postulaueritis in mediū euolare tandem aīm nr̄z vicistis. Cū etiā sepenūcro cogitarē nō mediocrē iuuenibus fructū afferre si artis mēorie materiā clarissime intelligeret. Dāc horā tibi ādrea grano politane hodie instituit breuissimo spacio: certoq; ordie infinitā pene difficultatē tibi eripiā Non qđ nouū aliqd me agere hodierna die arbitreris. sed qđ aliorū dicta in hac materia tū cōfuse tum disperse breui quadā tabella ordinatissime collecti. Et vt meus erga te amor durande amicorū meorum dilectissime ac obseruantia fieret testator vulgatorq; eum impressoribus tradidi imprimendū deo michi semper et vobis fauēte. qui oībus p̄bet gratiā affluēt modo ad dei laudem oīa vota nostra cōcedāt: et ad gloriā et honorē Valete.

Symphoriani champerij de memoria liber incipit

Memoria est forma animi rerū verborū dispositio p̄ceptio Cuius facultatē fouet exercitatio lectiōis et iteratio atq; repetitio frequēs. Memoria quidā putāt a memini verbo appellatā sicut recordationē a recordor. Nichilq; aliud esse memoriā quā rei inuēte recordatiō. Memoria virtus vt quādam volūt est duplex facile percipere et fideliter cōtinere Memoria ē p̄ quā animus repetit illa que fuerūt organū memorię est ventriculus tertius cerebri et est in posteriora cerebro figurę pyramidalis latior: secūdu partem contiguā secundovētriculo. Gradatim cōtrigēdo p̄cedens vsq; ad originē nuče qđ factum fuit vt secum dum extremū magis latū reciperet spes et intentiones. Et secundum eius scriptū ipsas melius cōseruaret est cū organū virtutis memorię quę est pure cōseruatiua et secundū hanc figurā figuratur cerebri posterioris iste

Paulus de yemetijs.
 Memoria nō est virtus cognitiua sed soluz p̄seruatiua. p̄ qđ si esset virtus

aut ventricul? terti? ei? substancia est satis dura se ipsa cōser-
uabilis. Sūt autē due mēorie altera naturalis altera artificio-
sa. Naturalis est ea q̄ nostris anim? insita est et sine multa co-
gitatione nata artificiosa vero est ea quā cōfirmat inductio q̄
dam et ratio pceptiomis. Cōstat hec mēoria artificiosa et loci
imagibus locos appellam? eos q̄ natura aut manu sunt ab-
soluti vt edes angulū et alia q̄ his similia sunt imagines sunt
quedā et note et simulacra eius rei quā meminisse volum? qd̄
gen? leonis aquile memoriā si volem? habere. imagines eorū
certis in locis collocare nos oportebit. Ad aduertendūq̄ est
q̄ neq̄ tam hebeti mēoria vllus est vt nichil a cōsuetudine et
exercitatione adiuuet neq̄ vero tam acri mēoria vt nō dispo-
situs notatisq̄ rebus ordinē verborū atq̄ sententiā cōple-
ctatur industria em̄ studio labore diligētia firmat memoria
Nūq̄ igr̄ sit qn̄ aliqd̄ mēorie tradere velim i oratore q̄ppe vt
M. Tullius li. i. de orato. scribit acumē dialecticorum senten-
tia p̄horū verba prope poetarū memoria iuriscōsultorū vox
traedorum gestus pene summorū actorū est req̄rendus.

Qui hoies male memorant

Superiora grossa habētes vt vult aristoteles peius alijs me-
morari solēt multā em̄ granitatē habent acceptoq̄ principio
haud recte ob sensorij diffusionē ad id qd̄ reminisci laborant
pcedūt Turbant etiā plurimū sensorij hūidū q̄b? est q̄ ip̄o
agitato nō q̄scaet donet oēs motus vt in rectum procedentes
absoluantur.

Senes et pueri male mēorant atq̄ reminiscunt illi ob de-
crementū motū: hi ob motū augmētū Sunt em̄ pueri ad lon-
gam etatē. Naues: quos pauiliones dicimus: per similes.

Qui sunt in magno motu virtutū interiozū ppter passiōes
sunt egrotatū timorosi et ebriosi non bene memorant q̄a pro-
pter tales motus impediunt species ne faciant suas operatio-
nes.

Qui etiā cite velocisq̄ apprehensionis egistunt quīue mi-
nimi hebetes: atq̄ tardī male memorari consueuerunt illi
enim quidē q̄ plus equo hūidi sint phantasma nō retinēt
hi vero q̄ duriores equo impressionē non recipiūt.

Generalia conferenda ad memoriam

tus cognitū i
ip̄i eēt supra se
reflectua cōse-
quēt ē ip̄osibi-
le cū sit virtus
materialis et or-
ganica et p̄ba-
tur cōsequētia
q̄ mēoria ac-
tuata aliq̄ et i-
ret ad actū cō-
gnitōis medi-
ante sp̄e eētē: i
ea in ratōe ob-
iecti aliq̄o sen-
sus nō retinēt
sessante actua-
li cōsideratiōe
sed h̄ cōmūz
sp̄es resuat.

r un...
 d...
 id...
 e...
 se...
 ad...
 n...
 de...
 in...
 q...
 p...
 s...
 t...
 u...
 m...
 n...
 d...
 i...
 u...
 m...
 n...
 d...
 i...
 u...
 m...

Memorie confert bona valitudo temperansq; cib? nã ne
 mente quidẽ recte vt possumus multo cibo et potione cõple
 et; memoriaq; humidis et frigidis nõ parũ offedi corp? ipfuz
 superfluitantibus careat huic die quocq; fiat egestio viua pter
 ea magna fugia nãtur. hois enim mentem mutant furoremq;
 Signum rerũq; oim obliuionẽ et mortẽ memoite : vt lartius
 plinius: L. i. c. ij. scribit pderit autẽ diebus aliquot viuo asti
 nere : et aqua potius. Saccari vti vnde plato l. ij. de legibus
 ita scribit s; multo magis quẽ cretentũ lacedemoniorumq;
 vsum carchaginesium legem probarent vt nuncq; in castris
 quisq; gustare vinũ audeat sed toto illo tempore aqua bibat
 et in ciuitate nuncq; vmi vsum seruo vel serue confederẽ. Sed
 nec magistratib? toto eo tempore quo magistratu funguntur
 gubernatores etiã atq; iudices munus suum subituros aio
 penitus prohiberẽ Deliberaturos quocq; de rebus non oim
 negligendis ac nulli penitus iuterdiu vinum concederẽ nisi
 exercitatiois cozpoze morborumq; causa hoc potu opus fue
 rit neq; etiã nocte viro vel mulieri quando liberis operã da
 re volũt plura etiã referrí possẽt. In qb? hoies legis recte mẽ
 usq; compotes vino abstinerent hec plato et gelius l. i. c. B.
 c. ij. floridorum scribit Sapiẽtĩ viri sup mensam celebre di
 ctum esse. primã craterã. ad secundã pertinere an ad hilarita
 tem. tertiam ad voluptatẽ. quartã ad insaniã.

De cõfectionib? ad memoriã valẽtib?.

Cõfectio anacardiua et ea que flegma resoluunt sicut est
 tiriacã minor trisera magna diatrictõ pipereon diarodon dia
 galanda emerogia fortira et similia.

Recepte ad memoriã s; diuersos doctores.

Cõfectio arnaldi de villa noua in libello de retardẽda se
 nectute descripta memoriã corroboraans cuius descriptio est
 recipe piperis longicimmi ante pres duas gario. fiat. partẽ
 vnam zutari ad q̃titatẽ oim. Pulius quem dñs fedricus im
 perator fecit componi de consilio multozũ peritozũ et pbato
 rum virozũ: quo vtebat in cibis continue valet contra amisi
 sionem memoite ex quocũq; humore fuerit scotomiã vertigi
 nem: defectum visus et auditus et omnem guttam et paraly

sim repellit et cōtra excessum oim humorū valet: sed p̄sertim
 p̄tra flegmaticū et melancolicū renū z insuorū parciū dolo-
 rem mitgat et cerebri humiditates cōsumit et ingentū mira-
 biliter acuit. Recipe Carni amisi. ameos. petro. ar. ij. maratij
 betonice. cimini. calamēti. pulegij. ysopi. spice nardi. piperis
 oim añ 3. i. maiorane. folij balsamite. ozumi. cardamonij. galā
 ge liquimie añ. 3. i. et si fiat pul. z vsatur in cibarijs suis eo q̄
 cunqz vult predicta beneficia scutire sed tamē plus cōpetit in
 hyeme q̄ in estate p̄pter excessum flegmatis et melencolie tūc
 temporis scilicet hyeme et in autūno abundanciū cōtra quo-
 rum excessum valet inuomodo.

Dirupus magistri tohannis de pusio ad corruptionē me-
 moue et ad generandum letitiam et ad confortationem cor-
 dis et cerebri et ad multa alia. Rj. semi crudi. 3. ij. se. basilico-
 nis tritice gariefilate foliozum citri añ. 3. viij. corticū malici-
 donij corticum citri. añ. 3. ij. rad. lingue bouis. vij. numero z
 foliozum. lib. ij. zucharij lib. iij. aq̄ rose lib. i. mastice z mzi
 galāge z odoarie spice añ. 3. ij. muse scropulū. i. Ambie scro-
 pulū. i. et si fiat siropus et exibeatur.

Confectio anacardina que specialis est ad memoriaz litar-
 giam curat mentē quidam reuocat artheticos et emeroidas
 melancolicos et flegmaticos curat et sic fit. Rj. mirabolano-
 rum emblicozum belicozuz piperis albi et longi. añ. 3. xij. 3. 1/2
 zibe mellis anacardi. añ. 3. viij. crislozei storacis gariofilozū.
 añ. 3. v. flozum camo baccarū lauri ciperi. añ. 3. iij. zucharij. 3
 jr. mellis q̄ sufficit denf he cōfectiones in sero cū vino cali-
 do decoctionis se. feniculi et anisi ad q̄tatem parue nucis z
 caueant a frigiditatibus et a cibarijs flegmaticis ab ira coitu
 et ebrietatem hec enim confectio vt vult arnaldus acuit inge-
 nium et sensum et intellectum clarificat et est confectio pro sa-
 pientibus et pro illis qui desiderant scire.

Sternutatio prouocata hoc modo secundi arnaldum in-
 uomodo valet ad memoriā recuperandā et etiam ad litar-
 giam accipe fel grauis z misce cum oleo sambucino z in hmoi
 D

liquore intige penam galine et in naribus inmitte et sternutatio hec in die pluribus vicibus prouocetur quia mirabiliter valet. Item si deur. 3. v. de anacardis constrictis vel de melle anacardino. 3. ij. recuperant memoriam deperditam de proprietate sua.

Medicamen auicenne expertum ad memoriam sicut ipsum est tale. R. olibanij cipi piperis croci mirrhe partes equales commisceantur sumatur omni die pondus. 3. i. et hoc etiam expertum est piperis partes duas cumini tantundem zuchari albi partes tres et expertum etiam omni die in ieiunio potare in ipsa olibanij. iij. quartas anisi. et piperis quartam et iterum cumini partes quinque piperis. i. aconi duas ciperi. ij. myrobalis ni. ij. mellis anacardi. i. mellis duplum omnium et oportet ut sit habitatio in qua habitat exposita aeri libero in qua sit lumina plurimum hec omnia ab auicena narrantur.

Corruptentia memoriam

Repletio nimia	Ebrietas
Sublatio ventorum	Eibi granatini
Ablutio aque	Dormitio multa
Eibi vaporatum	In meridie
Somnus multus	Superfluitas
Nima humiditas	Vigilanz nimia frigiditas

Conferentia ad memoriam

Aconi nutritus piper longum nutritum et sunt inuenta manifeste addentia in seruatione memorie.

Prohibendum frigus a capite maximo vero ceruice atque pedibus multum enim obest ingenio prodest moderatus usus aromaticum in frigidioribus epulis: nucis muscate presertim et anamoni et croci ziziberis quoque conditi mane stomacho vacuo quod sensibus etiam et memorie maxime prodest.

Medicamen marculij ficini.

Debetibus obliuosisque tempora et ceruicem unctione eiusmodi

unge. Sume olei sambu cū vnciā vñā olei deberi vñā cūas duas
euforbij vñcā dimidiā: castorei quoq; tantū dē pfricabis bra
chia: crura cervicēq; vehemēter. At si opus fuerit cervici cu
curbitulas admouebis: verticē præterea capitis amaraco. thu
re. nuce muscata tñis operies atq; fouebis.

Dictum marq; ficini.

Ut prospere viuas agasq; in pñis cognosce genim sidus
genū tuū z locum eidem cōueniētem hic habita pfectionem
sequere naturalem.

Et sic fit finis huius tractatus ad laudem eius qui trinus est
sūt in sua maiestate gloria. Amen.

Pontifices atq; cesaree leges medicos concernentes.

Prima est q; munera ciuita suscipere non tenentur. ij. C. de
profe. z medicis. l. i.

Secūda lex ē q; in qualibet ciuitate sunt certi numeri vt. ff. de
aliud non ab ordine faciendum. l. i.

Tertia lex est q; tam ipse z eius vxor et res sue z eoz filij ab oī
fructione excusantur vt. L. de profe. z medicis. l. medicos.

Quarta est q; nō tenentur hospites recipere z etiam in patria
aduente pncipe vt. ff. de munere z hono. l. si. z. L. de mes
tha. vel archiacos.

Quinta est q; si in guerra vel alibi pro meditādo non pxius
dicat vt incurrat eis pscriptio vt. §. quibus non nocet longi
temporis. l. ij. zc.

Sexta est q; in iudiciū deducti inuiti nō debent vt. L. de pfe.
et medicis. l. medicorum.

Septima est q; a tutela vel a cura excusantur. vt. ff. de excu. tu
to. l. si duas.

Octaua est q; si superfiūt filius facere quedā executio aduoca
ti castrense peculeam reputatur. vt z de hijs potest testari z or
dinare ad sui libitum vt est glosa. L. de inofficio testa. Cum
aut quis legibus zc.

Nona est q; possit recipere cellaria. vt. l. medicos. L. de profe.
et medicis.

Decima est q; si de crimine accusatur non incarceretur sed ca
uendo cum fideiussore vel iuramento proprio relaxetur.

D ij

Undecima est q̄ si maluerit seruire ⁊ medicari pauperib⁹
cellarum deputatio est restituendum vt C. de profe. et medi
cis vel archiacos.

Duodecima est q̄ si insufficienter fuerint approbati possūt
postea reprobari quod est preuilegium honorū medicorum.
ff. de excu. iute ⁊ C. de requiem muneribus ⁊ ho. l. vt gradatū

Tertiadecima est quod omnia preuilegia eis concessa et
vxoze et eius familie sunt concessa vt. C. de profe. et me. l. fin.
circa finem.

Quartadecima est q̄ hora qua prāndet vel dormit non te
netur p̄ egro surgere vt .ff. de ep̄is cū paternus et. l. medicos

Quintadecima est q̄ eorum dicta sūt vt C. de re augl. l. simi
libus ⁊c.

Sextadecima est q̄ officio iudicis eis consulitur vt. ff. de
varijs et extra hoz. cōiunctōibus. l. i. extra circa principium.

Expliciunt pontifices atq̄ cesaree leges medicos
concernentes.

Auctores quos ad ea que scripsimus probanda pro opportu-
nitate induximus hic in principio per artium ordinem annotare
placuit.

Philosophi

Aristoteles	Albertus magn ⁹	festus p ⁹ pei ⁹	In geometria
Plato	Scotus	Actius	Euclides
Auerrois	Sanctus bona ⁹	Nonius	Archimedes
Porphirius	uentura	Marcellus	Medici
Auicenna	Raymūdus lūlius	Zulus gelius	Hippocrātes
Thales	Baietan ⁹ de tienis	Laurenti ⁹ valla	Gallenus
Appelle ⁹	Paulus de venetijs	Plinius	corneli ⁹ celsius
Zeno	Poete	Mācinellus	Marcili ⁹ ficin ⁹
Anaragozas	Virgilius	Nicola ⁹ peror ⁹	Ysaac
Pythagoras	Salustius	Pruiscianus grā;	Almadus de
Zenocrates	horatius	maticus	villa noua
Dyogenes	Ouidius	Astrologi	Bentili
Empedocles	Iuuenalis	Phtolomeus	Plus q̄ cōmen-
Aristoxenus	Seneca	Albumazar	tator
Augustinus	Lucanus	Alfraganus	Jacobus de
Boetius	Christofor ⁹ lādin ⁹	Johānes de sa	forliuio.
Licomensis	Seruius	cro busto	hugo de senis
Lactantius	Oratores	Georgius pu	Johannes ar
Okam	Licero	barchius	culanus
Buridanus	Plutarcus	Alyabenragel	Johannes ale
Bregonus de Barro		Aliebenroden	xandrinus.
arimino	Theophrastus		
per ⁹ d'aliaco	Plautus		
Albertus de saroma			
Plonius			
Georgius brucelle			
Jacobus fabri			

Que compendioſo hoc codice cōtinent hec ſunt

Anime rationalis immortalitas .
Anima mundi.
Breuis introductio ad libros de aia aristotelis.
De ſpiritualibus anime ſenſibus
Succinta quedam vocabulorū expō in editiōes iacobi fabii
Introductiōes in totā aristotelis logicā .
In phificē Janua.
Janua in libros de celo et mundo aristotelis.
Distinctiones librorum celi et mundi.
Distinctiones deniq; de generatione et corruptione.
Inuectiua hypocratis in obtractatores medicine
Breuis in medicina introductio
De memoria liber vtilis
Pontifices atq; cesaree leges medicos concernētes.

Impressū lugduni per mgrm Bullermā balsarim. v. die
Octobris anno dñi mil. iij. cc. iij. xx. et. xvij.

1498.

Lyon, Guillaume Balsarin,